

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 368

Poznań, piątek dnia 23 sierpnia 1929

Rok XXIV

Przedziwne twierdzenia

Niepodobna nie zwrócić na to uwagi, że pisma obozu rządowego, w chwili najgorętszej walki w Hadze o prawa Polski, w sposób poprostu niebywały osłabiają stanowisko Polski, porzucając całkowicie słuszne twierdzenia polskie, a przyjmując jako słuszne twierdzenia niemieckie, a nawet idą... dalej niż Niemcy.

Od kilku dni tuła się ustawicznie w pismach obozu rządowego twierdzenie, które na naczelnem miejscu „Epoki“, dzienniku przybocznym ministerstwa spraw zagranicznych, wyraża p. Giełżyński dnia 19 bm. w sposób następujący:

„Zatrzymanie Nadrenji, jako zastawu w rękach sprzymierzonych, miało nie strategiczne, ani nie polityczne cele, lecz wyłącznie finansowe. Chodziło o gwarancję, że Niemcy wykonają zobowiązania reparacyjne“.

Co znaczy to twierdzenie?

Powiedziano w niem, że okupacja Nadrenji została ustanowiona wyłącznie (sic: wyłącznie) jako rękojmia płaćenia odszkodowań, czyli że nie została ustanowiona jako rękojmia bezpieczeństwa.

A przecież twierdzenie to dotyczy nie jakiejś sprawy drugorzędnej, ale pierwszorzędnej i najdonioślejszej sprawy obecnych rokowań w Hadze. W rokowaniach tych państw sprzymierzonych i Niemiec, mających doprowadzić do usunięcia okupacji Nadrenji, twierdzą Niemcy, że ewakuacja już się im słusznie należy, a państwa sprzymierzone twierdzą, że usunięcie okupacji uzależnione jest od spełnienia zobowiązań Niemiec i w zakresie odszkodowań i w zakresie bezpieczeństwa. Ten właśnie stan rzeczy, iż traktat wersalski uzależnia usunięcie okupacji nie tylko od spraw odszkodowań, ale także od sprawy bezpieczeństwa, był najdobitniej podnoszony w całym dotychczasowym przebiegu sprawy. Jest to zatem sedno rzeczy w rokowaniach i w tym przedmiocie niema miejsca na jakieś pomyłki.

Okupacja Nadrenji ustanowiona jest w dziale 14-tym traktatu wersalskiego w artykułach 428 do 431 w sposób, określający bardzo jasno i wyraźnie jej znaczenie.

Art. 428 zaraz na samym wstępie tego działu, mówi:

„Jako rękojmię wykonania niniejszego traktatu... ustanawia się okupację (na lat 15)“.

Więc całkowitą nieprawdą jest twierdzenie, że okupacja jest rękojmią tylko dla odszkodowań, bo wyraźnie jest ona rękojmią wykonania wszystkich zobowiązań traktatu, a więc w pierwszym rzędzie także bezpieczeństwa.

Co więcej, art. 429 zupełnie wyraźnie i stanowczo mówi o okupacji jako rękojmi bezpieczeństwa, głosząc o chwili możliwego jej usunięcia:

„Jeżeli w owej chwili rękojmię przeciwko napadowi ze strony Niemiec bez zacepienia ich nie będą uważane za dostateczne przez państwa sprzymierzone i stowarzyszone, opuszczenie przez wojska okupacyjne mogłoby być opóźnione w mierze uznanej za potrzebną celem uzyskania tych rękojmi“.

Tak ma być nawet w r. 1935, tj. po upływie 15 lat okupacji, a cóż dopiero wcześniej, o czym mówi art. 431:

„Jeżeli przed upływem 15 lat Niemcy wypełnią wszystkie zobowiązania,

Z konferencji mocarstw w Hadze

Ostatnie wysiłki celem uniknięcia rozbicia

Haga, 23. 8. (Pat.) Jak słyhać, Briand wykazał wczoraj w sposób dobitny prawną i finansową niemożliwość przejściowego załatwienia sprawy odszkodowań niemieckich, któreby się opierało ani na planie Younga ani na planie Dawesa. W kołach tułających podkreślają wysiłki delegatów mocarstw wierzyielskich w celu uniknięcia rozbicia konferencji. Celem spotkania delegatów państw wierzyielskich było znalezienie drogi zbliżenia się do tezy brytyjskiej, aby złagodzić opór Snowdena. Ponieważ

Decyzja o losie konferencji nastąpi w sobotę

Haga, 23. 8. (PAT.) Redaktor dyplomatyczny Ag. Havasa pisze, iż ostateczna decyzja o losie konferencji nastąpi nieodwołalnie w sobotę, gdyż przewodniczący delegacji postanowili nie przedłużać swego pobytu w Hadze poza sobotę. Zdaniem redaktora Agencji prawdopodobne są w równej mierze dwie ewentualności: Albo odrzucenie przez Snowdena ostatnich propozycji jego kolegów i rozbicie prac, albo zgoda Snowdena na plan Younga, a w tym wypadku pozostałoby jedynie utworzyć komitet, którego zadaniem byłoby opracowanie sposobu wejścia w życie planu.

Nowe propozycje kompromisowe

Haga, 23. 8. (PAT.) W wyniku powyższych wczoraj decyzji, na podstawie których porozumienie ma być przygotowane w rozmowach poszczególnych delegacji, odbyła się rozmowa pomiędzy przedstawicielami 4 państw wierzyielskich, po raz pierwszy przy udziale delegacji niemieckiej. Według krążących

Snowden przyznał, że Francja i Belgja posunęły się do ostatnich granic swej ustepliwości, dodatkowe podstawy mogłyby być uzyskane jedynie od Italji, Japonji i Niemiec. Zebrania te wykazały całkowitą solidarność mocarstw wierzyielskich w sprawie przyjęcia bez zastrzeżeń planu Younga. Delegaci Francji, Belgji, Włoch, Japonji i Niemiec zbiórą się dzisiaj o godz. 11,30 przedpoł., o godz. zaś 16 odbędzie się posiedzenie tych samych delegatów z udziałem przedstawicieli Anglii.

Snowden, Henderson i Briand wyjeżdżają w niedzielę. W poniedziałek Briand weźmie udział w posiedzeniu Rady Ministrów.

Haga, 23. 8. (PAT.) Snowden oświadczył, że jeżeli do soboty nie nastąpi zasadnicze porozumienie, to zażąda on posiedzenia publicznego, ażeby wobec całego świata wytłumaczyć swe stanowisko. Również Niemcy zażądają, jeżeli ich punkt widzenia nie będzie przyjęty, posiedzenia publicznego.

Haga, 23. 8. (Tel. wł.) Min. Zaleski wyjeżdża z Hagi w niedzielę do Genewy. (w)

pogłosek, przedstawiciele państw mieli zaproponować Niemcom zadośćuczynienie całkowite żądaniom angielskim, przyczem 50 proc. koncesyj na rzecz tych żądań poniosłoby 4 państwa, pozostałe zaś 50 proc. Niemcy. Odpowiedź niemiecka na tę propozycję nie jest znana.

wynikające z niniejszego traktatu, wojska akupacyjne będą natychmiast usunięte“.

Znowu mowa o wszystkich zobowiązaniach, a nie o zobowiązaniach tylko (czy wyłącznie, jak mówi p. Giełżyński) w zakresie odszkodowań, a do tych zobowiązań należy też w pierwszym rzędzie te, które dotyczą bezpieczeństwa, tak, jak o nich mówi art. 429.

Tak mówi traktat wersalski.

A gdy tak mówi traktat, tak wyraźnie, tak stanowczo, czy może wogóle istnieć w poważnej rozprawie zdanie, że okupacja Nadrenji ma zabezpieczać... wyłącznie odszkodowania-

Otóż trzeba stwierdzić, że tak daleko jak idą dzisiaj pisma obozu rządowego polskiego, a wśród nich w „Epocie“ p. Giełżyński, nie zaszedł jeszcze wogóle nikt.

Podstawą rokowań w Hadze jest t. zw. protokół z 16-go września 1928 r. w Genewie, który wyraźnie i jasno związał sprawę usunięcia okupacji z dwiema sprawami, mianowicie: 1) załatwieniem ostatecznym odszkodowań, 2) ustanowieniem t. zw. komisji koncyliacyjnej i konstatacyjnej dla spraw bezpieczeństwa. Mimo oporu Niemiec państwa sprzymierzone stanowczo zażądały w owej uchwale w Genewie z 16-go września 1928 roku uwzględnienia sprawy bezpieczeństwa.

P. Chamberlain w izbie gmin dnia 3 grudnia 1928 r. objaśnił, że usunięcie okupacji zależy nie tylko od odszkodowań, p. Briand w izbie deputowanych 4 grudnia 1928 r. tak samo stwierdził, że zależy ono także od sprawy bezpieczeństwa, a w mowie tuż przed naradą w Hadze, wygłoszonej w izbie deputowanych 16 lipca 1929 r. sprzeciwił się wnioskowi p. Bluma uzależniającemu ewakuację tylko od odszkodowań, stwierdził, że podstawą jest uchwała w Genewie z 16 września 1928 r., uwzględniająca bezpieczeństwo, poczem

izba deputowanych wniosok p. Bluma odrzuciła.

Co więcej, nawet... Niemcy nie twierdzą, że okupacja zabezpiecza tylko odszkodowania. Przyznają oni, że ma być ona rękojmią także bezpieczeństwa, a tylko twierdzą, że ich zobowiązania w zakresie rozbiorzenia są już wypełnione i że zostało to uznane przez usunięcie międzysojuszniczej komisji kontrolującej w styczniu 1927, oraz, że układy w Locarno, wejście Rzeszy do Ligi Narodów, oraz uczestnictwo jej w pakcie Kelloga są rękojmią przeciw napadowi z jej strony. Czyli nawet Niemcy nie idą tak daleko, by twierdzić, że okupacja wogóle nie miała być rękojmią bezpieczeństwa, a tylko mówią, że już bezpieczeństwo jest zapewnione, ale zdania tego nie podzielają sprzymierzeni, bo Francja i Belgja wymagają uzupełniającego nadzoru nad Renem, nadto zaś istnieje sprawa braku w układach w Locarno takich zabezpieczeń dla wschodu, jak dla zachodu.

Dlatego trzeba z przykrością powiedzieć, że pisma obozu rządowego polskiego w twierdzeniach takich, jak w „Epocie“ p. Giełżyńskiego, idą dalej przeciw stanowisku polskiemu niż Niemcy w sprawie, która przede wszystkim ważna jest dla Polski.

Lecz i to jeszcze nie koniec, bo zarazem pisma obozu rządowego, głosami takimi jak w „Epocie“, porzucają stanowisko rządu polskiego, wyrażone przez ministra spraw zagranicznych.

Wszak p. minister Zaleski powiedział w Paryżu 11 czerwca 1928 r. o ewakuacji Nadrenji:

„Sprawa bezpieczeństwa ma pierwszorzędne znaczenie dla Polski, jak i dla Francji, i dlatego wszelkie rękojmi, które się dźierzy i które zapewniają wspólne bezpieczeństwo sprzymierzonych, są tak cenne, a ich porzucenie bez odpowiedniego zrównoważenia nie mogłoby być dla nas obojętne...“

A w komisji spraw zagranicznych Sejmu dnia 15 stycznia 1929 r. powiedział p. minister Zaleski o ewakuacji Nadrenji:

„...w kwestji bezpieczeństwa mamy prawo i obowiązek domagać się, ażeby przynajmniej nie powstało w świecie wrażenie, że inną miarę przykładają się do bezpieczeństwa na zachodzie, a inną do bezpieczeństwa na wschodzie.“

Zresztą wiadomo, że do ostatniej chwili p. minister Zaleski uważał udział Polski w naradach w Hadze za ważny ze względu na sprawę bezpieczeństwa i pisma obozu rządowego doniosły, że jeszcze w Hadze powiedział, iż Polska bierze udział w tych rokowaniach nie dla sprawy 1 miliona złotych rocznie odszkodowań, ale dla sprawy bezpieczeństwa w związku z zamierzoną ewakuacją Nadrenji.

Jeśli zatem w pismach obozu rządowego idzie się w odmawianiu praw Polsce dalej, niż idą nawet Niemcy, a zarazem przeczy się stanowisku, zajętemu przez ministra spraw zagranicznych w chwili, gdy on tego stanowiska broni w Hadze, jak to nazwać?

P. Giełżyński, który równocześnie pisze o obowiązkach każdego Polaka, w głoszeniu niektórych podstawowych praw politycznych, przyzna chyba, że zapędził się w twierdzenia, które żadną miarą nie powinny były wyjść z pod jego pióra.

Stanisław Stroński.

Wizyta przedstawicieli Szwajcarii

W dniu dzisiejszym przybyła do Poznania liczna wycieczka przedstawicieli szwajcarskich sfer bankowych i przemysłowych. Witamy z radością synów kraju, z którym naród polski utrzymywał zawsze jak najlepsze stosunki. Przyjaźń tę scementował zwłaszcza okres naszej niewoli, kiedy w wolnej Helwecji wielcy nasi rodacy, z Kościuszką na czele, znajdowali schronienie i możność swobodnej pracy dla kraju. O Szwajcarii pisał Słowacki, w Lozannie wykladał Mickiewicz. A później fala emigrantów polskich wzrastała, skupiając się między innymi dookoła muzeum polskiego w Rapperswilu.

Praca polska w Szwajcarii wzmogła się oczywiście w okresie wojny, gdyż tam skupiła się nieskrępowana działalność przedstawicieli narodu polskiego. W Lozannie powstała Centralna Agencja Polska, jako zaczątek Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu.

Są to wszystko wspomnienia niezapomniane i naród polski pozostanie wdzięcznym Szwajcarom za umożliwienie im tej pracy patriotycznej. Chcielibyśmy jednak, aby węzły polsko-szwajcarskie nie opierały się tylko na pięknej tradycji i niezatartych wspomnieniach. W nowych warunkach, kiedy państwo polskie stało się rzeczywistością, należy dążyć do nadania tym stosunkom charakteru jak najbardziej konkretnego. To też cieszymy się, że wycieczka szwajcarska ma charakter wyraźnie gospodarczy i składa się z wybitnych przedstawicieli szwajcarskiego życia gospodarczego.

Sądzymy, że nasi goście przekonają się na Powszechnej Wystawie Krajowej, jakie możliwości przedstawia rozwinięcie stosunków gospodarczych między Polską a Szwajcarią. Oba te kraje pod wieloma względami się uzupełniają i oba mogą sobie wzajemnie dopomóc w rozwoju gospodarczym. Oby wycieczka, przybywająca dziś do Poznania, zapoczątkowała wzmoczony okres gospodarczej zażyłości polsko-szwajcarskiej

Jak Macdonald sprawił cięgi Donaldowi

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

London, w sierpniu.

Mało mamy w Anglii przyjaciół pewnych, bezinteresownych, nie dających się zbalamucić żadnym kłamstwem, czy sofistyką. Najwybitniejszym z nich jest niewątpliwie G. K. Chesterton. To też tygodnik jego, „G. K.'s Weekly“ nie mógł przemilczeć ataku sir Roberta Donalda na nienaruszalność naszych granic. Zamieszczono tam recenzję pióra p. Grzegorza Macdonalda, który nie ma nic wspólnego ani z autorem „korytarza polskiego“, ani z premierem — nazwisko świadczy tylko, że wszyscy trzej pochodzą z jednego klanu szkockiego. Ale solidarność klanowa dziś już nie obowiązuje i recenzja Macdonalda jest tak druzgocącą krytyką, na jaką nie zdobyło się dotąd żadne pismo polskie. Imponuje równocześnie bardzo jasnym przedstawieniem sofistyk autora i ich unicestwieniem. Oto parę cytatów:

„Sir Robert Donald tem łatwiej wywrze wpływ na opinie, że ma angielski tytuł i szkockie nazwisko... Zwiędził korytarz, zbadał literaturę przedmiotu, jest zewnętrznym obserwatorem bez uprzedzeń na korzyść którejkolwiek strony. To teoria. Znaczący to więc brać na siebie pewną odpowiedzialność o książkę, którą zaopatrzone w odpowiednią przynętę dla angielskiej publiczności i na którą już zła pała się niejedna ryba, i powiedzieć, że to książka niehistoryczna, nieścisła, niekompletna, często niepoważna, mocno zaprawna uprzedzeniami na rzecz Niemców i podstępna w insynuacjach przeciw Polakom“.

P. Macdonald bierze na siebie tę odpowiedzialność i przechodzi do dowodów:

„Najprymitywniejszą wiadomością, o której trzeba pamiętać, gdy mówi się o Polsce, jest, że jej przez lat sto nie było na mapie Europy, że została podzielona między Niemcy, Austro-Węgry i Rosję. Stąd o każdym morgu Polski można powiedzieć: „Zabrano go Niemcom, Austrii lub Rosji po wielkiej wojnie“. Zabrano, prawda. Ale o każdym morgu Polski można również powiedzieć: „Zabrały go Niemcy, Austrija lub Rosja przed wielką wojną“. Więc mówiąc o Polsce, mówimy o odbudowaniu i jest nieprzyzwoicią międzynarodową mówić o tem odbudowaniu jako o rozbiórce Prus lub rozszarpaniu Niemiec.“

„Dowiedzcie tego rzut oka na jakikolwiek atlas. Weźcie atlas niemiecki, szkolny atlas Putzgera, wydany w r. 1910. Na str. 29 znajdziecie korytarz polski jako odrębną polityczną całość, która dzieliła Prusy Wschodnie od Niemiec, a została zagarnięta przez Niemcy w r. 1772. Na str. 29 znajdziecie korytarz polski jako odrębną całość narodowościową, dochodzącą do Bałtyku, między Niemcami a narodowościową enklawą Prus Wschodnich.“

„Dokładnie na pierwszej stronie rzekomo bezstronnego dzieła sir Roberta Donald mówi o stanowczych środkach, jakich chwycił się rząd pruski przed r. 1907, aby przeciwdziałać szerzącej się polonizacji prowincji wschodnich. Ślady Bismarcka i Kulturkampf! Prowincje wschodnie stanowiły trzecią część Polski — i sir Robert mógł równie dobrze mówić o środkach, zastosowanych przez Niemców w r. 1916, aby przeciwdziałać szerzącemu się belgijskim wpływom w zachodnich prowincjach“ (t. j. w okupowanej Belgii).

Główną zaletą recenzji Macdonalda jest powoływanie się przeciw sofistyką książki na źródła niemieckie — lub na nią samą. Tej drugiej metody używa on, rozprawiając się z fikcją, że Kaszubi są odrębnym narodem. Sir Robert mówi bowiem nieostro, że wskutek propagandy polskiej były przed wojną w „korytarzu“ pewne wrzenia, w szczególności strajki szkolne przeciw nauce religii w języku niemieckim. I nie żądano prowadzenia jej po kaszubsku. Więc „dzieci kaszubskie nie były spolonizowane, a walczyły o mowę polską?“ Różnicę między Polakiem a Kaszubem ilustruje Macdonald porównaniem, które musi trafić do przekonania każdemu Anglikowi. „Różnica między temi dwoma językami jest mniej więcej taka, jak między dialektem londyńskim (Cockney) a dialektem Yorkshire“. Wykazuje dalej wybornie, że przeciw Sir Robertowi zwracają się podane przez niego samego daty statystyczne.

Rozwiewa następnie insynuacje na temat polskiego militarystyki i agresywności. Wedle sir Roberta policjant

polscy „nosi z sobą cały arsenał“ — tymczasem posiada „krótką szablę i rewolwer, jak żandarmi wiążącości krajów europejskich“. Ośmieszają wręcz Macdonald biadanie nad tem, że Toruń, oddalony od Berlina tylko o 200 mil ang., stanowi główną kwatery polskiego lotnictwa. Zapewne biedni Niemcy wcale nie mają aeroplanów... Aby dać angielskiemu czytelnikowi możność poinformowania się o istotnym stanie rzeczy, poleca mu Macdo-

nal książkę Kazimierza Smogorzewskiego, niestety francuską „Pologne et Allemagne“. „P. Smogorzewski przyznaje się otwarcie do tego, że jest propagandystą, ale już logiczny, naukowy i od początku do końca bierze rzeczy poważnie. Unika fantastycznych insynuacji i niemożliwych pół-prawd. Nawet jego mapy, jak okazało się, są zupełnie dokładne“. Zresztą radzi Macdonald niufnym studjować Smogorzewskiego razem z najlepszą książką niemiecką, jaką poleci patriota niemiecki“. Przez porównanie prawda musi wyjść na jaw.

Dr. Władysław Tarnawski.

Socjaliści niemieccy a Polska

Z powodzi artykułów, jakie się pojawiły w prasie niemieckiej w dniu uroczystego obchodu 10-lecia konstytucji wejmarskiej, zasługują na szczególne wyróżnienie uwagi organu lewicowej socjaldemokratycznej „Der Klassenkampf“ na temat stosunku socjalistów w Niemczech do polityki zagranicznej. Autor artykułu, Fr. Fraenkel stwierdza z ubolewaniem, że w tej dziedzinie socjaliści nie zdobyli sobie przez 10 lat żadnego wpływu. O polityce zagranicznej Niemiec decydują: reichswehra, junkrzy pruscy, Stahlhelm, nacjonalista i narodowi socjaliści — ale nie przedstawiciele szerokich mas robotniczych. Minister Stresemann, uderzający raz w strunę paacyzmu wielkich kapitalistów, to znów odgrajający się Polsce — jest typowym wyrażicielem interesów niemieckiej burżuazji. W dyplomacji niemieckiej — jak to niedawno wykazał poseł socjalistyczny Breitscheid — zadomowiła się arystokracja i szlachta z wszelkimi nawykami przedwojennego, cesarskiego regime'u.

Socjaliści wykazali dużo energii w przekształceniu stosunków wewnętrznych; na polu reform socjalnych, ochrony pracy i t. p. osiągnęli znaczne rezultaty, pogłębili podobno z powodzeniem demokratyzację społeczeństwa. Lecz wobec zagadnień polityki zagranicznej są jeszcze wciąż upośledzonymi, młodszymi braćmi, niedopuszczonymi do głosu. Co gorzej, jakby w poczuciu własnej nieudolności — godzą się w milczeniu na to, że na terenie polityki międzynarodowej myślą za nich i działają przedstawiciele niemieckiej reakcji.

Rzecz znamienna, że socjaliści, ze szerokie masy robotnicze w Niemczech, zdolne przeciwdziałać ostro i skutecznie wszelkim zakusom burżuazji na terenie gospodarczym i socjalnym, wykazują zupełny brak orientowania się w hasłach tej samej burżuazji, dotyczących polityki zagranicznej. Obóz niemieckiej reakcji wytworzył sobie już w tym zakresie cały słownik komunalów, na które chwytają, jak na wędkę — naiwne masy robotnicze. W 1914 r. operowali Hohenzollernowie frazesem: „Walczyliśmy z carskim despotyzmem!“ i sugestjonowali nim skutecznie niemieckich robotników. Dzisiaj — przyznaje „Der Klassenkampf“ — ten sam wywiera magiczny na szerokie masy wypiera obłudne hasło walki z „polskim faszysmem“, rzucane cynicznie przez reakcjonistów, dysponujących polityką zagraniczną Niemiec.

„Systematycznie — pisze „Der Klassenkampf“ — wsacza prasa, idąca na rękę Reichswehrze nienawiść i niufność do Polski szerokim masom ludności. Heleńko czytamy kłamstwa, które stale ogłasza prasa o Polsce — przypomina nam się zawsze naganka naszych „patriotów“ z czasów wojny. Jak nie czerwona snuje się ta przeciwpolka propaganda, począwszy od rokowań handlowych z Polską, do których delegowano centro-nacjonalistę Hermesa, rozbijającego brutalnie układy — aż do memoriału Groenera, ujawniającego z cyniczną bezczelnością plan ataku na Polskę“.

„Nasza reakcja igra zupełnie świadomie z myślą czwartego podziału Polski. Wszystkie tendencyjne informacje iredentystycznej prasy zmierzają do tego, aby szerokie masy niemieckich robotni-

ków przygotować w nastroju solidarności obywatelskiej (burgfriedlich) do wojny z Polską. Smutne to, że komunikaty reakcyjnego „Volksbundu“, będącego Związkiem hakatystów, są przedrukowywane bezkrytycznie nawet w naszej socjalistycznej prasie, jak np. w „Vorwärts“.

Przy sposobności przypomina „Der Klassenkampf“ zebranie „Jungstahlhelmu“ w Pile (w maju 1929), na którym odczytano następującą rezolucję:

„1. Wojna przeciw Polsce rozpocznie się niebawem; 2. Stahlhelm będzie tak długo utrzymywał linię graniczną, aż go nie zastąpi Reichswehra; 3. Oddział pilski Stahlhelmu rozpocznie natychmiast na podwórzu koszar i pod miastem ćwiczenia wojskowe; 4. Stahlhelm rozpocznie ćwiczenia gazowe; 5. Po zebraniu mogą się zgłaszać wszyscy, którzy ukończyli 18 rok życia i zapisywać się na listę ochotników przeciw Polsce“.

Ta szalona agitacja ogarnia niestety sfery robotnicze. Nacjonalista, najczarniejsi reakcyjniści, operując zręcznymi hasłami proletarjackiej demagogii, wmawiają w socjalistów niemieckich — i to z powodzeniem, jak przyznaje „Der Klassenkampf“ — przekonanie, że armia jest potrzebna jako straż granic (Grenzschutz), ponieważ „jeszcze polityka przemocy państw imperialistycznych i faszystowskich zagraża możliwością przeciwrewolucyjnych interwencji i nowych wojen“. (Punkt 3-ci uchwał zjazdu socjalistycznego w Magdeburgu — w sprawie obrony kraju.)

Przedziwna jest ślepotą socjalistów niemieckich, gdy chodzi o politykę zagraniczną. Realni i trzeźwi działacze społeczni, zręczni i bezwzględni obrońcy praw robotniczych, dają się wyprowadzać w pole, jak małe dzieci, rozmaitym Seektom, Groenerom i t. p. Gdzież jest ich „internacjonalizm“, gdzie solidarność z robotnikami innych państw i narodów, kiedy wystarczy głupia plotka o urojonym napadzie Polaków na Prusy Wschodnie, aby wzburzyć w nich najgorsze instynkty szowinizmu i sobkostwa!

W polityce zagranicznej Niemiec panuje niepodzielnie dawny zaborczy imperializm. Jej merytry nie zadają sobie nawet zbyt wiele trudu, aby dzięki bardzo uproszczonej i prostackiej rezyserji wprzód i socjaldemokratów i ich antagonistów — komunistów do wspólnego rydwanu militarystyki pruskiej. Wystarczy postraszyć jednych — konfederatką polską nad Odrą, drugich rzekomymi apetytami szlacheców na sowiecką Rosję, z którą Niemcy zawarły oficjalny sojusz przyjaźni — aby wyznawcy Marxa i Liebknechta szli posłusznie na pasku zaborczej polityki pruskiej odwetu.

Streściłiśmy najważniejsze ustępy artykułu. Trudno o dobitniejsze stwierdzenie dwulicowości socjalistów niemieckich w stosunku do Polski, co tylokrotnie w piśmie naszym zaznaczaliśmy i podkreślaliśmy. Z tym samym zarzutem występuje niemiecki organ socjalistyczny. Gdyby go przeczytali redaktorowie sanacyjnego „Przedświutu“, możeby przedstawiona przez nich perspektywa sielanki polsko-niemieckiej zabarwiła się mniej różowo...

sach tych korespondenci mimowoli przyznają jednak, iż praca polska na Pomorzu, a zwłaszcza na wybrzeżu morskim, daje olbrzymie i szybkie wyniki. Ostatnio znane pismo hakatystyczne — „Bremer Nachrichten“ zamieszcza między innymi następujący ustęp, który przytaczamy w doświadczeniu tłumaczeniu:

„W drodze powrotnej po przez polskie obecnie Pomorze stwierdziliśmy naocznie w Gdyni, dlaczego Sopotom grozi zamarcie. Oto Polacy nie tylko

wybudowali w Gdyni wielki port wojenny (?), ale stworzyli też z niczego tam, wprost z piasku, wspaniałe kąpielisko morskie“.

Mimo to, albo właśnie dla tego brzmi wniosek niemiecki: zabrać Polsce Pomorze!

W zdenerwowaniu

Nerwy niektórych organów prorządowych nie wytrzymują już obecnej sytuacji. Świadczy o tem między innymi artykuł prorządowego, konserwatywnego „Dnia Polskiego“, który zarzuca prasie opozycyjnej powoływanie się na głosy krytyczne prasy prorządowej o działalności rządu. Zdaniem „Dnia Polskiego“ tego czynić nie wolno. Czego to się już nie wymaga u nas od opozycji! Ale „Dzień Polski“ prześcignął wszystkich w wysuwaniu podobnie śmiesznych pretensyj.

W dalszym ciągu „Dzień Polski“ oburza się, że można powątpiewać w stałość pozycji premiera Świątalskiego. Twierdzi, że niema „żadnych, ale to żadnych powodów, publicznie znanych“, uzasadniających zmianę gabinetu. „Dzień Polski“ często robił już te przepowiednie akurat w przededniu zmian.

Po tej gorącej obronie p. Świątalskiego i atakowaniu opozycji, następujący stąd, ni zowad atak na p. Świątalskiego o to znowu, że nie informuje prasy:

„Za czasów premierstwa prof. Bartla — pisze „Dzień Polski“ — trudno i rzadko można było dostać jakieś treściwe informacje z prezydium Rady Ministrów — za czasów prezydium dr. Świątalskiego nie otrzymuje się żadnych i nigdy. Błądzi się po omacku. Stwarza to stan rzeczy, który prasa opozycyjna wyzyskuje świetnie — w najfatalniejszy dla społeczeństwa sposób“.

Prasa opozycyjna nie „wyzyskuje“ sytuacji „w najfatalniejszy dla społeczeństwa sposób“, ale opiera się na własnych informacjach, których nie ma, lub które boi się dać prasa rządowa. Nic nie wiemy również, aby to się odbijało „fatalnie“ w społeczeństwie — najlepszy dowód: rozwój prasy opozycyjnej, a stopniowy zanik prasy prorządowej.

Jeżeli rząd nic, to widocznie dlatego, że niema nic do powiedzenia. Od czterech miesięcy zresztą, jak sprawuje władzę p. Świątalski, nie stało się nic ważnego w systemie rządów. Denerwuje to oczywiście „Dzień Polski“, który sam nie wiedząc, czego chce, zatracą orientację i zaczyna zrzedzić na wszystkich, na opozycję i na p. Świątalskiego.

Kolonja polska w Peru

Warszawa, 22. 8. (AW). Wczoraj podpisano pozwolenie na wyjazd osadników polskich do Peru, na teren Spółdzielni Osadniczej „Kolonja Polska“. Pozwolenie podpisali ministrowie pracy i op. społecznej, spraw zagranicznych i reform rolnych. Tereny Spółdzielni leżą jak wiadomo nad rzeką Ucayali.

Bunt w więzieniu berlińskim

Berlin, 23. 8. (Radio wł.) W więzieniu berlińskim na Lehrterstr. kilku więźniów osadzonych w celi wspólnej zbuntowało się, odmawiają przyjęcia potraw, poczem zabarykadowali się wszyscy w swej celi. Wreszcie udało się przemocą wysadzić drzwi do celi a niezadowolonych więźniów osadzono w celach pojedynczych. Powodem postępowania więźniów miało być złe obchodzenie się z nimi i złe wyżywienie.

Sprzedż dziecka

Kowno, 22. 8. (Pat.) Radio kowieńskie ogłasza, że w okolicach Kowna zdarzył się wypadek sprzedaży dziecka cyganom. Sprzedający zażądał za 2-letnie dziecko 50 litów, cygan natomiast ofiarowywał tylko 20. Po dłuższych targach cygan kupił dziecko za 24 lity 50 centów.

Mimowolne uznanie dla Polski

Nacjonalistyczne pisma niemieckie w korespondencjach z podróży przez Pomorze polskie /tendencyjnie wyolbrzymiają rzekome trudności administracyjne, na /jakie przyjeżdżają przez ziemie polskie narażają się, oraz podkreślają szkody gospodarcze Prus Wschodnich, wynikające z oddzielenia od reszty Rzeszy. W opi-

sach tych korespondenci mimowoli przyznają jednak, iż praca polska na Pomorzu, a zwłaszcza na wybrzeżu morskim, daje olbrzymie i szybkie wyniki. Ostatnio znane pismo hakatystyczne — „Bremer Nachrichten“ zamieszcza między innymi następujący ustęp, który przytaczamy w doświadczeniu tłumaczeniu:

„W drodze powrotnej po przez polskie obecnie Pomorze stwierdziliśmy naocznie w Gdyni, dlaczego Sopotom grozi zamarcie. Oto Polacy nie tylko

Przez zły wzrok

zmniejsza się zdolność do pracy ograniczając powodzenie w życiu. Spiesz więc po stosowne okulary i binokle do specjalnego

Zakładu Optycznego BOBE

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 7

Pw 4618-24, 174

Sytuacja na Dalekim Wschodzie

Gorączkowa koncentracja wojsk

Szanghaj, 23. 8. (AW) Sytuacja jaka panuje obecnie w Mandżurji dąży się określić mianem gorączkowej koncentracji wojsk po obu stronach granicy. Rzecz charakterystyczna, że zarówno Chiny jak i Sowiety nie kwapią się w gruncie rzeczy do wojny. Wytworzył się jednak stan do tego stopnia, że zawierucha wojenna może rozpaść się niemal z dnia na dzień spowodowana przez uporczywie powtarzające się starcia graniczne. Narazie w pełnym toku są gorączkowe zabiegi zakulisowej dyplomacji celem pokojowej likwidacji zatargu. Jasnym jest, że Chiny w żadnym razie nie wypuszczą już zagarniętej kolei wschodnio - chińskiej. Gdyby więc rząd sowiecki w dalszym ciągu dążył do re-

stytuowania swych uprawnień koncesyjnych, wojna zdawałaby się być nieuniknionym sposobem rozstrzygnięcia sporu. Według wszelkich wskazań danych Sowiety pójdą na drogę kompromisu i targów. W międzyczasie jednak walki na granicy mandżurskiej przybierają coraz krwawszy obrót.

London, 23. 8. (Radjo wł.) O położeniu w Chinach donoszą z Mukden, że naczelne dowództwo chińskie wydało rozkaz oddziałom lotników i tanków natychmiastowego udania się na granicę. Z Szanghaju donoszą, że zarządzona została mobilizacja całej armji chińskiej północno - wschodniej w sile 120 tys. ludzi.

Powstanie na tyłach armji sowieckiej

Mukden, 23. 8. (AW). Powstanie na tyłach armji sowieckiej szerzy się z zatrważającą władze sowieckie szybkością. Mnożą się wypadki sabotażu niszczenia torów kolejowych, mostów i innych obiektów komunikacyjnych, a także napaści na składy z bronią i amunicją. Wojskowe władze sowieckie przypisują tę akcję oddziałom bia-

logwardyjskim, które robią w ten sposób dywersję na tyłach armji czerwonej. W okolicach jeziora Klun po stronie mandżurskiej wojska chińskie otoczyły większy oddział sowiecki i wzięły go do niewoli. Łupem Chińczyków stały się 3 baterie artylerji polowej, wielka ilość karabinów maszynowych i jeden miotacz min.

Zamordowanie rosyjskiego działacza emigracyjnego

Tokio, 23. 8. (AW) Wielkie poruszenie wywołało w Charbinie tajemnicze morderstwo dokonane na osobie znanego rosyjskiego działacza emigracyjnego Szyszki. Sprawcy zabójstwa zbiegli. Według wszelkich danych morderstwa dokonali wysłannicy sowieccy.

skup prawosławny Nestor, który odwiedza poszczególne oddziały tworzącej się białej armji. W Charbinie odbywa się obecnie zjazd wybitnych działaczy emigracyjnych. Na zjeździe są obecni m. in. gen. Nazarov, gen. Dozenko, pułk. Jemielin i inni. Na zjeździe obecni są również oficerowie, którzy wypowiadają się w imieniu poszczególnych dzielnic Rosji.

London, 23. 8. (AW) Z Charbina donoszą, iż wzdłuż linii kolei wschodnio - chińskiej dokonywa objazdu bi-

Strajk w Zagłębiu Dąbrowieckim zlikwidowany

Sosnowiec, 23. 8. (AW). Trwający od paru dni w kopalniach Zagłębia Dąbrowskiego strajk powstały na tle 8-godzinnego dnia pracy, został w zupełności zlikwidowany. Jedyne robotnicy kopalni „Renard”, którzy wczoraj zjechali do pracy o godz. 14. pozostali na dole dla demonstracji do dnia dzisiejszego godz. 12 w południe. W związku ze strajkiem odbywała się wczoraj w Dąbrowie konferencja de-

legatów robotniczych pod przewodnictwem sekretarza okręgowego Bielnika, na której proklamowano strajk ogólny na piątek. Na skutek interwencji obwodowego inspektora pracy Fedorowicza, którzy zapewnił, że sprawa 8-godzinnego dnia pracy zostanie rozstrzygnięta w najbliższych dniach w drodze rozporządzenia rządowego, regulującego czas pracy, strajk postanowiono odwołać.

Groźne następstwa lekkomyślności szofera

Policja musiała go bronić przed samosądem tłumu

Kołomyja, 23. 8. (AW). Autobus kursujący między Kołomyją, a Horodenką przejeżdżając przez wieś Łańczyni potrącił przebiegającego przez drogę syna wójta Wasyla Greske. Chłopiec uderzony skrzydłem autobusu, doznał pęknięcia czaszki. Przerazony szofer zwiększył szybkość, chcąc zbiec. Na zakręcie pędzący z zawrotną szybkością autobus wywrócił się, przyczem wiele osób odniosło ciężkie obrażenia. Na miejscu wypadku ze-

brał się tłum, złożony z kilkudziesięciu osób, który usiłował dokonać samosądu na szoferze. Przybyli funkcjonarjusze policji uratowali szofera od grożącego mu niebezpieczeństwa. Wieczorem tłum zebrał się przed posterunkiem policji domagając się wydania szofera, celem dokonania samosądu. Policja zaatakowana kamieniami zmuszona była rozpuścić tłum. 3 prowodyrzy zostali aresztowani, pozem tłum rozszedł się.

Samolot reklamowy Forda w Warszawie

Warszawa, 23. 8. (AW) Wczoraj po południu po pobycie w Rosji przybył przez Rygę na cywilne lotnisko w Warszawie, 3 motorowy aparat pasażerski Forda, który odbywa loty propagandowe po Europie. Po kilkudniowym pobycie w Warszawie, lotnicy udadzą się w dalszą podróż przez Katowice do Wiednia. Dziś odbędą się loty demonstracyjne w obecności przedstawicieli sfer oficjalnych.

Lot Zeppelina

Nowy Jork, 23. 8. (Radjo wł.) W kołach tutejszych twierdzi się, że 8 pasażerów „Zeppelina”, odbywających obecnie lot nad oceanem Spokojnym, wysiądą w Los Angeles, skąd koleją lub samolotem powrócą do Nowego Jorku. Odciążenie to jest konieczne celem umożliwienia sterowcowi wyniesienia się nad wysokim pasmem amerykańskich Gór Skalistych. Obecna liczba pasażerów na pokładzie „Zeppelina” wynosi 42 osoby, w tem 19 pasażerów.

Rokowania lotnicze polsko-niemieckie

Berlin, 23. 8. (AW) Przybyła tu delegacja polska dla spraw lotniczych, która prowadzić będzie rokowania z niemieckimi sferami lotniczymi, w kwestji uregulowania komunikacji lotniczej między obu krajami, a w szczególności w sprawie przelotu niemieckich samolotów pasażerskich nad Pomorzem.

O stałą komunikację lotniczą z Ameryką

Stokholm, 23. 8. (PAT). Lotnicy szwedzcy, którzy przerwali swą ekspedycję, mającą na celu rozpatrzenie możliwości zaprowadzenia regularnej komunikacji lotniczej między Europą a Ameryką przez Irlandję i Grenlandję, stwierdzili, że komunikacja taka jest praktycznie niemożliwą z powodu wyjątkowo niesprzyjających warunków meteorologicznych w danej strefie.

Międzynarodowy Raid Alpejski 1929 r.

von Bitzi na normalnym seryjnym samochodzie

AUSTRO-DAIMLER TYP ADR

zdobywa złoty pułhar

hr. A. Potocki również na normalnym seryjnym samochodzie

AUSTRO-DAIMLER TYP ADR

zdobywa srebrną plakietę

2 AUSTRO-DAIMLER przy starcie

2 AUSTRO-DAIMLER przy mecie

Towarzystwo Bud. i Sprzed. Sam. S. A.

(dawn Austro-Daimler) w Warszawie

ODDZIAŁ w POZNANIU, ul. Dąbrowskiego 7.
Warsztaty i garaże. Telefon 75-58, 76-65.

Wystawa kupiecko-rzemieślnicza w Katowicach

Katowice, 23. 8. (AW) Jak się dowiadujemy, w październiku rb. otwarta zostanie w Katowicach wielka wystawa kupiecko - rzemieślnicza. Wystawa urządzona będzie w hali Towarzystwa wystaw i propagandy gospodarczej. Wystawa obejmie wszystkie ekspozyty śląskie, które powrócą z P. W. K. Stoiska dla kupców i rzemieślników będą bezpłatne.

Ucieczka lwów z cyrku

Królewiec, 22. 8. (Radjo). Z Gumbinnen donoszą: W czasie przedstawienia znajdującego się tu na gościnnych występach cyrku zauważono ucieczkę trzech lwów. Aby nie spowodować paniki, przedstawienie kontynuowano z największym spokojem, a służba cyrkowa i dozorca zwierząt udali się w pogoń za uciekinierami.

Lwy znaleziono wreszcie w jednym z pobliskich dworów, gdzie zdołano je wpędzić do klatek i przewieźć do cyrku.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 211.96 zł, gotówką — 211.33 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172.50 zł, gotówką — 172.16 zł.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.88 2/5 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.90 1/2 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 23 sierpnia 1929.

Giełda dzisiejsza nie wykazała żadnej zmiany, jednakże nastrój był utrzymany.

Z papierów procentowych wzgl. lokacyjnych chętnie nabywano 8 proc. listy dolarowe Ziemię po 95 proc. (przy dewizie 8.90), zaś 6 proc. listami żytnimi robiono transakcje po 24.25—24,— (za 1 ctr. metr.) oraz 4 proc. listami zast. konwertowanymi ziemskimi po 41—41.50. Premijówki dolarowe obniżyły się na 60,— i pozostały po tym kursie w placeniu.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych chętnie płacono za Bk. Polski 166.50, Cegielskiego 37.50, za Herzfelda 45,— zaś oddawano Dr. R. Maya po 100,—. Poza tem dopytywano się o C. Hartwiga po 37,— bez oddawców oraz o Centralę Rolników po 90,— i Cukrownię Zduny po 40,—. Z papierów nieoficjalnych poszukiwano Sinnera po 70,—.

Z dzim dzisiejszym odpada kupon 4 proc. od akcji Hartwig Kantorowicz.

Cedula urzędowa z dnia 23 sierpnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 95% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41—41.50% +
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 24.25—24,— +
5% Pożyczka premjowa serja II 60,— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcja)

Bank Polski I em. 166.50 P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 37.50 P.
Herzfeld Viktorius I em zł 45,— P.
Dr. Roman May I em zł. 100,— O.
Tendencja: Utrzymana.

Giełda warszawska

dnia 23 sierpnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn tr 8.88 sp. 8.90 kup. 8.86

Dewizy:

Belgia	tr. 124.02 sp. 124.38 kup. 123.71
Oslo	237.63 " 238.23 " 236.92
Kopenhaga	237.43 " 238.03 " 236.63
Holandja	357.35 " 358.25 " 356.45
London	043.32 " 043.34 " 043.13
Nowy Jork	008.90 " 008.92 " 008.88
Paryż	034.90 " 034.99 " 034.81
Praga	026.39 " 026.45 " 026.33
Szwajcaria	171.65 " 172.12 " 171.26
Sztokholm	238.92 " 239.52 " 238.32
Wiedeń	125.57 " 125.88 " 125.26
Wlochy	046.67 " 046.78 " 046.55

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	118.25	116.00	117.00
5% poz. konv.	000.00	000.00	047.00
5% poz. premj. dol.	000.00	02.50	063.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	165.00—165.25
Bank Handlowy	116.00—117.00
Bank Zachodni	000.00—073.00
Bank Zw Sp. Zarobk.	000.00—073.50
W T F Cukru	032.50—033.25
Modrzejów	023.00—023.50
Norblin	000.00—138.00
Ostrowieckie zakłady	000.00—083.00
Rudzki	000.00—032.00
Haberbusch	225.00—220.00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg
reszta za 100 kg

Berlin, dnia 23 sierpnia 1929

Pszonica march. od st. zał.	239.00—242.00
Tendencja wzmocniona.	
Zyto march. od st. zał.	191.00—195.50
Tendencja niejednolita.	
Owies march. od st. zał.	168.00—174.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień trowarny	214.00—230.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień past. i przemysł.	167.00—188.00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin	215.00—217.00
Tendencja spokojna.	
Mąka psz. nna	29.50—35.00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	25.40—28.25
Tendencja ledwo utrzymana.	
Ospa pszenna	11.50—12.25
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	11.25—11.50
Tendencja słabsza.	
Rzepak	000.00—340.00
Tendencja mocna.	
Groch Victoria	40.00—48.00
Groch dr. jad.	28.00—34.00
Groch past.	21.00—23.00
Wyka	28.00—32.00
Makuchy rzepakowe	18.30—19.00
Makuchy niane	24.00—24.30
Wytloki suche	11.50—11.60
Srut Soja	19.80—20.30
Płatki ziemniaczane	17.60—18.00

Ogólna tendencja niejednolita.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 23 sierpnia 1929.

Wyplaty na Warszawę: 46,975—47,375
Noty wielkie: 46,925—47,325

Ameryka wobec Rosji sowieckiej

Umanie Sowietów nie wchodzi w rachubę

Wiedeń 23. 8. (PAT) „Neues Wiener Abendblatt” donosi z Berlina, że członkowie rosyjsko-amerykańskiej Izby handlowej w Nowym Yorku w drodze powrotnej z Rosji oświadczają na podstawie wrażeń, odniesionych w Rosji, że uznanie rządu sowieckiego przez Stany Zjednoczone nie wchodzi obecnie w rachubę. Z 42-ch członków delegacji amerykańskiej — pisze dziennik — oświadczyło się tylko 13-tu za uznaniem Sowietów. Prezes pewnego wielkiego towarzystwa w Chicago oświadczył za zgodą swoich kolegów, że minie przynajmniej 10 lat, zanim rząd sowiecki będzie w stanie podjąć normalne stosunki oficjalne ze Stanami Zjednoczonymi.

Większość delegacji amerykańskiej nabrała przekonania, że Rosjanie, szczególnie w dziedzinie politycznej, nie byli szczerzy. „Rosjanie chcieli nam sypać piasek w oczy — mówią członkowie delegacji — aby nas politycznie wziąć na kawał”. Szczególnie przykładem dla Amerykanów było orga-

nizowanie nastroju w Unji sowieckiej przeciwko Chinom. Fakt ten umocnił w nich przekonanie, że uznanie rządu sowieckiego przez prezydenta Hoovera byłoby co najmniej przedwczesne. Rząd sowiecki jest bardziej kapitalistycznym i imperialistycznym, niż Ameryka, Anglja lub Francja, o ile idzie o jego własne żądania; zasady komunistyczne wysuwane są wtedy, gdy stawiane są żądania pod adresem Rosji.

Delegacja amerykańska jest zdania, że to, co widziała w czasie swej podróży, było po największej części inscenizowane dla jej użytku. Natomiast sądzą Amerykanie, iż w dziedzinie przemysłu i techniki możliwą jest ścisła współpraca z Unją sowiecką. W ciągu pobytu delegacji zawarto umowy na dostawę różnych towarów w wysokości 25 milionów dolarów. Natomiast żaden Amerykanin nie pertraktował z Rosją sowiecką co do długotrwałego inwestowania kapitałów amerykańskich.

Sprawa lotu „Polonia”

Do Poznania przybył p. kpt. Kowalczyk, organizator lotu transoceanicznego na zbudowanym w Medjolanie statku „Polonia”. Sprawa tajemniczego usunięcia p. kpt. Kowalczyka nabrała olbrzymiego rozgłosu i zajmuje już od kilku tygodni opinie publiczną. Nie zdaje ona zapewne tak prędko z lamów prasy dzięki metodom, jakie zastosowano w walce podjazdowej przeciw temu znanemu na gruncie poznańskim lotnikowi. Pewne pisma, po utraconiu go, poczęły drukować rewelacyjne rzekomo doniesienia o powodach zaprzestania lotu. Była więc mowa o spirytyzmie i czarnej magji, uprawianej przez kpt. Kowalczyka, który się rzekomo miał uleknąć „tajemniczych sił” i zaprzestać lotu. W ten sposób zbalamucono opinie kraju. Była to niedobra wróżba dla samego lotu, który też istotnie się nie odbył i nie dojdzie zapewne do skutku. Obecnie p. kpt. Kowalczyk bawi na urlopie, na którym pozostaje do 1 października rb. W rozmowie z p. kpt. Kowalczykiem pytamy o przyczyny zaprzestania lotu i o przyczyny kampanji prasowej.

— Przedewszystkiem — odparł — pisano nieprawdę. Maszyna była gotowa, włoska komisja wojskowa dokonała odbioru samolotu, były gotowe motory, które wypadło tylko zamienić.

W dalszym ciągu rozmowy p. kpt. Kowalczyk oświadczył, że kampanja przeciw niemu wzmogła się po nieuda-

nym locie Kubali i śp. Idzikowskiego. Wbrew szerzonemu pogłoskom, rozmówca nasz zapewnia, że z lotu nie zrezygnował. Rozwinięto przeciw niemu całą sieć intryg i plotek złośliwych, tak nieprawdopodobnych, jak bajka pełna najbujniejszych fantazji. Zużyto przeciw niemu wiele podejrzanych figur i zwykłych szantażystów, zdemaskowanych nawet przez wybitne osobistości z ciał dyplomatycznych.

— A jak się zachowywała prasa włoska? — pytamy.

— Prasa włoska zajmowała stanowisko wycekkujące wobec tych napaści, a stosunek jej do lotu był zycziwy.

W dalszym ciągu rozmowy p. kpt. Kowalczyk przedstawił pewne szczegóły tych machinacji. W dn. 24 lipca rb. członek komitetu lotu radny m. Chicago Adamkiewicz, bawiący w Paryżu z pilotem cywilnym Kliszem, przesłał kpt. Kowalczykowi telegram, odwołujący lot, i wywierając równocześnie na niego nacisk przez odmowę dalszego poparcia finansowego. Przy tem w telegramie było zlecenie zdeponowania map i przyrzędów p. Kliszowi. Z Paryża już, mimo obecności kpt. Kowalczyka w Medjolanie, poczęto lansować wiadomości o jego ustąpieniu. Przyjechał wówczas na jego miejsce do Medjolanu por. Kalina. Po różnych perypetjach z p. Adamkiewiczem, kpt. Kowalczyk opuścił Medjolan w dn. 10 bm. i wrócił do kraju, zdecydowany bronić swego stanowiska.

O przyszłość kolejarzy

Piszę nam z kół kolejarzy:

Przed mniej więcej trzema tygodniami podało pismo Szan. Panów (w num. 386 z dnia 10 sierpnia — przyp. red.) obszerniejszą wiadomość o rozporządzeniu Rady Ministrów, regulującym tak prawa jak i obowiązki pracowników kolejowych.

Rozporządzenie Rady Ministrów wchodzi w życie już z dniem 1 września r. b.

Sprawa ta dla nas tysięcy rzesz kolejarzy polskich, niezmiernie jest wagi. To też nie dziwi się, że organizacje kolejarzy (a jest ich przecież kilka bardzo poważnych) kwestja tą się zainteresowały, chcąc się przekonać o pożytkach i niekorzyściach dla siebie nowego rozporządzenia.

Już w szeregach naszych kolejarzy wielkopolskich, bądź to na ogólnych zebraniach, bądź w rozmowach prywatnych podawano przepisy nowego rozporządzenia ostrej krytyce. Kolejarze wielkopolscy, to przecież w lwiej części ogół na wskroś narodowo usposobiony, a wiadomo, że kierując się zawsze dobrem ogólnem państwa, mniej skorzy jesteśmy do t. zw. „buntowania” się, czy „przekamarczania”.

Przyznać jednak trzeba, że rozporządzenie najnowsze zawiera w sobie nie wszystko dobre i korzystne dla nas kolejarzy, a dążeniem organizacji poważnych powinno być, aby pod tym względem taką czy inną drogą dążyć do koniecznych zmian i poprawek.

Ze myśli i zdania takie kursują nietylko wśród nas kolejarzy wielkopolskich, dowodem tego najlepszym, że rozpisala się o sprawach tych dość obszernie zawodowa prasa nasza, wychodząca w Warszawie, zamieszczając wywiady czy opinie uzyskane prze-

organizacji kolejowców. I tak na przykład członek zarządu Z. Z. K. (związek klasowo-socjalistyczny) p. Maksym, mówi o nowem tem rozporządzeniu m. i. co następuje:

„Ustawa, jaką otrzymali kolejarze, szczególnie w dwóch artykułach 125 i 126 jest dla nich wysoce krzywdząca. Artykuły te przekreślają najważniejszą rzecz, jaką jest ciągłość pracy, gdyż brzmi postanowienie „w ciągu 15 lat od objęcia służby przez pracownika nieetatowego, a w ciągu 10 lat od objęcia służby przez pracownika etatowego władza kolejowa ma prawo według swego uznania i bez podania przyczyn rozwiązać z pracownikiem stosunek służbowy”. Artykuł zaś 126 daje szeroką możliwość władzy wprowadzenia pracownika w stan nieczynny na 6 miesięcy, a później zupełnego zwolnienia dla „dobrej służby”.

Ustawa poza tem zaostrza kary, uzależnia pracownika nawet od poszczególnych nauczelników, którzy przez wydanie dwukrotne ujemnej opinii o pracowniku, mogą decydować o jego wydaleniu. Są to postanowienia prosto drakońskie.”

Prezes Zw. Drużyn Konduktorskich (znajdującego się od pewnego czasu również pod wpływem socjalistów) wygłasza takie swoje mniemanie co do tej kwestji:

„Mamy zastrzeżenie w stosunku do całego szeregu artykułów ustawy. Wymieniłem tylko takie, jak art. 32, który postanawia, że kolejarz ma mieszkać tam, gdzie pełni służbę. Ale władza nie ma obowiązku dać mu w tej miejscowości mieszkania! Art. 67 znów postanawia utratę wszystkich praw, wynikających ze stosunku służbowego w razie wydalenia. A więc człowiek szereg lat płaci składki ze

swej niewielkiej pensji po to, by mu przy wydaleniu z tego czy innego powodu powiedzieli, że pieniądze, które tak długo składał, przepadły! Według ustaw zaborczych, co kto włożył, to przy stracie posady zabierał. Postanowienie ustawy wyrządza więc kolejarzom i ich rodzinom ciężką krzywdę.”

Tyle przywódcy socjalistyczni, należący, jak wiadomo, obecnie do „opozycji rządowej”.

Jednak i ze strony t. zw. prorządowej, nie lepsza padła ocena.

Wybitna bowiem figura „wszechpotężnej” dzisiaj sanacji, senator z ramienia tejże sanacji p. Lempke, który przytem piastuje urząd prezesa Związku Urzędników Kolejowych tak się m. i. wyraża o nowem rozporządzeniu:

„Treść rozporządzenia nie zadowalnia kolejarzy, zawiera bowiem szereg praw rygorystycznych (!). Tak więc art. 133 umożliwi zwolnienie kolejarza przy dwukrotnej zlej kwalifikacji. Jeszcze gorsze dla kolejarzy postanowienia zawierają art. 125 i 126.”

„Jako przedstawiciel kolejarzy muszę oświadczyć, że będziemy usilnie dążyli do zmian w tej ustawie. Nie wątpię, że tak, jak się udało zmienić innym pracownikom państwowym wiszący nad nimi, niby miecz Damoklesa, art. 116, uda się i nam osiągnąć zmiany w krzywdzących kolejarzy postanowieniach.

Muszę też zaznaczyć, że rozporządzenie wywołało wśród kolejarzy rozgorczenie kolosalne (!).”

Należy powziąć — pisze p. Lempke — odpowiednie kroki u Rządu i władz prawodawczych dla obrony słusznych praw kolejarzy.”

Tyle pan senator i sanator w sprawie kolejowców. Daj Boże, aby słowa jego nie pozostały tylko na papierze, bo aż nadto przywykliśmy do tego, że co innego mówi się u tych panów na zebraniach i wiecach, co innego pisze się na papierze, a inaczej wychodzi sprawa na przykład w Sejmie albo u władz.

Potrzebuje tym panom p. pułkownik Siawek się tylko przeciwstawić, a już u wszystkich — dudy w miech! Może w tej kwestji p. poseł Ciszak pomoże p. senatorowi Lempkemu? O p. Ciszaka wogóle od czasu jak tylko został sanacyjnym posłem, jakoś głucho i cicho? A może sanacja jednak coś dla nas kolejarzy zrobi? Czekamy od trzech lat i — doczekaliśmy się rozporządzenia, które krytykować muszą sami nawet — sanatorzy!

Dziesięć milionów

na zaspokojenie naszego snobizmu

Import win zagranicznych wyniósł w roku ubiegłym 10.000.000 zł. Suma ta w roku bieżącym nie wykazuje tendencji do obniżenia się. Jest charakterystyczne, że główną pozycję tej sumy stanowi import najtańszych gatunków win, to znaczy, iż polskiemu konsumentowi win zagranicznych nie zależy w większości wypadków na wysokim gatunku go nie stać. Dlatego więc, zamiast kupować najtańsze a więc najgorsze gatunki win zagranicznych, nie kupuje krajowych win owocowych, których produkcja rozwija się coraz bardziej i stoi dziś na bardzo wysokim poziomie. Otóż niewątpliwie mamy tu do czynienia z właściwym jeszcze naszemu społeczeństwu snobizmem, polegającym na tem, że zagraniczna etykieta na butelce wielu ludziom w Polsce jeszcze imponuje. Nie tyle chodzi im o gatunek, o jakość, ile o etykietę, o pozór. Powinniśmy przelamać w sobie ten szkodliwy z punktu widzenia gospodarczego interesów państwa snobizm nakazujący nam kupować najtańsze, a więc najgorsze wino zagraniczne, zamiast dobrego krajowego, tylko dlatego, żeby zadowolić naszą próżność. (L. S. G.)

W przededniu roku szkolnego

Z powodu zbliżającego się roku szkolnego Liga Samowystarczalności Gospodarczej zwraca się do ogółu rodziców i uczniów, żeby przy zakupach przyborów szkolnych i pomocy szkolnych kierowali się dobrze zrozumianym patriotyzmem gospodarczym i żądali w sklepach wyłącznie wyrobów krajowego przemysłu. Przemysł krajowy tej gałęzi stoi na bardzo wysokim poziomie i krajowe atramenty, ołówki, farby, atlasy, narzędzia fizyczne i inne pomoce szkolne nie ustępują niczem wyrobom zagranicznym, zwłaszcza niemieckim i czeskim, których import do Polski jest jeszcze niestety dość

znaczny. Pamiętać musimy, że każda złotówka wydana na towar zagraniczny, uboży kraj, każda złotówka wydana na towar krajowy podnosi dobrobyt całego społeczeństwa. Ambicją naszej młodzieży szkolnej powinno być używanie w swej pracy szkolnej przyborów i pomocy szkolnych wyłącznie krajowego pochodzenia. (L. S. G.)

Do wszystkich przedsiębiorstw budowlanych

Jak nas z kół miarodajnych informują, odbędzie się w niedzielę 25 sierpnia b. r. o godz. 10-tej rano w sali p. Jarockiego w Poznaniu, przy ul. Maszalarskiej 8, pierwsze nadzwyczajne zebranie wszystkich przedsiębiorców budowlanych oraz rzemieślników prowadzących samodzielnie rzemiosła murarskie i ciesielskie w obwodzie Poznańskiej Izby Rzemieślniczej.

Ze względu na ważność obrad a przede wszystkim ze względu utworzenia cechu dla zawodów murarskiego i ciesielskiego, uprasza się wszystkich, którym dobro naszego rzemiosła na sercu leży o jak najliczniejszy udział w tym zjeździe.

Zadaniem zjazdu będzie przede wszystkim utworzenie własnego cechu dla obrony naszych interesów, przyjęcie statutu cechu, zatwierdzenie powyższych uchwał i rezolucyj zjazdu, wreszcie przyjmowanie członków oraz wybór zarządu.

Wobec tak ważnych i aktualnych spraw, liczą zwołujący powyższy zjazd, na najliczniejszy udział wszystkich zainteresowanych.

Przedwstępne prace u władz, zostały już w dużej części załatwione!

Kongres Muzyczno-Liturgiczny

(KAP) Pierwszy Polski Kongres Muzyczno-Liturgiczny pod protektorem ks. kardynała Prymasa odbędzie się w Poznaniu w dniach 10, 11 i 12 września rb. Kongres rozpocznie się nabożeństwem o godz. 9 w kościele Bożego Ciała, poczem o godz. 11,15 odbędzie się uroczyste otwarcie kongresu w Auli Uniwersyteckiej, połączone z akademią, w której wezmą udział chóry katedralne z Pelplina i Poznania, oraz prof. Hermańczyk. Przemówienie wygłosi ks. Prymas, a referat ks. kan. Lewandowski z Pelplina. Dalsze szczegóły kongresu podaje miesięcznik pt. „Muzyka Kościelna”, wychodzący w Poznaniu św. Marcin 8. Na kongres ten zarząd zaprasza duchowieństwo, chóry kościelne, organizatorów, muzyków i wszystkie osoby, które interesują się muzyką kościelną i liturgją.

TYLKO

NEUTRALNE

MYDŁO

MARIS

Iste

CHRONICERĘ I UPIĘKSZA JA

Zapachy - BEZ WŁOZEK FOUGERE - ROZA LAWENDA TRÉFLE

CENA 1,25 zł

J. & S. STEMPNIOWICZ-POZNAŃ

Pw 4275-S.680

MATOWY KREM

VELOURS

MAJOLA

ZACHOWUJE ŚWIEŻA I ZDROWA CERĘ

CZOKOLADA

Madela

207 2804

Dom Rzemieślniczy w Poznaniu

W czwartek, 22 bm., o godz. 17 odbyła się w gmachu Domu Rzemieślniczego przy ul. Franc. Ratajczaka informacyjna konferencja prasowa, dotycząca znajdującego się blisko ukończenia pięknego gmachu, stanowiącego ozdobę naszego miasta. Konferencję zainicjował prezes Domu Rzemieślniczego, syndyk p. K. W. Juszcak, witając licznie zebranych przedstawicieli prasy poznańskiej.

Następnie zobrazował mówca przebieg prac już dokonanych w słowach następujących:

Budowa naszego Domu Rzemieślniczego jest, jak się panowie o tem przekonają, prawie na wykończeniu. Po krótko skrócie panom przebieg powstania gmachu.

W roku 1924 zebrano się za moją inicjatywą grono osób, celem wybudowania ogniska dla rzemiosła poznańskiego. Po przedstawieniu projektu grono to przychylnie przyjęło mój plan i rozpoczęto w tym celu budowę gmachu. Założono Tow. „Dom Rzemieślniczy”, wygotowano statut, zarejestrowano towarzystwo w sądzie, poczem rozpocząłem agitację podczas inspekcji cechów na prowincji, zacząłem zbierać składki, wydałem moim kosztem podręcznik do egzaminów czeladniczych w kilku tysiącach egzemplarzy, aby w ten sposób przyjąć z pierwszą pomocą. Znalazło się kilkanaście osób, które zadeklarowały po 300 złotych jako zaczątek. Również znaleźli się ludzie, którzy zbierali składki i datki przy egzaminach i innych okazjach, tak, że w kwietniu 1927 r. rozpoczęto budowę, a w dniu 2 maja 1927 r. odbyło się poświęcenie kamienia węgielnego przy udziale p. ministra Kwiatkowskiego, miejscowych władz oraz licznych rzesz rzemieślniczych.

Do budowy gmachu przyczynił się w bardzo dużej mierze zarząd Izby Rzemieślniczej ze śp. prezesem Jewasińskim na czele, oraz z gorącym zwolennikiem Domu, a obecnym prezesem Izby p. Staszakiem. Również należy zaznaczyć, że bardzo wiele pomógł nam wojewoda p. hr. Bniński, a ogromną pomoc i poparcie okazywał i do tej chwili okazuje prezydent miasta p. Ratajski. Z grona członków założycieli bardzo życzliwym i pomocnym doradcą i współpracownikiem był p. radny Libera, który w krytycznych chwilach finansowych zawsze przyczyniał się do uzyskania środków. Wszyscy inni założyciele również pomagali zarządowi. Natomiast rzemiosło samo nie zawsze doceniało i jeszcze dzisiaj nie docenia tej budowy, bardzo skąpo składając swe cegiełki. Składki na gmach nasz nie wpływają tak, jak by wpływać powinny. Z drugiej jednak strony mamy cały szereg jednostek świadomych szczytowego celu, które dopomagają nam zawsze, jak tylko mogą.

Zaznaczyć dalej muszę, że nasza prasa w bardzo dużej mierze dopomagała nam do budowy tego dzieła, za co z tego miejsca wyrażam Szanownym Panom, jako przedstawicielom prasy, imieniem zarządu „Domu Rzemieślniczego” gorące i serdeczne podziękowanie.

W gmach nasz, jak go Szanowni Panowie w tej chwili widzicie, włożyliśmy dotąd około 2 miliony złotych, a potrzeba jeszcze będzie około 700—800 tysięcy celem całkowitego wykończenia, aby móc go oddać do publicznego użytku. Długu posiadamy w Banku Gosp. Kraj. 300 tys. zł, za materiały 200 tys. zł, a u różnych naszych wykonawców prac około 300 tys. złotych.

Jak wynika z powyższego, starał się zarząd przedewszystkiem wyżyć swe siły, aby gmach jak najspieszniej, choćby częściowo, oddać do użytku. Sale jak i dalsze ubikacje są już na wykończeniu, tak, że na dzień 1 października rb. winna budowla być tak dalece gotowa, iż będą się mogły odbywać wszelkie zebrania i zgromadzenia.

W ostatniej jednak chwili stanęła nam na przeszkodzie sprawa centralnego ogrzewania, t. j. zakup kotłów i radiatorów, który to wydatek wynosi około ćwierć miliona złotych. Tu właśnie rozpoczynają się dalsze poważne trudności. O ile nie zdołamy uzyskać na ten cel jakie 150 tysięcy złotych, wszelkie wysiłki i usiłowania okażą się bezowocnymi, gdyż nie będziemy mogli w sezonie zimowym wykorzystać sal i ubikacji na przeznaczone im cele i ciągnąć z tego dochody. Poniesiemy poza tem jeszcze dalszą bardzo dotkliwą stratę materialną przez możliwe uszkodzenie przez mrozy posadzek parkietowych, popaczenie się drzwi i okien itp.

To też zwracam się do Szan. Panów, jako do prasy z gorącą prośbą, abyście laskawie raczyli przyjąć nam z pomocą przez pobudzenie jaknajszerszych warstw społeczeństwa do ofiarności, abyśmy zapewнили sobie kupno kotłów

do ogrzewania centralnego i radiatorów. Mam nadzieję, że Szan. Panowie i tym razem nie opuszczą naszego zarządu i przez pisma swoje zaapelują do ogółu obywateli, aby gmach z dniem 1 października rb. mógł służyć sprawie społecznej.

Dla dalszej orientacji pozwolę sobie jeszcze dołączyć krótki opis techniczny naszego gmachu. W suterrenach mieścić się będzie prócz mieszkań dla służby domowej 8 ubikacji, przeznaczonych dla Instytutu Rzemieślniczego, który mamy zamiar w najbliższym czasie założyć i mam nadzieję, że cechy i organizacje rzemieślnicze dopomogą nam w tym względzie. Zaznaczam, że statut instytutu tego już jest opracowany. Na wysokim parterze mieścić się będą w przestronnych ubikacjach biura Izby Rzemieślniczej oraz Pożyczkowej Kasy Rzemieślniczej. W obszernym holu wchodowym umieszczone zostaną szatnie. Na pierwszym piętrze mieści się główna sala o powierzchni 415 mtr. kw. Sala ta posiada dwie galerie, scenę, osobne miejsce przeznaczone dla orkiestry oraz urządzenie kinematograficzne. Sala ta służyć może do wszelkich imprez publicznych, a pomieszczi zgórą do 2.000 osób. Jest to jedna z największych sal w Poznaniu poza aulą Uniwersytetu. Dalsza sala o powierzchni 140 mtr. kw. przeznaczona jest na plenerne zebrania Izby Rzemieślniczej. Trzecia sala, mniejsza, o powierzchni 100 mtr. kw. przeznaczona jest na liczniejsze zgromadzenia. Prócz tego mieści się na piętrze tem 6 sal mniejszych, przeznaczonych na odbywanie egzaminów, posiedzeń cechów, towarzystw itd. Na drugim piętrze zajmują pewną część przestrzeni wzmiankowane sale, przechodzące przez dwa piętra, oraz galerie sal. W skrzydłach tego piętra umieszczone są trzy mieszkania dla urzędników. Na trzecim piętrze mieszczą się dwa mieszkania dla urzędników oraz 27 pokoi gościnnych ze 100 łóżkami, przeznaczonych dla rzemieślników przyjeżdżających do Poznania.

Po referacie informacyjnym zabrał głos red. A. Piotrowski, wyrażając swą radość z powstania „Domu Rzemieślniczego”, nie szczędząc słów uznania dla tych, którzy do stworzenia tego dzieła waleśnie się przyczynili. Prezydent Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej p. Staszak podkreślił, iż rzemiosło z całą energią starało się o stworzenie dla rzemieślników godnego przytulku — no i po wielu tarapatach dokonało swego. W najbliższej przyszłości już nie będą rzemieślnicy tulać się w lokalach ostatniego często rzędu, lecz znajdą wygodne rozmieszczenie w nowym gmachu. Brak jedynie gotówki paraliżuje szybkie dokończenie domu.

Następnie im. wydawnictwa pism naszych przemawiał dyr. p. Roman Leitgeber, który w gorących słowach uznania dla powstania imponującego gmachu — wyraził przedewszystkiem dla inicjatorów cześć, że dokonali tak ważnego dzieła, jakim dla rzemiosła jest wspomniany dom.

W końcu zwiedzono cały gmach, przyczem szczegółowych wyjaśnień udzielał syndyk p. Juszcak. Przedewszystkiem rozmiarami swemi i pięknem wykonaniem uderza wielka sala, która po auli U. P. jest największą w Poznaniu. Specjalnego uroku nadają sali 5 wielkich okien witrażowych, z których jedno w całości jest fundacją Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu, drugie Cechu Rzeźniczego. Dalsze trzy okna fundowały wspólnie cechy z Ostrowa, Krotoszyna i Leszna. Okna witrażowe na galerji fundował Bank Spółdzielczy. Oglądamy wreszcie osobne pokoje i salki, przeznaczone na szkołę dla malarzy, fryzjerów itd. Z głównego wejścia do gmachu podpadają na wprost schodów 2 wielkie okna witrażowe. Jedno wyobrażające św. Kazimierza i św. Wawrzyńca, orla polskiego i herb miasta Poznania, jest fundacją syndyka Wielkop. Izby Rzemieślniczej p. K. W. Juszcaka. Drugie, przyozdobione św. Florjanem i ślicznymi godłami rzemiosła, ufundowały Zw. Cechów i magistrat m. Pleszewa. Dalsze okna po prawej i lewej stronie schodów powstały kosztem różnych cechów w Poznaniu i na prowincji.

Słowem, gmach cały, tak na zewnątrz jak i na wewnątrz, robi wrażenie monumentu pod każdym względem i stanowić będzie dla rzemiosła i rzemieślników wspaniały przybytek, z którego promienieć będzie wiedza i kultura rzemieślnicza. (z)

**KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE
MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ
DEFICYT HANDLOWY**

Od soboty, dnia 24 bm.
Wielki dramat z życia szantajzystki, p. t.
ICH CZWORO
W rolach głównych
EVELYN BRENT i CLIVE BROOK
Początek przedstawień o godz. 5, 7 i 9.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Na marginesie połączenia „Lubania” z „Wronkami”

Obywatel niemiecki generalnym dyrektorem

Dnia 9 b. m. dokonaniem zostało poważne dzieło, spajające dwa największe przedsiębiorstwa przemysłu ziemniaczanego, tak ważnego dla naszego eksportu w jedną całość: nadzwyczajne walne zebranie akcjonariuszów tow. akc. „Lubania”, fabryka przetworów ziemniaczanych w Luboniu i tow. akc. Wielkopolskie Zakłady Przetworów Kartoflanych we Wronkach uchwaliły fuzję tych towarzystw.

Kapitał nowej spółki, w której złączą się sfusionowane towarzystwa, na wynosić 6 milionów zł, a fabryki jej w Luboniu, Wronkach, Toruniu, Stawiu, Bronisławiu i w Wągrowcu przebrać będą około 200 wagonów dziennie w kampanji, która zazwyczaj trwa 6—7 miesięcy. Będzie to więc największe przedsiębiorstwo tego rodzaju nie tylko w Europie, ale i w całym świecie, wywożąc ca 60 proc. swych przetworów zagranicę. Doniosłe to dzieło usuwa rywalizację dwóch czołowych fabryk na rynkach zagranicznych, daje nawet przewagę nad holenderskim przemysłem ziemniaczanym, przez co osiągać będzie można przedewszystkiem na rynku angielskim lepsze ceny i zrationalizuje produkcję przez odpowiednie uregulowanie dowozu ziemniaków do zrzeszonych fabryk.

Cieszymy się z tego — niestety radość z utworzenia tej placówki polskiej o światowym znaczeniu uściłowano w walnym zebraniu, zapadła w obu towarzystwach, że generalnym, a nawet jedynym członkiem zarządu nowej spółki ma zostać obywatel niemiecki, p. dr. Friederici, dotychczasowy generalny dyrektor Towarzystwa „Wronki”, nieznający nawet języka polskiego. Czy innego sposobu rozwiązania kwestji organizacji władz spółki nie było? Czy w Polsce nie mamy odpowiednich na tak ważne stanowisko ludzi? Bo rada gospodarza, która ma się wyłonić z rady nadzorczej i ma być przydzieloną do p. dr. Friederici, jako ciała doradcze, jak się to praktykuje, jest z natury rzeczy zazwyczaj bez znaczenia, więcej dekoracją lub płaszczykiem, i nie może paraliżować wpływów silnej indywidualności, która zawsze czuła i czuć będzie po niemiecku.

Nie znamy momentów, jakimi kierowały się walne zebrania spółek przy mianowaniu gen. dyrektorem obywatela niemieckiego, jednak fakt ten budzić musi w każdym narodowo myślącym Polaku najostrejszy protest i oburzenie. Sądzymy, że poczucie obywatelskie nakłoni większość akcjonariuszów do reasumcji szkodliwej uchwały.

Krótkie informacje gospodarcze

— Wczorajsze rozstrzygnięcie nieporozumienia między pracodawcami i pracownikami przemysłu bawelnianego przyjęte zostało w Lancashire przez obie strony bardzo życzliwie. Warunki porozumienia przewidują, że obie strony zgodzą się na warunki, które zaproponuje im sąd rozjemczy.

— Z końcem b. m. zostanie rozdzielony rządowy kontyngent na pozwolenie srodawzenia pomarańczy z Italji, winogron z Rumunji i konserw rybnych z Norwegji i Stanów Zjednoczonych A. P.

— Naskutek interwencji inspektora pracy strajk w przemyśle stolarskim G. Śląska został zlikwidowany. Robotnicy przystąpili do pracy. Podpisana umowa przewiduje, iż prace zostają dla wszystkich pracowników podwyższone o 7 procent, począwszy od dn. 29 kwietnia 1929 r.

— Rząd rumuński zatwierdził projekt ustawy dotyczącej budowy kanału Bukaresztu. Według doniesień dzienników z Waszyngtonu, amerykański handel zagraniczny powiększył się do 401 milionów dolarów wobec 378,9 milionów dolarów w tym samym miesiącu w roku ubiegłym. Przywóz zwiększył się również i osiągnął wartość 358 milionów dolarów.

PODATKI I OPŁATY

(p) Władze podatkowe nie są obowiązane do ujawnienia danych służących do wymiaru podatku obrotowego. Najwyższy Trybunał Administracyjny rozpatrując skargę Jana B. w sprawie podatku obrotowego orzekł (wyrok z 18 2. 1929 r. L. Rej. 916/27, że nie może uznać za słuszny zarzut skargi, iż skarżącemu nie zakomunikowano tych danych, na których komisja szacunkowa i odwoławcza oparły swe decyzje i że wobec tego odjęto mu możność złożenia rzeczowej skargi i udowodnienia niesłuszności tych danych, ponieważ brak przepisu prawnego, któryby na władze wymiarowe taki obowiązek nakładał, to też skarżący żadnego przepisu prawnego na uzasadnienie podniesionego zarzutu nie powołuje.

KRÓTKA GOSPODARZA

(k) Sprawozdanie doradcy finansowego R. P. Ch. Dewey za II kwartał b. r. — W dniu dzisiejszym nastąpi opublikowanie sprawozdania p. Deweya za drugi kwartał bieżącego roku. Sprawozdanie to dzieli się na 3 części, w których doradca finansowy zajmuje się szczegółowo sprawą wykonania planu stabilizacyjnego, chwali inicjatywę rozbudowy portu w Gdyni i omówiwszy ogólne położenie gospodarcze zajmuje się pokrótce sytuacją poszczególnych gałęzi przemysłu. Kończąc swe sprawozdanie rozdziałem o „handlu zagranicznym”, podkreśla p. Dewey wybitne zmniejszenie się ujemnego salda naszego bilansu handlowego. Obszerniejsze omówienie sprawozdania umieścimy natychmiast po ogłoszeniu go drukiem.

Z ZAGRANICY

(z) Tydzień giełdowy w Nowym Jorku. Podniesienie stopy procentowej z 5 na 6 proc. przez nowojorski Federal Reserve-bank było dla amerykańskich spekulantów niespodzianką i spowodowało niemal panikę na giełdzie. Wszyscy chcieli za każdą cenę sprzedać i dopiero interwencja banku przyniosła pewne uspokojenie. I tak wartość giełdowa General Motors spadła o 140 milj. dol., trustu stalowego o 60 milj., a General Electric o 98 milj. Wartość giełdowa akcji dwunastu najważniejszych przedsiębiorstw spadła ogółem o 750 milj. dol. Co do interwencji władz bankowych, niewiadomo jeszcze, czy wpływ jej będzie trwały, czy też po pewnym czasie znowu nastąpi wyprzedaż akcji.

TARGOWICA MIEJSKA

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Gen. Poznań, dnia 23. 8. 1929.

Spędzono wółw 2, buhajów 14, krów 37, bydła 63, świń 286, cieląt 127, owiec 212, kóz —, prosiąt —. Razem zwierząt 678.

Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

Uwaga. Z powodu zjazdu Związku Cechów Rzeźniczych i Wędlinarskich Rplitej Pol. targ przypadający na dzień 27 sierpnia r. b. (wtorek), przekłada się na dzień 26 sierpnia r. b. (środa).

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 23. 8. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunek wagonowy, dostawa bieżąca, za 100 kg.:

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto nowe suche zdadne do przemiału	26,00—27,00
Usposobienie słabsze.	
Pszonica nowa sucha zdadna do przemiału	44,00—46,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiałowy	26 50—27 50
Jęczmień browarowy	29,00—32,00
Usposobienie spokojne.	
Owies nowy	23,50—26,00
Usposobienie słabsze.	
Mąka żytnia wł. workach według urzędowe ustalonego typu (70%)	40,50
Usposobienie słabsze.	
Mąka pszenna 65% wł. worka	70,50—74,50
Usposobienie słabsze.	
Tręby żytnie	19 75—20 75
Tręby pszenne	22,00—23,00
Rzepak	68,00—71,00
Groch Victoria	65,00—70,00
Ogólne usposobienie spokojne.	

WIADOMOŚCI POTOCZNE

O chwilę nocnej ciszy

Niepotrzebne jest głośne trąbienie, zbyteczne są wrzawa i tupot

Z kół naszych czytelników otrzymujemy następujące słuszne uwagi:

W Paryżu od dość dawnego czasu zaprowadzono na skutek nakazu policji t.zw. „ciszę nocną”, (l'heure de nuit). Policja paryska (a Paryż — to przecież stolica świata) przestrzega wydanego przez siebie nakazu tak skrupulatnie, karząc winnych grzywną. Wszelkie śpiewy nocne, muzyka, krzyki, ba! nawet chodzenie w obuwiu po mieszkaniu, powoduje wkraczanie władz na najmniejszą skargę ze strony sąsiadów. Obecnie wydano w Paryżu dalszy zakaz policyjny co do trąbienia po nocy przez soferów.

Jak wygląda sprawa pod tym względem u nas w Poznaniu? Mógłby ktoś powiedzieć, że — mamy obecnie ruch zwiększony z powodu Wystawy Krajowej. Jednakże ruch w Paryżu i bez wystawy jest dziesięciokrotnie większy od ruchu w Poznaniu. A jednak to co się dzieje u nas w Poznaniu, przekracza wszelkie granice.

Weźmy przykłady: jedno auto jadące np. ul. św. Marcina, od ul. Fr. Ratajczaka do kościoła św. Marcina, a więc kilkaset metrów, daje hałaśliwą swą trąbą, jak naliczono dokładnie — tylko 36 sygnałów! Dzieje się to zarówno we dnie jak i w nocy! Spokój i nerwy mieszkańców tej części ulicy — to furda! Grunt dużo hałas!

Piszący te słowa mieszka w domu,

gdzie każde auto zajeżdżające czy oczekujące, zarówno we dnie czy w nocy daje swe głośne sygnały, że — przyjechało, czeka na kogoś albo — odjeżdża. Trwa to nieraz po pół godziny. Brama domu — mimo posiadanych kluczy, stale do godz. 1-iej w nocy na oścież otwarta dla swoich czy obcych. W bramie, przed bramą, w podwórzu, kręcą się hałaśliwie ludzie (lokatorzy), nawołując się głośno wzajemnie, wprowadzając „gości” czy wyprowadzając (co jest często jeszcze głośniejsze!).

Mieszkańcy domu, nietylko, że do północy wygrywają różne „foxtrotty” na fortepianie, lecz przy otwartych oknach, gdy inni śpią również przy oknach otwartych, (bo to przecież lato!) toczą rozmowy tak, że mimo i wbrew woli, trzeba słuchać różnych przeprawek „familiijnych”. Bieganina na wyższych piętrach trwa do godz. 2 w nocy.

Należałoby dążyć do tego, aby mili sąsiedzi liczyli się nieco więcej z spokojem i nerwami współmieszkańców w domu, bo to przeważnie tacy, którzy ani do południa spać nie mogą, ani — do stu tysięcy! — nerwów swych nie wygrali na loterii.

Możeby więc jednak nasza policja na wzór paryski coś w tych sprawach zarządziła?

Śladem niszczycielskich żywiołów

Straszliwy huragan zniszczył w powiecie chełmińskim kilkadziesiąt budynków

Z Chełmna donosi nasz korespondent (x):

W ostatnich dniach nawałnice wyrządził w powiecie chełmińskim straszne spustoszenia. Jak już donosiliśmy, spłonęły zapalone uderzeniami piorunów zabudowania sołtysa Treśczyka w M. Łunawach i rolnika Majstra w Gogolinie; z płonących budynków nie zdołano wyratować dosłownie nic, a rodziny poszkodowanych uszły jedynie z życiem. Poprzednio przeszedł straszny orkan przez północną część powiatu, wyrządzając w budynkach i w polach wielkie spustoszenie. Ośrodkiem burzy było Błędowo. Trąba powietrzna znaczyła swój pochód poprzez Gorzuchowo, Działowo, Dąbrówkę, Płachawy, Błędowo, Wielądź, Król. Nową-wieś i kilka innych miejscowości w kierunku lasów państwowych pod Wroniem, łamiąc drzewa leśne i przydrożne jak zapałki. Nad lasami huragan złagodził nieco.

W Błędowie zburzyła wichura zupełnie lub częściowo kilkanaście budynków, tak że kilka stodół i szop trzeba zupełnie od nowa wybudować a resztę poddać gruntownej naprawie. Poszkodowani w ten sposób zostali osadnicy Kobus, Staub, Osiekowski,

Pudło, Dams, Bumert, Korthals i Breitkrenz. W środku wsi uszkodził orkan dom mieszkalny dzierżawcy probostwa i zabudowanie kolonisty Fuchsa. Obecnie poszkodowani już podjęli pracę około naprawy szkód. W Płachawach orkan załamał szczyt domu sołtysa Okunka i odkrył budynki gospodarze osadników Mitka Janowskiego i Korman. W Gorzuchowie zerwał stodołę p. Trawczyńskiego a na majątku gen. Hallera zerwał dach z masywnej stajni, długości około 30 metrów, unosząc go w górę przed mieszkalne budynki komorników; dach runął następnie na pola obok parku dominjalnego, nie wyrządzając na szczęście dalszych szkód. W Król. Nowejwsi orkan zerwał dach z stajni gospodarza Wilczyńskiego i zwałił go na plebanję i częściowo na kościół, któryby wyszedł cało z nawałnicy. Straty, wyrządzone przez orkan w Dąbrówce i Wielądź są również znaczne. Miejscami padał grad i potłuki zboża w polu, mianowicie owies i groch. Ludzie starsi mówią, iż nie pamiętają nawałnicy tak gwałtownej i w skutkach groźnej, jak ta, która nawiedziła onegdaj tę część powiatu.

Poznańskiego poza miastem Poznaniem nauka zostaje podjęta we wtorek dnia 3 września.

KALENDARZYK

Piątek, 23 sierpnia 1929.

Słońce: wschód 4,47 — zachód 19,02 — długość dnia 14 godzin 15 min.

Księżyc: wschód 20,21 — zachód 7,56 — po nowiu

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych + 0,01 m.

Kal. rz.-kat.: Filip i Benicjusz — jutro Bartłomiej Ap.

Kal. słow.: Cichomil — jutro Cieszymir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72. — Apteka Łazarzka.

Wilda: Apteka „Fortuna”, G. Wilda 96.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Zamek poznański będzie zamknięty dla zwiedzających w czasie od 26—29 bm.

— Nabożeństwo w kaplicy SS. Karmelitank Bosych (Niegolewskich 23), W. nie-

dział 25. bm. o godzinie 10 msza św. za wszystkich, którzy pomagają Karmelowi w budowie kościoła. Po południu o godz. 5 nabożeństwo ku czci św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Przy furcie są do nabycia dzieła o Błogosławionej Teresie Małgorzacie, Karmelitanke Bosej.

— Nowe udogodnienie P. K. O. Celem umożliwienia rozliczeń z uczestnikami tu. Izby Rozrachunkowej zgłosił Oddział P. K. O. w Poznaniu przystąpienie do tejże Izby z dniem 1. września br.

— Wielki odpust w Dąbrówce Kościelnej przypada w roku bieżącym w samo święto M. B. Siewnej, 8 września. Uczcimy więc święto całonocną adoracją Najśw. Sakramentu. Uroczyste nieszpory wstępne z procesją eucharystyczną rozpoczyna się w sobotę o godz. 19. Po nieszporach kazanie przy kościele. Nazajutrz pierwsza msza św. o godz. 6. Następne msze św. o godz. 7, 8, 9, 10; suma o godz. 11,30. — Wotywa o godz. 9 i kazanie odbędzie się w tym roku pod tradycyjnym dębem. — Po sumie kazanie na cmentarzu kościelnym. Wszystkich pielgrzymów i czcicieli Marji zapraszam serdecznie do zbożnej gromady, lecz gorąco proszę wszystkich, a szczególnie dziewczęta i niewiasty, żeby tak jak w zeszłym roku i teraz uczciły to najstarsze miejsce pielgrzymkowe w Polsce skromnością w zachowaniu się i ubiorze. W duchu Marji skupiamy się na Jej wybranym miejscu a znajdziemy u Niej ukojenie dla skołatanych serc i błogosławieństwo dla Ojczyzny.

(—) X. W. Pyszkowski.

— W sprawie strajku garncarzy. Zw. Czeladzi Garncarskiej i Fliskarskiej przesyła nam następujące pismo:

Związek czeladzi garncarskiej (zduńskiej) w Poznaniu złożył dnia 12 bm. pracę, ponieważ mistrzowie w tym zawodzie odmówili podpisu, przyręczonego na 1. lipca b. r. pod cennik, według którego piacą już od 1. maja r. b. Nie chodzi tu więc o podwyżkę piac, tylko o formalność obowiązującą przy każdej umowie. Wykonywanie prac na własny rachunek ma tylko cel doraźny i ustanie, skoro nastąpi podpis cennika.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Z targu. Dnia 23. b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5,60—6,00 zł; masła mleczarskiego 6,40—6,80 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 2,60—2,70 zł; litr śmietany 2,60—3,00 zł; litr mleka pełnego 3,80—4,00 gr; za mięso: 1 kg stoniny świeżej 3,20 do 3,40 zł; stoniny wedzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,40 zł; wotowiny 2,70—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,00 zł; skopowiny 3,20—3,60 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: para kurcząt 5,00—6,00 zł; kura 4,00—5,00 zł; perlica 6,00—8,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; para gołębi 4,00 zł; za ryby: 1 kg szczupaka 6,00—7,00 zł; karpia 6,00—7,00 zł; lina 5,00—5,60 zł; węgorza 6,00 zł; karasia 3,40—4,00 zł; leszcza 4,00—4,40; okonia 3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 1,60 do 2,00 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 10—12 gr; pęczek marchwi 10 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 15 gr; 1 kg szpinaku 60—80 gr; jarmużu 40 gr; 1 kg fasoli 30 do 50 gr; fasoli szparagowej 80 gr; 1 kg rabarbaru 30 gr; 1 gł. sałatki zielonej 5 do 10 gr; białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej 50—80 gr; 1 p. rzodkiewek 20 gr; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,30—1,50 zł; 1 mdl. ogórków 40—70 gr; 1 kg bobu 1,20 zł; 1 kg pomidorów 0,80—1,00 zł; za owoc: 1 kg wiesien 2,00—3,00 zł; jabłek 0,50—1,20 zł; gruszek 1—1,20 zł; porzeczek 2,00—2,40 zł; agrestu 1,60 zł; śliwek 1,20—1,60 zł; czarn. jagód 1,60 — 2,40 zł; borówek (brusznik) 1,40 zł; 1 kg poziomek 4 zł; 1 kg malin 2,40—3,00 zł; 1 kg winogron 4,00 do 5,40 zł; 1 kg jeżyn 1,20 zł; za grzyby: 1 kg pieczarek 3—4 zł; 1 kg borowików 3,00—5,00 zł; maślaków 2,00 zł; kurków 2,00—3,00 zł; kozaków 2,40 zł; za 1 mendel raków płacono 1,00—2,50 zł. — Targ bardzo ożywiony. Dowieziono dużo nabiału, szczególnie jaj, które potaniały nieco. Po deszczach ostatnich ukazało się znowu więcej grzybów m. i. pieczarki, ceny na nie dość wygórowane. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— Stwierdzono identyczność nieboszczyka, który spalił się w stogu podczas pożaru na Ratajach. Jest nim murarz Rupczyński Jan, liczący lat 53, z Poznania bez stałego miejsca zamieszkania. Zmarły przed kilku miesiącami opuścił swą żonę Zofję, zamieszkałą w Poznaniu przy ul. Piaskowej 4. (z)

— Pożar. Dnia 22 bm. wybuchł pożar w piwnicy przy G. Wildzie 65, u drogerzysty p. Bartkowiaka. Zapaliły się z niewiadomej przyczyny szmaty. Zawezwana straż pożarna ugasiła ogień. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— Pan Ciemiński Marjan donosi nam, że nie brał udziału w rzekomej włamaniu do mieszkania p. Jackowskiego przy ul. Wrocławskiej 30, o którym donosiliśmy w nr. 386. Włamania takiego wogóle nie było, a jak twierdzi p. Ciemiński sam został okradziony wraz z p. Jackowskim w łazienkach miejskich.

— Tajemnicze uprowadzenie dziewcząt zatrudnionych na P. W. K. przy sprzedaży cukierków, okazało się bajką. Cała ta historia została przez „bohaterki tego dramatu” zmyślona, celem usprawiedliwienia przed firmą braku towaru i dłuższej swej nieobecności. „Uprowadzonym” dziewczętom wytoczono sprawy karne. (z)

— Ujęto i przekazano władzy sądowej 18-letniego Pospieskiego Marjana, za-

Przy cierpieniach serca i zwapnieniu naczyń, skłonności do udaru i ataków apoplektycznych, naturalna woda gorzka Franciszka Józefa zapewnia łagodne wypróbnienie bez nadwyręzania się. Naukowe spostrzeżenia kliniczne przy chorobach naczyń krwionośnych dowiodły, że osobom w starszym wieku woda gorzka Franciszka Józefa oddaje nieocenione usługi. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 3328

Rybaki

Dla wygody abonentów dzielnicy Rybaki i okolicy, otwieramy z dniem 1 września 1929 r. filię naszych wydawnictw w składzie kolonjalnym pani

Bronisławy Czypickiej

przy ulicy Kwiatowej 3.

Abonentów naszych z Rybaków i z przyległych ulic prosimy o zwracanie się odtąd z wszelkimi sprawami dotyczącymi wydawnictw naszych, do filii u pani Czypickiej; załatwia ona wszelkie sprawy a mianowicie: ogłoszenia, oferty, abonament reklamacyjny i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy. Ceny oryginalne bez żadnych dopłat.

Drukarnia Polska S. A.
w Poznaniu.

mieszkałego w Głównej przy ul. Krótkiej 2, poszukiwanego w związku z napadami rabunkowymi. Przy aresztowaniu, poster. Kamiński oddał strzał ostrzegawczy. (z)

— Kradzieże i włamania. P. Kasten Auguście, zamiesz. w Głębocku powiat Oborniki, skradziono z koszyka na St. Rynku torebkę damską zawierającą 80 zł, kwit na 1886 zł i inne przedmioty. — P. Antoniewiczowi Józefowi, zamiesz. przy Grobli 27 a, skradziono podczas snu na ławce przed Teatrem Wielkim, portfel zawierający dokumenty i 60 zł. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— Za spowodowanie wypadku śmiertelnego. (Kronika sądowa). 28 letni robotnik Wojciech Zajac w Rychnowie korzystając z nieobecności swego pracodawcy, zabral znajdującą się w jego mieszkaniu fuzję i udał się na pole, by strzelać do wron. Spotkawszy w drodze służącą N., począł udawać zucha, naco N. żartobliwie zareagowała uwaga. Zajac, żartując również, zauważył, że ją zastrzelił i pociągnął nieopacznie za kurek; w tym momencie padł strzał i dziewczyna runęła na ziemię. Przerazony Z. pragnął ją uratować, lecz strzał był śmiertelny; zabita otrzymała około 70 ran od struty. Za spowodowanie śmierci odpowiadał Z. przed Izbą Karną w Toruniu, która zasądziła go na sześć miesięcy więzienia, z zawieszeniem kary na lat 5. (x)

— Skutki zemsty. Podczas zeszlonych dożynek w majątności Wydrzno pod Łasinem doszło do starcia między robotnikiem sezonowym Wrońskim a robotnikiem Granicą. W tym czasie wszedł na śpichrz, gdzie się bawiono, stróż nocny, a teść Granicy, Andrzej Wawrzyński i rozłączył bijących się, przyczem uderzył Wrońskiego łaską w głowę, i wyrzucił go na podwórze. Nieco później gdy Wawrzyński pełnił służbę około budynków gospodarczych, Wroński rozpoczął z nim kłótnię, poczem rzucił się na niego i zadał mu nożem śmiertelną ranę. Nazajutrz aresztowano zabójcę, który przed sądem okręgowym w Grudziądzu uniewinnił się tem, że chciał się zemścić za wyrządzoną mu krzywdę. Sąd skazał Wrońskiego za zabójstwo na 4 i pół roku ciężkiego więzienia. (iks)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— Z podwórza więziennego w Kępnie zbiegli w dniu 16 bm. 20-letni aresztant Julian Sadzik, rodem z Radomyśla w powiecie tarnobrzescim. W dwa dni później Sadzika przytrzymały władze niemieckie w miejscowości Stradam, gdzie po ucieczce dopuścił się kradzieży z włamaniem. Po odcierpieniu kary w Niemczech, zostanie Sadzik wydany władzom polskim.

— Pod zarzutem podrabiania monet. Policja bydgoska wpadła w tych dniach na trop fałszerstwa monet jednozłotowych oraz 50 groszów. Aresztowano jako podejrzanego o to przestępstwo 20-letniego ślusarza Jana Priebego z Bydgoszczy, zamieszkałego przy ul. Nakielskiej 116. 20-letniego tokarza Kurta Schlichta (Nakiel-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Na zgubnej drodze”.

Aurora: „Talizmus życia”.

Bajka: „Noc miłosna skazańca”.

Casino: „Noc miłosna skazańca”.

Coliseum: „Pośredniczka miłości czy li przygody przyszoitej panny”.

Corso: „Bitwa morska przy wyspach Falklandzkich”.

Edison: „Moja żona tańczy charlestona”.

Kapitol: „Zabiłeś”.

Metropolis: „Wesoły wdowiec”.

Odeon: „Człowiek śmiechu”.

Renaissance: „Tajemniczy obrońca”.

Słońce: „Marynarze i Blondynki”.

Stylowe: „Salambo”.

Wilson: „Krzyżowa droga kobiety”.

Nowy rok szkolny

Kiedy zostanie podjęta nauka w szkołach poznańskich?

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego komunikuje co następuje:

W związku z wzmocnionym ruchem wycieczek szkolnych na P. W. K. nauka w szkołach powszechnych miasta Poznania zostanie podjęta dopiero z końcem miesiąca września. Ścisła data tak wpisów do szkół powszechnych jak i data rozpoczęcia nauki zostanie ogłoszona niebawem przez Inspektorat Szkolny na miasto Poznań.

Szkoły położone na peryferiach miasta, a więc w Starołęce, w Głównej, na Winiarach, oraz na Dębcu podejmą naukę w terminie normalnym t. j. 3 września b. r.

Szkoła wydziałowa przy ul. Działynskich 5 podejmie naukę z dniem 16 września r. b.

Wszystkie szkoły średnie ogólnokształcące (gimnazja) oraz seminarja nauczycielskie m. Poznania podejmą naukę z dn. 16 września r. b.

Szkoły zawodowe m. Poznania podejmą naukę normalnie 3 września r. b. z wyjątkiem szkoły przemysłowo-handlowej żeńskiej, która rozpoczyna naukę dopiero z dniem 10 września rb.

We wszystkich szkołach Okręgu

ska 2) i 22-letni ślusarza Tadeusza Szpo-
tańskiego, zamieszkałego przy Nowym
Wzgórzu 39. Wszystkich trzech odstawio-
no do więzienia sądowego w Bydgoszczy.

JARMARKI

— * **Czempiń.** Dnia 27 bm. odbędzie się
jarmark kramny na konie i bydło. Spęd
trzydzieści chlewnej z powodu zarazy wzbro-
niony.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Oborniki.** (Rewja śmiechu). W osta-
tniej chwili zostało odwołane przedsta-
wienie, zapowiedziane przez Grono Miło-
śników Sceny Polskiej z Poznania, mające
się odbyć w niedzielę, dnia 25 bm. na sali
Hotelu pod Białym Orłem, p. t. Wielka
Rewja Śmiechu, z powodu zajęcia sali.
Przedstawienie to odbędzie się w następna
niedzielę, 1 września o godzinie 8 wie-
czorem. Bilety już nabyte nie tracą war-
tości.

— * **Września.** (30 letni jubileusz nauczy-
cielski). W dniu 25 bm. upływa lat 30,
kiedy p. rektor Gawęcki, kierownik szko-
ły powszechnej we Wrześni rozpoczął
pracę w zawodzie nauczycielskim. Przez
przebieg kilkunastu lat sprawował jubi-
lat urząd nauczyciela w Gninie i Dako-
wach Mokrych, pow. grodzkiego jak i
samym mieście Grodzisku. Z początkiem
uzyskania naszej niepodległości powołała
władza szkolna p. G. na kierownika szko-
ły powszechnej we Wrześni, gdzie z całą
energją i wytrwałością podjął się odpo-
wiedzenia tej szkoły. Ciężkie, a tak wdziecz-
ne zadanie wprowadzenia ducha polsko-
ści w szkołę wrzesińską i jej rozwój za-
wdzięcza miasto w głównej mierze Jubila-
towi.

— (Osobiste). W dniu 22 bm. pobogo-
ślawiony został związek małżeński pomię-
dzy p. prof. gimn. P. Roszkim a p. Ireną
Smolimbowską, córką dyr. Banku Pożyczk.
St. Smolimbowskiego z Wrześni. Ślubu
udzielił stryj młodej panny w kościele
S.S. Benedyktynek w Staniątkach pod
Krakowem.

— * **Gębice p. Mogilno.** Budynek, w któ-
rym mieścił się Komisariat Obwodowy,
został obecnie podzielony na biura Wój-
tostwa i posterunku Policji Państwowej
oraz mieszkania dla jednego posterunko-
wego i sekretarza wójtostwa. Posterunek
Policji Państwowej nie urządza więcej
w domu przy Magistracie.

— (Wybory do Rady Miejskiej.) Dnia
6 października rb. odbędą się wybory do
Rady Miejskiej. Czas trwania wyborów
ustalony jest od godz. 13—19 w lokalu
miejskiej szkoły powszechnej.

— (Z życia Powstańców.) Walne zgro-
madzenie Tow. Zw. Powstańców i Woja-
ków Rz. Polskiej w Gębicach odbędzie się
dnia 25 sierpnia 1929 r. w sali p. Gałę-
zowskiego o godz. 13. (rg)

— * **Wągrówiec.** (Z Rady Miejskiej.) Na
ostatnim zebraniu omawiano sprawozda-
nie z wykonania budżetu administracyj-
nego za rok 1928/29. Dochód Głównej
Kasy Miejskiej wynosił 462.401,09 zł; roz-
chód zaś 397.007,81 złotych. Wydatki bud-
żetu rozpadły się na administrację ogólną
80.356 zł; na spłaty długu 5.564 zł, ma-
jątek miasta 3.520,74 zł; drogi i place pu-
bliczne 44.893,08 zł; oświatę 73.065,15 zł;
kulturę i sztukę 52 zł; zdrowie publiczne
6.145,26 zł; opiekę społeczną 26.082,48 zł;
popieranie rolnictwa 202,65 zł; bezpieczeń-
stwo publiczne 3.763,04 zł; na rzecz innych
związków komunalnych 14.330,29 zł i inne
wydatki 1.135 zł. Budżet elektrowni wy-
nosił w dochodach 206.049,17 zł, w rozcho-
dach 203.857,56 zł; rezerwy miejskiej 32.023,73
zł w dochodach i rozchodach. Bużet nad-
zwyczajny wynosił 112.165,67 zł. Nastę-
pnie umorzono nieściągalne podatki w
wysokości 4.682,35 zł; poczem wybrano do
komisji dla przeprowadzenia wyborów
miejskich pp. Gramsego jak przewodni-
czącego, Szyszke, Stamera, Wiśniewskie-
go i Złotowicza. Na Zjazd Związku
Miast w dniu 15 i 16 września w Pozna-
niu delegowano pp. burmistrza Kuch-
czyńskiego, Lenartowskiego i Złotowicza.

— (Rozbijanie obozu polskiego.) Wy-
bory do Rady Miejskiej odbędą się w naszym
miejście 6 października. Z inicjatywy
pp. Haławskiego, Jankowskiego i Mrocz-
kiewicza odbyło się zebranie delegatów
towarzystw gospodarczych miasta, celem
utworzenia wspólnego bloku polskiego.
Sprawa miała widoki powodzenia, jednak-
że do pomysłnego jej załatwienia nie
przyszło z powodu rozbiłackiej roboty
małej grupki „sanacji”. Delegaci „sanacji”
aczkolwiek nieproszeni, (proszono tylko
organizację gospodarcze) przybyli na ze-
branie. Sami jednakże nie występowali,
a wysunęli delegata jednego z towarzystw
p. Biedrzyńskiego. Zaczął on wywlekać
pewne sprawy osobiste i wraz z kilkoma
niezadowolonymi salę opuścił, rozbijając
zebranie. Dotychczas zasiadali w Radzie
Miejskiej tylko przedstawiciele zrzeszeń
gospodarczych, a teraz dzięki „sanacji”
będziemy mieli wybory pod znakiem poli-
tycznym. W ten sposób może się zdarzyć,
że jeden mandat zdobędą mniejszości i so-
cjaliści, których dotąd w Radzie Miejskiej
nie było. (ch)

— * **Pakość.** (Rocznica „Cudu nad Wi-
słą.”) Rocznicę wielkiego zwycięstwa nad
bolszewikami i odparcia ich od stolicy
Polski obchodzili miejscowe Tow. Pow-
stańców i Wojaków bardzo uroczystie,
temwięcej, że była ona tym razem poła-

czona z dorocznym świętem P. W. i W. F.
Przed południem wysłuchano nabożeń-
stwa w kościele poklasztornym, poczem
złożono wieńiec na grobie poległych po-
wstańców, gdzie przemawiał ks. wikary
Sobieszczyk. Po południu odbyła się na
strzelnicy Bractwa Kurkowego zabawa ze
strzelaniem o premje. Pierwszą otrzymał
p. Jasiński, drugą p. J. Pankowski, trzecią
p. Fraszczyk.

— (O oddziały kupieckie w szkole do-
kształcającej). Nasza szkoła dokształca-
jąca zawodowa kształciła dotąd uczniów z
wszystkich zawodów razem. Ponieważ
uczeń kupiecki musi w szerszym zakresie
korzystać z nauki książkowości, rachun-
ków czy korespondencji, zamierza miej-
scowe Tow. Kupców stawić do władz
szkolnych wnioski, domagając się utwo-
rzenia oddziałów kupieckich w tejże
szkole. (ph)

— * **Wielen n. Notecią.** (Ze sądu.) Wy-
rokiem Sądu Grodzkiego skazany został
Tadeusz Mumot z Roska za niebezpieczny
uraz cielesny, zadany robotnikowi Grze-
bicie, na 4 miesiące więzienia i 600 zł na-
wiązki. Mania Czesław z Drawska za
kradzież portfela i 135 zł na szkodę Syl-
westra Tymka na 2 tygodnie więzienia.
Tomczak Franciszek z Wielenia za niele-
galną sprzedaż napojów alkoholowych na
400 zł grzywny.

— (Wykrycie sprzeniewierzenia.) Swe-
go czasu donosiliśmy o napadzie rabun-
kowym na wóznym wójtostwa w Pilce
(pow. czarnkowskiego) Edwardzie Grasiu.
Otóż jak dotychczasowe śledztwo wyka-
zało, napad ten był przez Grasia upozoro-
wany. Przynał się on bowiem, że sprze-
niewierzona kwotę w sumie 2500 zł ukrył
w wnętrzu drzewa w pobliżu zabudowań
probowstwa w Pilce, potem że pieniądze dał
bratu Bolesławowi do przechowania. Ten
zaś zaprzeczył temu. Obydwoh ujęto i
przekazano Sądowi Grodzkiemu w Wieleniu.
Sprzeniewierzone pieniądze ścigał
wóznik Graś od podatników.

— (Nowa komunikacja.) Uruchomiono
tu linję autobusową Czarnków — Wielen
— Drawsko i z powrotem. Autobus ku-
ruje dwa razy dziennie w obydwie strony

— (Z kroniki żałobnej.) W ubiegły
piątek odprowadzono przy licznych udzia-
le społeczeństwa na cmentarz katolicki
zwołki powszechnie cenionego i szanowa-
nego emer. nauczyciela Gluzego, długo-
letniego kierownika szkoły w Kaźmierzu
pow. szamotulskiego. Sp. Gluza już za
czasów zaborców emerytowany, objął
pracy w wskrzeszeniu Polski na nowo służbę
nauczycielską w Rosku pow. czarnkow-
skiego. Przeszedłszy na emeryturę pol-
ską, osiadł ostatecznie w Wieleniu. (hw)

— * **Ostrów.** (Zatwierdzenie nowego
burmistrza.) Wybrany przez Radę Miejską
na drugiego burmistrza naszego mia-
sta em. starosta p. Cegiełka został przez
Ministerjum zatwierdzony. Niebawem
więc obejmie p. Cegiełka urządowanie.

— (Komisja wyborcza.) Przewodniczą-
cym Komisji wyborczej przy wyborach do
Rady Miejskiej został wybrany radca
miejski p. Lis, a członkami pp. adw. Po-
dejma, Bąk i Pawłowski. (n)

— * **Ostrzeszów.** (Z Bractwa Kurkowe-
go.) Ostatnio obchodzili tutejsze Bractwo
Kurkowe bardzo podniosłą uroczystość, a
mianowicie poświęcenie nowego sztandaru
oraz otwarcie nowej strzelnicy. Z tej
okazji odbyło się strzelanie okręgowe. Na
zawody te przybyli bractwa z Ostrowa,
Raszkowa, Sieroszewa, Odolanowa, Kro-
toszyna, Kępna i Kalisza oraz delegacja z
Poznania. Uroczystość rozpoczęła się w
kościele farnym aktem poświęcenia sztandaru,
którego dokonał ks. prof. Paczkowski.
Wręczenie sztandaru bractwa nastąpiło
na rynku ostrzeszowskim, poczem
nastąpiła defilada na rynku. Złotej udo-
no się do sali p. Hendrykowskiego, gdzie
odbyło się uroczyste zebranie oraz wbi-
janie gwóźdźki pamiątkowych. Po zebraniu i
posileniu się śniadaniem, podczas którego
wygłoszono szereg przemówień, wyru-
szono do strzelnicy. Otwarcia tejże do-
konał przez przecięcie wstęgi u bram lasku
strzeleckiego prezes okręgowy p. Kubicki
Roman. Po ukończeniu zawodów nastąpiła
w dniu 15 bm. proklamacja króla i
rycerzy okręgu ostrzeszowskiego oraz króla i
rycerzy bractwa ostrzeszowskiego. Kró-
lem okręgowym został p. Cieśliski Ignacy
z Krotoszyna, I rycerzem p. Płonka J. z
Kępna, II rycerzem p. Worsztynowicz
Leonard z Bud. Mistrzostwa z tarczy okrę-
gowej zdobyli pp. Sobczak Władysław z
Ostrzeszowa, Drygas Czesław z Raszkowa
i Worsztynowicz Leonard z Bud. Królem
kurkowego bractwa ostrzeszowskiego pro-
klamował brat najstarszy Kasperski p.
Bąkowskiego Leonarda, I rycerza p. Hen-
drykowskiego Jana, II rycerzem p. Caliń-
skiego Józefa. Najlepszym strzelcem z
tarczy królewskiej został p. Ligocki Jan z
Ostrzeszowa.

— * **Kepno.** (Kurs gospodarstwa domo-
wego.) W Mirkowie nad Prosną (st. kol.
Podzamcze - Wieruszów) rozpoczęło się
dnia 2 września br. 10 miesięczny kurs
gospodarstwa domowego dla dziewcząt,
obejmujący działy: gotowanie, bielizniar-
stwo z krawieczyzną, roboty ręczne, pran-
nie i prasowanie, zajęcia gospodarcze,
oraz przedmioty teoretyczne. Kurs pro-
wadzą SS. Serafinki. Można korzystać z
internatu na bardzo dogodnych warun-
kach. Dokładnych informacji udzielają
SS. Serafinki, Mirków pow. kępiński.

Kandydatki winny przedłożyć metrykę
chrztu i świadectwo ukończonej conaj-
mniej szkoły powszechnej. Wiek od 14 do

18 lat. Warunki przyjęcia dogodne i przy-
stępne. Pomieszczenie z całodziennym
utrzymaniem w internacie łącznie z nau-
ką wynosi 80 zł miesięcznie. Liczba
miejsz ograniczona. Z końcem roku szkol-
nego uczenie zdają egzamin i otrzymują
świadectwo z wyszczególnieniem postę-
pów w nauce.

Z POMORZA

— * **Świecie.** (Śmiertelny upadek.) —
Wracając z drzewem z lasu, spadł rolnik
Zaniczkowski z Gródka pow. świecki z
wozu i poniósł śmierć na miejscu. Czy
Z. na wozie zasnął, czy też padł ofiarą
udaru słonecznego, ustali niewątpliwie
komisja lekarsko - sądowa. (ski)

— * **Tczew.** (Z Tow. Czeladzi Katolickiej.)
Przed kilku dniami odbyło się w Hali
Miejskiej zebranie Tow. Czeladzi Kat., na
które stawiło się przeszło 400 członków.
Prezes ks. wikary Andrzejewski zagał ze-
branie i powołał zarazem ks. prob. Prabuc-
kiego honorowego prezesa wspomnianej
organizacji. Omawiano m. in. sprawę bu-
dowy domu czeladniczego. Parcela za
cenę 15.000 zł. została już zakupiona. Dom
ma być przed zimą wykończony. Ks. prob.
Prabucki w swoim przemówieniu zaapel-
ował również do ofiarności członków, aby
deklarowali bezprocentowe pożyczki na
przebieg 10 lat.

— (Z Urzędu Stanu Cywilnego.) Od 1. do
31 lipca br. zapisano w tut. Urzędzie Stanu
Cywilnego 59 urodzeń. W tym samym czasie
notowano 35 wypadków śmierci i zawarto 7
związków małżeńskich. (dt)

— * **Gdańsk.** (Osobiste.) W dniu 27 bm.
odbędzie się w kościele w Granowie ślub
p. Janiny Grabskiej z p. inżynierem Włod-
zimierzem Michalewskim. Uroczystość
weselna ma się odbyć u brata p. konsulo-
wej Grabskiej w rodzinnym majątku w
Granówku. Na ten sam dzień przypadają
srebrne gody konsulstwa Gdańskich,
znanych w kołach gdańskiej polonji
z ofiarności oraz działalności społecznej.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złoży-
no w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Laszy-
kowa 5 zł; Dr. Władysław Sobocki 50 zł;
M. Sommerfeld z podziękowaniem za o-
trzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł;
Kółko Wijejskie 20 zł; Władysław No-
wak, urzędnik prywatny 5 zł; K. H. z po-
dziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł;
Lurancow — Kcyńia z prośbą o opiekę i
błogosławieństwo dla rodziny 10 zł; Szy-
mański rozjemca z terminu pojednawcze-
go 50 zł; Marja Wysocka z podziękowa-
niem za powrót do zdrowia siostry 10 zł;
razem z poprzednio pokwitowanymi
1.969,80 zł.

SPORT

Lekka atletyka

Skład reprezentacji polskiej na mecz
z Czechosłowacją ustalony został jak nastę-
puje: 100 i 200 m: Szenajch i Sikorski, 400
m: Biniakowski, Piechocki; 800 m: Ko-
strzewski, Zuber; 1500 m: Petkiewicz, Mę-
drzycki; 5000 m: Petkiewicz, Sawaryn;
4x100 m: Czyż, Trojanowski II, Sikorski
i Szenajch; 4x400 m: Zuber, Biniakowski,
Kostrzewski i Piechocki; 110 m pl.: Troja-
nowski I, Kostrzewski; 400 m pl.: Kostrze-
wski, Malanowski; skok w dal: Nowak Si-
korski; w wyż: Nowak i Trojanowski; o
tyczce: Adamczak, Wieczorek; kula: He-
ljasz, Górski; dysk: Baran, Górski; oszczep:
Dobrowolski, Wieczorek. (tel. wł.) T. S.

Piłka nożna

„Ruch” — „Warta”. Niedzielne spotka-
nie ligowe tych drużyn rozpocznie się o go-
dzinie 17. Drużyna Ruchu pozostawiała
zawsze w Poznaniu jaknajlepsze wrażenie.
Szybka, twarda i ambitna drużyna ta
jest w stanie pobić najlepsze zespoły, to też
walka będzie zacięta. Miejscowi przy wła-
snej publiczności i na swoim boisku mają
więcej szans. Chcąc się utrzymać na cze-
le tabeli musi Warta zwyciężyć, i zrewan-
żować się za porażkę z pierwszej serji
rozgrzewek.

O mistrzostwo kl. A. P. O. Z. P. N spotka-
ją się w Poznaniu: o godz. 15 na boisku
Sparta, OKS — Sparta; o godz. 11 Warta
— Wiktorja.

Pływanie

Sekcja pływacka Sokoła — Okręgu Po-
znań podaje łaskawie do wiadomości, że
zawody klubowe przesunięte zostały na
nadchodzącą niedzielę dnia 25 sierpnia.
Zawody rozpoczyna się o godz. 15 na Pły-
walni Związkowej przy Drodze Dębińskiej.
Program będzie bardzo urozmaicony i
ciekawy, ponieważ równocześnie odbędzie
się wielki festyn pływacki ze współudzia-
łem wszystkich klubów pływackich.

Tennis

O mistrzostwo Polski. W trzecim dniu
turnieju rozegrano przedpołudniem przy
pięknej pogodzie następujące spotkania:
gry podw. panów: Jurczyński i Goldstein
— Miziewicz i Steiner 6:1, 6:8, 6:2, 1:6, 6:2;
Warmiński i Tłoczyński — Prochowski i
Czyżowski 6:2, 9:7, 9:7; gry poj. pań: Ję-
drzejowska — Orzechowska 6:0, 6:1; gry
podw. pań: Orzechowska i Grobelska —
Bielecka i Pozowska 6:3, 6:4; Dubieńska i

Jędrzejowska — Seydzianka i Gniatczyń-
ska 6:2, 6:1; Posseltówna i Raciborska —
Volkmerówna i Scarpowa 6:3, 6:3; gry mię-
szane: Scarpowa i Tłoczyński — Groblew-
ski i Stahl 6:3, 5:7, 7:5; Posseltówna i Jur-
czyński — Seydzianka i Tomaszewski 6:4,
6:4. W czwartek pokonała para Jędrzejow-
ska i J. Stolarow parę Junżanka i M. Stola-
row 6:3, 6:0. W grze poj. junjorów: Altschu-
eler — Lechner 6:0, 6:1.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś w piątek
po raz 25. „Tatry”. W sobotę 24. b. m.
„Polska krew” z pp. Fontanówną, Karską,
Nochowicz, Folańskim, Sendekim i Wiś-
niewskim, kapelmistrz Eichstaedt. W III.
akcie „polskie dożynki” w wykonaniu
zespołu baletowego. W niedzielę 25 bm.
„Tosca”. W partji tytułowej wystąpi po
raz pierwszy p. Bojar-Przemieniecka;
Cavaradossi'ego śpiewa p. Perkowicz, w
partji Scarpia wystąpi Zygmunt Zaleski.
Kapelmistrz p. Wojciechowski. W ponie-
dzialek, 26. b. m. „Halka” z pp. Maryno-
wicz, Majem, Perkowiczem i Zatheyem.

— * **Teatr Polski.** Dziś po raz 74 wybor-
na krotoczwila Adama Grzymały-Siedle-
ckiego „Maman do wzięcia” w koncero-
wym wykonaniu całego zespołu. Jutro
„Maman do wzięcia” obchodzić będzie
„brylantowy” jubileusz 75 przedstawień.
Powodzenie jakie zdobyła „Maman do
wzięcia” nie notowane było od istnienia
Teatru Polskiego w Poznaniu. Pod reży-
serją p. Młodziejewskiej odbywają się
próbny z najnowszej komedji Zygmunta
Kaweckiego „Para nie para”, granej obec-
nie w Warszawie z dużym powodzeniem.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś, w piątek,
po raz ostatni występ Operetki Warszaw-
skiej, która odegra cieszącą się ogromnym
powodzeniem operetkę p. t. „Jasnowłosey
cygan”. Na czele zespołu gwiazdy operet-
ki stołecznej pp. Sokołowska, Komornicka,
Mierzejewski, Horski i inni. W trzecim
akcie operetki, przegląd najnowszych
przebojów stolicy p. t. „Daj ognia”. Kapel-
mistrz Adam Rapacki.

— * **Antoni Fertner w Teatrze Nowym.**
Od jutra, soboty, rozpoczyna swe występy
w Teatrze Nowym znakomity artysta pol-
ski, Antoni Fertner, świetna farsa Henne-
quin'a i Veber'a p. t. „Kto, kogo?”. Fertner
zdobywa niebywale oklaski, grając
męża Antoninki, Antosia — głów-
ną rolę. Antoninką będzie nasza utalent-
owana p. H. Cieszkowska. Korzystając
z obecności w naszym mieście utalentowa-
nej p. Płoszyńskiej, dyrekcja powierzyła
jej rolę rzekomej kochanki Antosia. Sztukę
reżyseruje p. Adam Bystrzyński.

Pałac dancingowy P. W. K. Wesołe Młosteczko.

Dziś i codziennie od godz. 8—2 w nocy,
występy pierwszorzędných sił artystycz-
nych. Kwartet Lanckoy, tancerka Bace-
reli, wirtuozki na ksylofonach Palusa (cu-
downe dzieci), orkiestra Karasińskiego i
Katazka. Wstęp wolny. dw 1435

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19-iej min. 15,
wielka rewja p. t. „Kulig”, o godz. 22 min.
15 pełna humoru „Jazda na Wystawę”.
120 osób na scenie — 800 kostjumów. Bi-
lety wcześniej nabywać można w składzie
cygar p. Zygarińskiego, ul. Gwarna, naro-
żnik ul. 27. Grudnia i w kasie teatralnej
przy ul. Śniadeckich 12. dp 1586

Teatr Wielki

DZIŚ — „Tatry”, balet - opera Nowo-
wieskiego. (Po raz 25-ty).
Sobota, 24. 8. „Polska krew”, operetka
Nedbała.
Niedziela, 25. 8. „Bal maskowy”, opera
Verdi'ego.
Poniedziałek, 26. 8. „Halka”, opera Mo-
nuszki.

Początek o godzinie 20.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na
salę wpuszczonej nie będzie.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie
Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia”.
Sobota, 24. 8. „Maman do wzięcia” — po
raz 75-ty.
Niedziela, 25. 8. „Maman do wzięcia”.
Poniedziałek, 26. 8. „Maman do wzięcia”.
Początek o godzinie 20.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie
teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Jasnowłosey cygan”. Ostatni wy-
stęp operetki warszawskiej.
Sobota, 24. 8. „Kto kogo...?” gościnny wy-
stęp Fertnera.
Niedziela, 25. 8. „Kto kogo...?” gościnny
występ Antoniego Fertnera.
Poniedziałek, 26. 8. „Kto kogo...?” gościnny
występ Antoniego Fertnera.
Początek o godzinie 20.
Bilety poprzednio do nabycia w skła-
dzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik
ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19.15 wielka
rewja polska w 19 obrazach „Kulig” —
O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na
wystawę”.
Bilety poprzednio do nabycia w skła-
dzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik
ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie tea-
tralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K.,
Dwór Huggera, Centr. Restauracja PWK.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

PO ZGONIE UCZONEGO CO MYŚLĘ O SZUKALSKIM I TYM CAŁYM INTERESIE? ŻYCIE KULTURALNE

BOTANIK JAKO HERALDYK

Nie wszystkim zapewne wiadomo, że zmarły temi dniami profesor naszego uniwersytetu śp. Namysłowski obok swego głównego fachu, którym była botanika, posiadał i inne zamiłowanie, które wyrażało się w publikacjach z dziedziny heraldyki par excellence naukowych. Takie łączenie w sobie zamilowań z dwu różnych dziedzin wiedzy nie jest zresztą w Polsce unikatem, że przypomni nam p. Jana Gwalberta Pawlikowskiego, też przyrodnika, obok tego jednak znakomitego znawcę mistyki Słowackiego.

Z dziedziny heraldyki ogłosił śp. prof. Namysłowski następujące publikacje: Merki rybaków pomorskich, przyczynę do heraldyki i folkloru, Rocznik Heraldyczny (pod red. prof. Wł. Semkowicza) t. VII, 1926, str. 101—130, 4; Znamiona bartne mazowieckie 17 i 18 wieku i inne znaki ludowe, przyczynę do heraldyki i folkloru, Poznań 1927, str. 58, w tem 7 tablic; Rozważania nad problemem rodziny i rodu, w: „Dziennik Literat. i sztuki, dodatku do „Dziennika Poznańskiego“, Poznań 1928, str. 35. Obok tego przygotował śp. prof. Namysłowski do druku rzecz o gmerkach mieszczan po znańskich zaopatrując rękopis w pracowni wykonane rysunki tych gmerków, wyszukiwanych w materiale aktowym. Rzecz ta ma ukazać się w jednym z najbliższych roczników Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu.

Pod względem wykonania tak tę ostatnią rzecz, jak i poprzednie cechuje niezmierną pedantyczność zrozumięcia u przyrodnika - botanika niesłychanie zaś cenna przy podejmowaniu w dziedzinie heraldyki tych badań, których dokonał śp. Zmarły.

Zapytać jednak wypada jaka jest głębsza naukowa wartość studiów podjętych przez śp. Zmarłego. Otóż uznać ją trzeba dla nauki za niepoślednią. Zagadnienie poruszane przez śp. prof. Namysłowskiego łączy się z wielkim problemem poruszonym już przez wiele lat w nauce, mianowicie z problemem genezy średniowiecznego społeczeństwa polskiego. Badając ten problem na odcinku szlacheckim w starszej nauce polskiej szczególną wagę przypisano instytucji herbów, uważając ją za specyficzną szlachecką cechę i — jak u Piekosińskiego — widząc w nich ślady prowadzące aż ku rzekomym normańskim przodkom późniejszych rycerzy polskich. Otóż ten pogląd rozbito z kolei właśnie od strony heraldycznej, wykazując zmienność znaków heraldycznych na przestrzeni pokoleń i wykazując ich pochodzenie m. in. od znaków własnościowych (Wł. Semkowicz). Co więcej, pokazało się, że typ takich znaków własnościowych, nie był właściwy jedynie rycerstwu szlacheckiemu, że był właściwy i jest właściwy i szerszym kołom społeczeństwa, a więc dzisiaj jeszcze rybakom, w 17 i 18 w. bartnikom, jak właśnie wyjaśniły badania śp. Zmarłego. Dzięki nim i im podobnym zagadnienie herbownictwa szlacheckiego zostało przeniesione na tło znacznie szersze, przestało być wyłącznie problemem związanym z genezą stanu szlacheckiego, zarazem zaś dzięki tym badaniom zaznaczyła się i inna jeszcze konsekwencja, a mianowicie zwrócenie badań nad genezą stanu szlacheckiego od badań herbowych ku badaniom nad materialnymi i prawnymi podstawami zagadnienia. Herbowi przypisano z kolei w genezie stanu szlacheckiego charakter tylko zewnętrznej znamienia wyodrębnienia się stanu szlacheckiego, odbierając im dawniejszą rolę causa efficiens genezy tego stanu.

I ku tym głębszym założeniom sięgał śp. Zmarły: przedewszystkiem w trzeciej z powołanych rozpraw t. j. w rozprawie p. t. „Rozważania nad problemem rodziny i rodu“.

Zmarłego przedwcześnie uczonego żegna z uczuciem serdecznego żalu nie tylko świat przyrodników, ale i historyków, u których pamięć Jego zostanie utrwalona na kartach bibliografii i historjografii.

Dr. Z. Wojciechowski
Poznań.

Jutro:
„IDZIE MOLSKI, W RĘKU ODA“
przez
Stanisława Wasylewskiego

Mam ochotę na to odpowiedzieć, może dlatego właśnie, że nie zostałem zapytany. Oczywiście nie o rzeźbach Szukalskiego chcę mówić, sam będąc rzeźbiarzem. Wiadomo przecie, że: homo homini lupus, sculptor sculptori lupissimus. A jeżeli gdzie to w Polsce. Gdybym o Szukalskim napisał dobrze, posadzonoby mnie Bóg wie o co. Wolałbym już napisać źle, boby się to przynajmniej wydawało naturalne. Jesteśmy przecie tego samego fachu i prawie że rówieśnikami. A powiedział gdzieś kiedyś jakiś zawodowiec literackiej zawisłości: można się od biedy pogodzić ze sukcesem kogoś kto jest wiele starszy lub wiele młodszy; ale staje się to bardzo dotkliwym, gdy chodzi o rówieśnika, a jeżeli, broń Boże, ów ktoś był kolegą gimnazjalnym, rzecz jest wprost nie do zniesienia.

Byłoby więc, jak powiadam, zupełnie naturalnym i logicznym, gdybym o koleźce rzeźbiarzu napisał jaknajgorzej. Nie zamierzam jednak pisać ani źle ani dobrze. Tembardziej, że z Poznania nie mogę sądzić o rzeźbach wystawionych w Krakowie. Dolatuje mnie natomiast stamtąd rumor wywołany przez p. Szukalskiego, przez człowieka, przez czynnik społeczny. O tem właśnie mówić zamierzam.

Dzieją się rzeczy niebywale. Dyrektor Muzeum Narodowego wylatuje z Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych wykluczony za działalność szkodliwą dla sztuki polskiej. Najwięksi matadorzy biorą się za lby jak przeroswie jakichś Czytelni akademickich. Między Wawelnią a placem Matejki grzmi kanonada jakiej nie słyszano od czasu, gdy Moskale ustawiali armaty na strychu św. Florjana przeciw Dumourierowi. Pisze się ulotki, listy otwarte, strony walczące idą do ataku w gęstych kolumnach dziennikarskich. Poprostu ma się wrażenie, że wszystkim — jak mówią Francuzi — uderzyła muszarda do nosa, ba, że pękła chyba becinka z papryką.

I o co to rozgłośnie walki? O uznanie lub nieuznanie czyjejs genialności rzeźbiarskiej, o właściwe lub niewłaściwe odnawianie zabytków, o dobrą czy złą pedagogikę artystyczną. Jednym słowem o sztukę. Rzeczywiście coś nieprawdopodobnego! Zdawałoby się, że żyjemy w czasach Leona Baptysty Albertiego, kiedy to, jak on opowiada, tragarze i wozowody zatrzymywali się na ulicach, klócąc się o piękno budynków i proponując wieżyc. Z ówczesnej gorączki wyrósł włoski renesans. Obecne poruszenie Krakowa pewno jest niestety mniej doniosłym w skutki. Ale jest jednak niezwykłym, a wywołał je jeden człowiek: Szukalski.

Jest to artysta pełen entuzjazmu. Entuzjazmu dla siebie samego — mniejsza o to — ale entuzjazmu. I pokazuje się co entuzjazm może w środowisku, gdzie go jest mało. Szukalski przyjechał z Ameryki z rozmachem niebywale intensywnej reklamy i zastosował ją do swej sztuki. Ten potężny aparat rozsada murszejacy Kraków, wszystkie władztwa trzeszczą tam jakby w starej stodole w której puszczono 90-konny motor.

I warto zastanowić się nad takim właśnie dynamicznym czynnikiem. Myślę, że jest niesłychanie dodatnim, że Szukalski ni mniej ni więcej tylko wskazuje sztuce właściwą metodę wciskania się we współczesne społeczeństwo. „Jakto?“ — zawoła może czytelnik, taki czytelnik „z dawnej prefajnowanej generacji“. Ano tak! Reklamuje się pastę do zębów, likiery, kina, samochodowe opony. A ty biedna sztuko? „Siedzisz w kącie, nie znajdując cie“ — jak powiadają.

Zepchnięcie sztuki w ten kąt zapomnienia nie jest zjawiskiem wyłącznie polskim. Gdzieś wspaniałość paryskich wernisażów z przed pół wieku, dla których kobiety zachowywały premierowy efekt wiosennych tualet, o których snoby dyskutowały po salonach a stróżki po swych stacjach? Podobną doniosłość ma dziś tylko może mecz footballowy, może po części wystawa samochodów. Widziałem jak największy rzeźbiarz Francji miesiącami zmagal się z obłożną chorobą, o czem wiedzieli tylko jego znajomi, ale dzienniki przepelnione były wiadomościami o tem, że chowany lew znanego boksera, lub ulubiony piesek kinowej gwiazdy, miały katar.

Prasa polska stara się naogół mieć ton poważniejszy od zamerykanizowanego gazeciarstwa paryskiego, ale jakież miejsce poświęcić sztuce? Może się nam czasami zdawać, że coś nie coś o niej się mówi, nam, kilkanastu tuzinom ludzi wyławiającym kilkadziesiąt wierszy dziennie, poświęconych temu tematowi z pośród kilometrów zadrukowanych stronnic. Ale jakże to mało w porównaniu do foliałów, informujących choćby o modach, o sportowych ewenementach i ewenementkach, o zwyrodniałych niedorostkach i kucharkach - włamywaczach. Ale bo też, w porównaniu do Francji czy do Niemiec, czy do Bolszewji, z jakąż nieprawdopodobną obojętnością odnosi się do sztuki społeczeństwo polskie!

Przypomnijmy sobie naprzykład niedawne otwarcie poznańskiej Wystawy. Pana Prezydenta Rzplitej zaprowadzono oficjalnie do tuzina pawilonów i pawiloników. Ale w kierowniczych kołach Wystawy, czy też w otoczeniu Naczelnika Państwa układającym program dni, nie pomyślano o tem, aby uroczystie zainaugurował Pałac Sztuki! Zebrana tam jest chwalebna dorobku duchowego Polski. Te setki obrazów przedstawiają sumę najwyższych wysiłków setek ludzi, niezliczoną wprost ilość pracy. Wystawieni ich było połączone z niesłychanymi materialnymi ofiarami, połowa tych artystów od ust sobie odejmowała, aby obrazy poprawiać. Kiedyś za parę wieków, gdy dzisiejsze keranenty, chłodnie i samorządowe dobroczynności zginą anonimowo w zapomnieniu, z tych właśnie dzieł sztuki sądzić się będzie Polskę. One będą ją gfościć, tak jak ją gfościły wtedy, gdy nie miała rządu, sejmu, ambasady. A jednak traktuje się je jako niebardzo potrzebną rozrywkę, coś jak karuzel z Wesołego Miasteczka.

Moi Państwo! Pałac Sztuki na pewno przynosi więcej czystego zysku, niż karuzel na Wesołym Miasteczku, nie mówiąc już o innych dochodowych przedsięwzięciach Pewuki. Czyżby choć tego nie należało drukować na opaskach od papierosów i na odwrotnej stronie biletów tramwajowych?

Czemuż to niema więcej Szukalskich!

Ludwik Puget.
Poznań.

„Stańczyk“ na Wawelu. Z Krakowa piszą nam: Słynny obraz Jana Matejki Stańczyk znalazł się obecnie w zbiorach wawelskich. Przekazał go Wawelowi zapis s. p. D. Abrahamowicza i jego żony, w których posiadaniu obraz dotąd się znajdował. Historia tego obrazu jest dość ciekawa. Pierwszy oryginał „Stańczyka“ został przez Matejkę sprzedany do Ameryki w czasie transportu przez ocean obraz zatonał. Jednak istniał jeszcze drugi egzemplarz, wykonany własnoręcznie przez Matejkę. Duplikat ten nabył s. p. Dawid Abrahamowicz, prezes Koła Polskiego w Wiedniu. Autentyczność obrazu stwierdza list Matejki, znajdujący się w archiwum rodzinnym Abrahamowiczów. Kopia obrazu, wykonana przez malarza Racyńskiego, znajdująca się w słynnych zbiorach Korwina Milewskiego w Wiedniu, prze zdługi czas uchodziła za dzieło Matejki. Obraz p. Abrahamowiczów, mało dostępny ogółowi, był zupełnie nieznan. Dopiero na Wystawie Krajowej w roku 1894 rzecz została wyjaśniona i K. Milewski kopję swą wycofał z Wystawy. Autentyczny „Stańczyk“ Matejki wystawiony jest obecnie na Wawelu razem ze słynną kolekcją arrasów. (pk)

Iłja Rjepin. Wielki malarz rosyjski, Iłja Rjepin, obchodził w sierpniu b. r. osiemdziesiątą piątą rocznicę urodzin. Dzień ten był święcony uroczystie przez emigrację rosyjską. Rjepin, który od trzydziestu lat mieszka w Kuokkole, miejscowości letniskowej nad zatoką Fińską w Finlandji, nie uznaje obecnego ustroju Rosji i, mimo zaproszeń sowieckich nie chce przyjechać do Rosji. Mimo podeszłego wieku wielki artysta nie ustaje w pracy, a talent jego nie utracił nic ze swego blasku. W ostatnich latach Rjepin pracował nad szeregiem obrazów na tematy biblijne; obecnie kończy ogromny obraz p. t. „Hopak“, wyobrażający znany taniec ukraiński. Ma on, podobno, nie ustępować w artyzmie tym licznym dziełom, które dotąd stworzył wielki artysta. Wszystkie jego obrazy cechuje mistrzowski realizm, dość wspomnieć „Iwana Groźnego“, albo obraz „Burlaki“. Nie mniej znani są „Zaporożcy“, scena z życia Sycy Jest to szereg świetni: pochwyconych typów kozaków, którzy zebrał się, aby napisać list do sułtana. Do wybitnych dzieł Rjepina należy także portret ś. p. Jana Stanisławskiego, profesora Akademii Krakowskiej, z którym łączyła artystę długoletnia przyjaźń. (mr)

NAUKA

Najstarsze seminarium duchowe w Polsce. W bieżącym miesiącu obchodziło 360-tą rocznicę istnienia seminarjum duchowe we Włocławku. Zostało ono założone przez biskupa Stan. Karnkowskiego, który, wypełniając uchwały soboru trydenckiego, założył to pierwsze w Polsce, a poza Rzymem i Medjolanem, pierwsze w Europie seminarjum duchowe. Seminarjum-jubilat jest zatem nie tylko najstarszym w Polsce, ale jednym z najstarszych na świecie seminarjów duchowych. (nk)

POLONICA WŁOSKIE

† Sigismondo Kulczycki. Z grona pracowników szczególnie dla sprawy polskiej we Włoszech zasłużonych ubył znowu w ubiegłym miesiącu jeden z najgorliwszych, według swych najlepszych sił dla Polski pracujący. Syn polskiego emigranta Władysława, literata i gorącego patrioty wychował się w otoczeniu włoskim i za Włocha się uważał, ale pomny swego polskiego pochodzenia oddawał propagandzie polskiej na terytorjum rzymskiem bardzo cenne usługi jako literat, dziennikarz, prelegent. Bawił w Polsce kilkakrotnie, ale język nasz znał słabo. W młodości przetłumaczył z pomocą ojca i ogłosił w piśmie „Ireos“ przekład kilku „Sonetów Krymskich“, potem w różnych dziennikach wielokrotnie szerzył wśród swoich uczniów znajomość kultury polskiej. Ostatnio był sekretarzem rzymskiego Tow. „Italia e Polonia“. Cześć jego pamięci! (P.)

TEATR

Zmiany w teatrze bydgoskim. Z Bydgoszczy piszą nam (Z. G. U.): W personelu naszej sceny miejskiej zajdą pewne zmiany. Do Lwowa została zaangażowana p. Malanowicz-Niedzielska, oraz p. Stępowski, do Łodzi p. Dniłowicz, do Wilna p. Niwiska-Niwińska i Dehmelówna, ubywa też parę sił pomocniczych. Do Katowic przeszedł sekr. p. Pollak. Z operetki przeniosła się do Lwowa p. Hermanówna. Nowy sezon, z uzupełnionym personalem ma zacząć się 15 września „Zemstą za mur graniczny“, a w operetce „Carewiczem“ Lehara.

Teatr sowiecki w angielskim oświeceniu. Nasz korespondent londyński (z. gr.) pisze nam: Huntly Carter, autor kilku prac o teatrze Reinhardta, teatrze rosyjskim i nowym duchu w teatrze europejskim wydał sporą robotę pt. „New spirit on the Russian theatre“ (Nowy duch w teatrze rosyjskim). Omawia on tam dorobek dziesięciolecia ros. teatru (1917—1928). Cześć teoretyczno-ogólna naogół słabsza. Natomiast przegląd reżyserów, realizatorów i kierunków obfity, tak, że z ciekawym materiałem zebranym przez H. Cartera warto się zapoznać.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Dział historyczno-literacki na wystawie pułtuskiej. Na wystawie regionalnej Mazowiecko-Kurpiowskiej w Pułtusku szereg ciekawych zabytków historycznych zebrał p. Nałęcz. Są to zbiory monet polskich z dawnych czasów, siodło i zbroja rycerska z czasów króla Jana Sobieskiego, bożek z granitu, znalezione w torfowisku w Malocinie pod Mławą, wydanie historii Długosza z roku 1711, rodowód Radziwiłłów z roku 1788, czako z legjonów Beliny, 2 pałeczki dobosza z wojny Napoleona, akta dziekanatu wyszkowskiego, ręcznie pisane z roku 1698. Wreszcie z ostatnich czasów — zbiór pism, wydawanych przez Niemców, dążących do zmniejszenia ludności. (oz)

MUZYKA

„Rota“ nie będzie hejnałem wileńskim. Z Wilna piszą nam: Z wieży katedralnej gra się u nas jako hejnał „Rotę“ i to od lat dziesięć. Obecnie będzie „Rota“ zastąpiona innym hejnałem, a to, jak pisze „Dziennik Wileński“, z powodu, że „społeczeństwo zaczęło w rozmowach i w prasie szemrać przeciw hejnałowi, który nie ma z tradycji wileńskiej, zawiera słowa upokarzające, a w ogóle jest anachronizmem“. Szemrania te osiągnęły swój cel. Z wieży będzie grana na trąbkach melodia pieśni „Witaj Panno“, która to melodję tradycyjnie śpiewa się w Ostrej Bramie. Okazało się zaś, że pieśń tę skomponował nikt mniejszy niż jak Stanisław Moniuszko. Radio wileńskie, które z powyższych przyczyn nie chciało rozsyłać „Roty“ przez swój mikrofon, zgodziło się nowy hejnał transmitować na wszystkie strony świata, podobnie jak Kraków rozsyła swój przeduczony hejnał marjacki. Transmisja wkrótce się zacznie. (wm)

KSIAŻKI NADESLANE

„Mapy rozsiadlenia ludności polskiej i litewskiej na terenie Republiki Litewskiej i na obszarach północno-wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej.“ Skala 1:750 000. Warszawa, 1929 Nakł. Instytutu Badań Spraw Narodowościowych.

Wiktor Brumer: „Służba narodowa Wojciecha Bogusławskiego“. Warszawa 1929. Nakł. Księgarni F. Hoesicka.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Powstania i „Cud nad Wisłą“

Sala powstań 1918—1919 r. w dziale hist.-wojskowym w Pałacu Rządowym. Wali się w gruzy potęga wojskowa Austrii i Niemiec. Padają na zachodzie rozmaite linje znaczone imionami bohaterów sag germańskich, równocześnie na południowym wschodzie wylom bułgarski podcina opór austriacki. Społeczeństwo polskie w nastroju radosnym, czuć, że dotychczasowy stan można już liczyć na tygodnie, dni, godziny...

I wreszcie przychodzi ta godzina, nie wszędzie jednak równie triumfalnie powitana, nie wszędzie były ku temu warunki. Miejsce jednego niebezpieczeństwa zajmuje inne. Wracająca w ramiona ojczyzny była Galicja, we wschodniej swej części zanurza się w potokach krwi.

Z sali ósmej działu historycznego wojska spoglądają na nas „Orleńta“ W. Kossaka i groby ich na cmentarzu obrońców Lwowa: krzyże, pomniki, katakumby. Wszystko pogrążone w dostojnej ciszy, chyba tylko jeszcze gdzieś w powietrzu odbijają ostatnie echa tak często i licznie tu granych marszów żałobnych i salw honorowych. Echa słyszalne jednak dla tego, kto był świadkiem tyłu tyłu pogrzybów, kto widział sznury białych wozów, czy strojnie choć żałośnie przybranych lawet. Obok pomnik lotników amerykańskich i pomnik grobowy nie-ludzko pomordowanej grupy żołnierzy na tzw. Persenkówce, w końcu grudnia 1918 r.

Niech śpią spokojnie...

Z końcem grudnia ruszył się Poznań, czynem zbrojnym dopełniając dzieła armij sprzymierzonych. Z dwu map informujemy się kolejno, o terenie powstania wielkopolskiego i o wpływie powstania na ukształtowanie się zachodnich granic Państwa Polskiego. Na terenie walk rzuca się w oczy Szubin dokoła którego walczone od 2. I. do 3. II. 1919. Tędy szedł atak niemiecki mający oskrzydlić Poznań od wschodu, tutaj zdecydował się los powstania. Szlak stary, leżący na dziale wód, tędy szedł na Pomorze już Krzywousty. Znakomicie uwidacznia się związek dzisiejszej linii granicznej polsko-niemieckiej z zasięgiem powstania. Dzisiejsza granica sięga poza linję powstańczą tylko w okolicy Wielonia, Międzychodu, Leszna i Rawicza, natomiast poza linję powstania i poza dzisiejszą granicą pozostały z terytorjum b. Księstwa okolice na północ od Wielonia oraz na zachodzie okolice Skwierzyny i Międzyrzecza. Podana lista strat obejmuje 630 w poległych, 876 w rannych, 117 w zaginionych i 64 w niewoli. Między materjami rozkazy itp., podziękowanie Cz. Mączyńskiego imieniem Lwowa za odsiecz wielkopolską i wcześniejsza chronologicznie nominacja mjra Taczaka na dowódcę powstania, podpisana przez Korfanteo i W. Seydę.

Powstanie górnośląskie przemawia do nas szeregiem fotografii, rozkazów i zestawień. Wynika z nich, że w powstaniu pierwszym w r. 1919 brało udział 15 tys. osób, w drugim, w 1920 r., 19 600 osób, w trzecim, w r. 1921, 45 765 osób.

Mniej szczęśliwsze były próby wileńskie. Wyglądający z gablotki rozkaz mobilizacyjny z 31. 12. 1918 r. wydany w groźnej chwili marszu hord czerwonych nie zdołał zapobiec okupacji bolszewickiej. Dopiero pomoc polska wiosną 1919 r. przyniosła wyzwolenie. Później znów, latem 1920 r., etap bolszewicko-litewski, zlikwidowany przez gen. Żeligowskiego. Z tych to czasów oglądamy rozkazy i odezwy ułożone obok rysunku klucza Wilna, wykonanego przez prof. Ruszczyca.

W przejściu z sali ósmej do dziewiętej spoglądamy na szereg odezwo wojennych rozwieszonych w sąsiadującym z obiema salami kurytarzu. Jedną z nich wyobraża ostatni wysiłek grupy żołnierzy, podpierających płot, z poza którego wysuwają się postacie krasnoarmiejców: „Na pomoc, wszystko dla frontu, wszyscy na front!“ Wchodzimy do sali dziewiętej poświęconej rokowi 1920.

Na ścianach duże plany sytuacyjne obrazują zamierzenia obu stron w punkcie kulminacyjnym walki, położenie w dniu 16 sierpnia, położenie końcowe po bitwie warszawskiej i jeścienną bitwę nad Niemnem. Mróz przechodzi po ciele, gdy widzi się w planie

bolszewickim szlak Paskiewicza. — Im dalej od tych wypadków tem silniej występuje znaczenie bitwy warszawskiej, faktu dziejowego, który może stanąć obok Grunwaldu.

Miarą zdrowia narodowego są materjały armji ochotniczej. Złożyło się na nią 105 714 jednostek. Jak podaje szczegółowe zestawienie Warszawa dała 28 527 jednostek, procentowo zaś w stosunku do ogółu ludności 1.07 proc., kolejno Pomorze 8 449 tj. 0.85 proc., Poznań 12 253 tj. 0.61, Łódź 13 391, tj. 0.54, Kraków 11 392 tj. 0.42, wów L16 977 tj. 0.36, Kielce 9 706 tj. 0.33, Lublin 5 109 tj. 0.26. Przy cyfrach z b. zaboru pruskiego i austriackiego pamiętajmy o ich udziale w wojnie światowej i szczególnie silnej mobilizacji w początkowych miesiącach Państwa Polskiego.

Cała armja największe nasilenie swe osiągnęła właśnie w sierpniu i następnym wrześniu. W sierpniu — jak

podaje wykres — liczono na froncie 297 bataljonów piechoty, 207 baterij artylerji, 171 szwadronów kawalerji i 122 samolotów, we wrześniu zaś 257 bataljonów piechoty, 245 baterij artylerji, 133 szwadronów kawalerji i 111 samolotów. Organizacja wojska szła więc w kierunku wzmocnienia artylerji.

W tejże sali spotykamy też najciekawsze zestawienia strat w polskich wojnach. Otóż wedle niego poległo na polu walki w latach 1918—1920 1074 oficerów i 16 139 szeregowych, zmarło zaś z ran i chorób 985 oficerów i 29 353 szeregowych. Rannych zaś było 3 308 oficerów i 110 210 szeregowych. Szczegółowe listy strat zestawiają zeszyty Historji Pułków rozłożone w tejże sali dziewiętej.

Opuszczamy ją świadomi, że w historji chlubnych dni narodu przybyły nowe niezatarte karty.

Dr. Z. Wojciechowski.

Prezydent Poznania p. Cyryl Ratajski gościł wczoraj prezydenta m. Wrocławia p. dr. Otto Wagnera, który przybył do naszego miasta celem zwiedzenia PWK. w towarzystwie pięciu radnych. — Na fotografii widzimy obu prezydentów: p. dr. Wagnera i p. Ratajskiego.

Przybycie bankierów i przemysłowców szwajcarskich

Dzisiaj popołudniu o godz. 13.36, pociągiem „train bleu“, przybyła do Poznania zapowiedziana wycieczka bankierów i przemysłowców szwajcarskich w liczbie 19 osób. Kapitał, który reprezentują przybyli bankierzy szwajcarscy oblicza się na sumę jednego miljarða franków.

Przybyli: A. von Arx, dyr. fabryki filcu w Niedegosgen i delegat szwajcarskiego przemysłu wełnianego, L. Bodmer, dyr. Brown-Boveri w Baden, A. Brandt, delegat izby zegarmistrzowskiej, dr. Ch. Burky, prof. uniw. genezewskiego, inż. L. Bulet z „C. F. F.“ z Bazylei, G. Fleury, dyr. „Banque Populaire Suisse“ w Zurychu, V. Gautier, dyr. „Union Financiere“ z Genewy, J. Gemisch, prezes szwajc. giełdy mięsnej, P. Gilland, dyr. „Banku Depozytowego i Kredytowego“ w Genewie, P. Jaberg, członek dyrekcji Związku Banków Szwajcarskich, dr. A. Johr, członek dyrekcji „Credit Suisse“ z Zurychu, dr. G. Lambelet, dyr. „Ste. de Banque Suisse“ z Bazylei, W. Pahud z „Banku Handlowego w Bazylei, dr. A. G. Pozzy, adwokat z Davos, W. Ruppert, członek dyrekcji „S. A. Leu & Co.“ w Zurychu, A. Schaar, dyr. „Banku Związkowego“ w Zurychu, Ch. Schnyder de Wartensee,

wiceprezydent dyrekcji generalnej „Państwowego Banku Szwajcarskiego“ w Bernie, F. Steiner, prez. „Ste. Steiner's Söhne Mühlen“ w Malterns i dr. O. Sulzer, dyr. „S. A. Sulzer Freres“ w Winterthurze. Bankierom i przemysłowcom szwajcarskim towarzyszy radca poselstwa R. P. w Bernie dr. T. Skowroński.

Na dworcu powitali gości z zarządu P. W. K. p. prezes Samulski, z dyrekcji P. W. K. p. inż. Podoski i p. Żółtowski, z dyr. wystawy rządowej p. min. Bertoni i p. inż. Konopka, przedstawiciel M. S. Z. p. radca Wyszyński, prezes Związku Banków p. Brzeski, z Banku Cukrownictwa p. dyr. Hebda i gen. sekretarz p. Kalwaryjski.

Goście, którymi podczas ich trzydniowego pobytu w Poznaniu opiekuje się Związek Banków, oddział Polski Zachodniej (p. dyr. Hebda z Banku Cukrownictwa), zamieszkali w hotelu „Bazar“. O godz. 14 udadzą się do westybulu reprezentacyjnego, gdzie nastąpi uroczyste powitanie przez dyrekcję P. W. K., poczem rozpocznie się zwiedzanie wystawy przemysłowej. O godz. 17.30 bankierzy i przemysłowcy szwajcarscy będą na podwieczorku w Parku Wilsona, zaś wieczorem o godz. 20 na bankiecie w białej sali „Bazaru“, który na

80 osób wydają Związek Banków, oddział Polski Zachodniej, Naczelna Organizacja Zjednoczenia Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski i Związek Fabrykantów w Poznaniu.

W ciągu dnia jutrzejszego goście szwajcarscy zwiedzać będą w dalszym ciągu P. W. K., zaś wieczorem będą podejmowani w restauracji hotelu „Polonia“ przez dyrekcję Poznańskiej Kolei Elektrycznej. W niedzielę, po objeździe wzorowych gospodarstw rolnych, udadzą się wieczorem o g. 22,22 do Gdyni.

O wizy bezpłatne na P.W.K.

Otrzymujemy list treści następującej z prośbą o umieszczenie.

Propaganda P. W. K. zainteresowała nie tylko koła gospodarcze Europy, lecz i odnośne sfery całego świata, dowodem czego są przybywające do Poznania liczne wycieczki przedstawicieli przemysłu, handlu i rolnictwa z różnych państw. Pomimo pierwotnie podjętej przez prasę niemiecką niezłymi, a nawet otwarcie wrogiej akcji przeciw Wystawie, pomimo licznych usiłowań ze strony pewnych czynników niemieckich zbagatelizowania znaczenia Wystawy — zainteresowanie nią wśród polskiej ludności, zamieszkałej w różnych miejscowościach Niemiec, w dalszym ciągu wzrasta. Od niedawna dopiero Niemcy stwierdzili, że próby bojkotu P. W. K. nie mogą liczyć na powodzenie, gdyż imponujący rozmach tej narodowej imprezy oraz jej gospodarcze znaczenie o zasięgu nie tylko ogólnokrajowym, ale i ogólnieuropejskim niweluje wszelkie podkopy wrogo usposobionych żywiołów.

Ostatnio w części prasy niemieckiej rozwinęto żywą propagandę ze strony P. W. K. przez ogłoszenie odezwy, nawołującej do zwiedzenia „najpiękniejszej wystawy krajowej na kontynencie“, która „jest najlepszą okazją poznania Polski“. W odezwie tej podaje się, że odnośnych informacyj udzielają wszystkie biura podróży oraz polskie konsulaty w Niemczech, przyczem zaznacza się, iż osoby zainteresowane uzyskują wizy bezpłatnie.

Zdawałoby się, że polskie konsulaty w akcji propagandy na rzecz P. W. K. nie ograniczają się do ułatwienia wyjazdu do Polski obywatelom Rzeszy narodowości niemieckiej, ale również Polakom, zamieszkałym w Niemczech.

W tym kierunku, niestety, konsulaty w poszczególnych miastach Niemiec ujawniają rażącą niejednolitość. Gdy bowiem konsulat w Monachjum idzie na rękę rodakom, starającym się o wizy wyjazdowe do Polski, nie czyniąc żadnych trudności, to konsulat w Hamburgu zajął w tym względzie stanowisko wręcz przeciwnie. Osobom narodowości polskiej, które złożyły wnioski o udzielenie wizy na wyjazd do Polski z wyraźnym zamiarem zwiedzenia Wystawy, konsulat w Hamburgu odpowiada pismem treści następującej:

„Konsulat Polski podaje do wiadomości, że w celu uzyskania wizy wjazdowej do Polski jest rzeczą konieczną przedłożyć dowód niezbędnej potrzeby odbycia podróży. W tym celu musi Pan (i) złożyć w konsulacie uwierzytelnione dokumenty, na podstawie których można stwierdzić konieczność wyjazdu. Zaznacza się, że wyjazd do Polski w celu odwiedzin (blosser Besuch) może być uznany jako potrzeba niekonieczna. W wypadku gdy Pan (i) takich dokumentów nie mogła dostarczyć, musi Pan (i) złożyć wniosek o udzielenie wizy, na który prześle się odpowiedź czy Pan (i) wizę otrzyma...“

Podczas gdy polski konsulat w Hamburgu wbrew ogłoszeniom P. W. K. w prasie niemieckiej o udzielaniu wiz bezpłatnych, pobiera za nie upoważniające do jednorazowego wjazdu i wyjazdu z Polski opłatę w wysokości 8 mk. od osoby powyżej 16 lat, konsulat polski w Monachjum odnośnej opłaty nie pobiera. Piszący te słowa, bawiąc przejazdem w Berlinie, zwrócił się telefonicznie do konsulatu w Hamburgu z zapytaniem, dlaczego pobiera on opłatę za wizy i powoływał się na odnośne ogłoszenie w pismach niemieckich. Na to mu odpowiedziano, że konsulatowi nie są znane takie ogłoszenia. Trudno przypuścić, żeby w danym wypadku prasa niemiecka świadomie podawała ogółowi zainteresowanych mylne informacje, dotyczące warunków uzyskania wizy, zwłaszcza że ogłoszenia te pochodzą od zarządu P. W. K. Monachjum.

St. Kamiński

Operetka warszawska

Trudno określić co właściwie było treścią wczorajszego miłego wieczoru. Nie był nią w każdym razie ów „Jasnowłosy Cygan” o beznadziejnie banalnej treści, z którego zresztą nie możnaby w tym zespole i na tej scenie pokazać więcej jak kilka wydartych psaków. Niema zresztą czego żałować; nie chodziło bowiem tym razem tylko o to, co ci sympatyczni goście grali, ale jak grali.

Cały sens operetki polega na wykrzywianiu życia i typów i odsłanianiu na wesoło odwrotnej strony medalu. Tego założenia trzymają się naogół wszystkie, dobrze skrojone libretta operetkowe. Licho jednak wie skąd się wzięła tradycja wplatania w ten wesoły wieniec z ostu wonnych kwiatusków w postaci lirycznej primadonny i żawego tenora. Ci państwo mają zawsze za zadanie psuć ludzki humor, bo gdy wszystko naokoło nich się bawi przedrzeźniając każdą sytuację, nie każe autor brać na serio swoją sakramentalną miłość i na ogólnym tle mniej lub więcej udanej parodii zostawia ich w końcu w dukarach.

Czy to ma być prawo kontrastu czy kontrapunktu? Niestety nie wszystkie tematy do kontrapunktu się nadają i w tem właśnie cały kłopot. Smętne dialogi, tragiczne rudy i nagłe ni stąd ni zowąd niefrasobliwe płasy pary lirycznej wylażą żywcem z ram obrazu i działają jak lekarstwo na chorobę morską, a jednak żadna operetka nie umie się bez nich obejść i rzadko który autor daje sobie w tym temacie radę, chociaż odwrotna jego strona miałaby tyle zajmujących szczegółów.

Tak było i wczoraj. Wszystko szło wesoło, składnie i zajmująco, za wyjątkiem tych, różnorodnych olejkami podlanych pasażów. Chociaż wykonawcy ich byli doskonali, to jednak cała uwaga skupiona była na innych, których styl odpowiadał więcej „doniosłości zagadnienia”, a były to role i kreacje w pierwszym rzędzie przemiennej i pełnej wdzięku p. Sokolowskiej, Świętego Wołowskiego (taki pan, co sobie z niczego nic nie robi i na wszystko się pogodnie uśmiecha), p. Horskigo typowego bohatera operetkowego, p. Domosławskiego — groteskowego hrabiego i p. Morozowicza — służącego, który ma swoje zdanie. Para lirycznych kochanków byli pp.: Komornicka i Mierzejewski. Nadprogram kilka piosenek i tańców, miło i przeabawnie wykonanych przez panią Sokolowską, Horskigo, Mierzejewskiego i Morozowicza a zapowiadanych z dyskretnym humorem przez p. Wołowskiego. Najwięcej się podobały „Daj ognia” i groteskowy duet w przebraniu (Sokolowska za chłopca o Horskigo za wdzięczną „wiochnę”).

St. W.

Rywalizacja samochodu z koleją

Łość samochodów, jakie obecnie kursują po naszym globie, przekroczyła już liczbę 32 milionów czyli wzrosła o 4 miliony w stosunku do roku ubiegłego. To szybkie tempo rozwoju automobilizmu jest groźnym memento dla egzystencji kolei żelaznych i prowadzi do ostrej walki konkurencyjnej między temi dwoma środkami komunikacyjnymi. Postronny obywatel nie odczuwa jeszcze zbyt tej konkurencji natomiast poważnie zakłopotane są już dzisiaj ministerja komunikacji krajów zainteresowanych, dla których współzawodnictwo samochodu jest dotkliwą bolączką budżetową.

Sprawozdania ministerstwa kolei niemieckich zaznaczają, że w ubiegłym roku dochody kolei żelaznych zmniejszyły się o blisko 250 milionów marek i jeżeli komunikacja samochodowa będzie rozwijać się nadal w tak szybkim tempie, to straty te wzrosną niebawem do 400 milionów marek. Szczególnie dotkliwie odczuwają konkurencję te koleje podmiejskie i wąskotorowe, które już obecnie stoją przed katastrofą.

Dotąd odczuło konkurencję najbardziej w ruchu pasażerskim, lecz i ruch towarowy przynosi się chętnie do różnych autobusowych ekspresów towarowych które przedstawiają dla nadawcy jak i odbiorcy ogromne dogodności w dostawie towarów polegające na skróconym transporcie, dostarczaniu towarów wprost do domu odbiorcy i kosztach zawsze konkurencyjnych.

W następstwie groźnej rywalizacji między samochodem a koleją zredukowano na niemieckich kolejach przedziały pierwszej klasy; uczyniono to dla próby z powodu małej frekwencji, twierdząc, że kogo stać było na jazdę pierwszą klasą, ten kupił sobie samochód. Ponadto coraz częściej słyszymy o projektach kasowania w miastach tramwajów, aby zastąpić je autobusami. Miasto Stuttgart w Württembergu uczyniło to kilka miesięcy temu.

Może i w Polsce dojdzie kiedyś do ostrej walki, jaka się dzisiaj toczy zgraniczną między samochodem a koleją. Obecnie niema o to obawy, gdyż koleje wytrzymują jeszcze konkurencję samochodu, a obok nich utrzymuje się nawet komunikacja konna, czy to w postaci dorozek konnych dla zaspokojenia ruchu pasażerskiego, czy też w postaci naszych oryginalnych wozów chłopskich dla dostawy żywności i towaru do miasta.

Ale i panowanie samochodu nie jest trwałe. Ma on przecież groźnego konkurenta w powietrzu; jest to samolot, który dopiero doskonalą się do swej przyszłej roli jako środka komunikacyjnego. L. u. k.

Mycie maszynowe wagonów kolejowych

Towarzystwo kolejowe London-North Eastern w Nowym Yorku wprowadziło pewną nowość, polegającą na oczyszczaniu z kurzu i brudu wagonów kolejowych. Urządzenie do oczyszczania wagonów składa się z 4 pionowych wrzecion, obłożonych dużą ilością szmat wełnianych i obracających się w przeciwnych do siebie kierunkach z szybkością 50 obrotów na minutę. Napęd wrzecion pochodzi od 15-konnego motoru elektrycznego.

Czyszczenie wagonów odbywa się w ten sposób, że najpierw wagon zostaje skropiony wodą, a następnie przejeżdża jak przez bramę przez instalację oczyszczającą. W czasie przejeżdżania wagonu szmaty na wrzecionach są stale moczone i, obracając się, trą się o ściany wagonu. Czyszczenie takie jest bardzo intensywne i staranne. Po przejściu przez instalację, wagon zostaje powtórnie skropiony wodą, i na tem kończy się proces czyszczenia. Czas, w jakim można tym sposobem oczyścić jeden wagon, wynosi od 1 do 1,5 minuty.

Wielką zaletę posiada instalacja w tem, że może pracować nawet wtedy, gdy dwa wrzeciona zostaną z pracy wyłączone, co się zdarzyć może, gdy zajdzie potrzeba naprawy któregośkolwiek z wrzecion. Oczyszczanie wagonów sposobem wyżej opisanym ma być tańsze i prostsze, a zwłaszcza szybsze od czyszczenia ręcznego, a ponadto ma ono lepiej ochraniać wagony przed ścieraniem lakierowania. Luk.

Polak królem murzynów.

Jak donoszą dzienniki amerykańskie, w tych dniach ukazała się książka „The Migic Island”, napisana w języku angielskim przez znanego powieściopisarza B. W. Seabrooka opisująca życie porucznika armji Stanów Zjednoczonych, Faustyna Wirkusa, jedynego białego człowieka na wyspie La Gonave. Krajowcy obrali go swoim władcą. Młody „król” Faustyn, syn górnik Łukasza i Anny Wirkusów, zamieszkałych w Dupont, urodził się w Polsce. Jako mały chłopiec przyjechał wraz z matką do Ameryki, gdzie po skończeniu szkół pracował jako pomocnik górnik a później wstąpił do marynarki Stanów Zjednoczonych, gdzie zwrócił uwagę swym taktem, służbiścieścią i zaletami charakteru i został wysłany jako sierżant przez dowódcę marynarki na wyspę La Gonave, jedną z najcięższych wysp, należących do szczytów murzyńskich z Haiti.

Kłamliwa radjo-stacja

Amerykańska stacja WJZ poszukuje „radjo-klamce”, posiadającego gdzieś w pobliżu Paterson niewielką stację nadawczą i wysyłającego na falę stacji Nowo-Yorskiej i pod jej hasłem, kłamliwe wiadomości ze świata, jako to, że prezydent Hoover ciężko zaniemógł i jest bliski śmierci, że w Anglii ogłoszono republikę etc. Amerykanie pilnie śledzą polowanie stacji WJZ na tajemniczego szkodnika eteru.

Niezwykły dar biskupa chińskiego dla Ojca św.

Biskup Henninghaus S. V. D., wikariusz apostołski w Yenchowfu w Chinach, ofiarował Ojcu św. w związku z Jego jubileuszem kapłańskim dokładną kopję ołtarza Konfucjusza, znajdującego się nad grobem tego reformatora religii chińskiej w mieście Ku-fow. Ołtarz ozdobiony jest posagami Konfucjusza i jego uczniów; reprodukcję wykonali artyści chińscy. Godne uwagi, że rząd chiński po raz pierwszy udzielił zezwolenia na skopjowanie oryginalnego ołtarza. I w tem także ujawnia się żywcze stanowisko Chin względem Stolicy Apostolskiej.

Nawrócenie się anglikańskiego biskupa.

(K.A.) Dr. Knasman, anglikański biskup diecezji Delaware w Stanach Zjednoczonych, złożył swój urząd i przeszedł do kościoła katolickiego. Powodowany pokorą wzbraniał się przyjąć święcenia kapłana katolickiego, oddał jednakże na służbę kościołowi swój talent krasomówczy, wygłaszając liczne konferencje w Stanach Zjednoczonych. Ponieważ dr. Knasman nie był żonatym, więc otrzymanie godności kapłańskiej nie byłoby dlań połączone z większymi trudnościami. Arcybiskup New Yorku, kardynał Hayes, żywi nadzieję, że skłoni wybitnego konwertytę do przyjęcia święceń, gdyż jako kapłan będzie mógł jeszcze intensywniej pracować dla dobra dusz kościoła.

RADJO

Programy radjofonijne

Sobota dnia 24 sierpnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna (prof. Waxman); **godz. 12.50** komunikaty P. W. K.; **godz. 13.00** sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; **godzina 13.05** koncert gramofonowy; **godz. 14.00** notowania giełdy pien.; **godz. 14.15** komunikaty gospodarczo-rolnicze, PAT — sprawozdanie o ruchu statków itd.; **godz. 16.45** kurs wyższy języka angielskiego; **godzina 17.05** odczyt p. t. „Walka o wolność prasy” (wygl. red. Bohdan Jarochoński); **godzina 17.25** odczyt „Przed odsłonięciem pomnika Elizy Orzeszkowej w Grodnie” (transmisja z Wilna); **godz. 17.50—18.00** komunikaty P. W. K.; **godz. 18.00** słuchowisko dla dzieci (transmisja z Warszawy); **godz. 19.00** nadprogram; **godz. 19.20** interludjum muzyczne w wykonaniu orkiestry mandolinistów „Mozart” pod batutą p. Wacława Napiera-

ly; **godz. 19.45** gawęda reporterska (wygl. p. red. Winiewicz); **godz. 20.00** „Ze świata kobiecego” (wygl. p. Sabina Kazanowska); **godz. 20.15** odczyt p. t. „Handel polski w średniowieczu” (wygl. p. Piotr Wojtowicz); **godz. 20.30** koncert wieczorny z Doliny Szwajcarskiej (transmisja z Warszawy); **godz. 22.00** sygnał czasu — komunikaty PAT; **godz. 22.15** radiografja; **godzina 22.45** radiokabaret gramofonowy; **godzina 24.00** koncert nocny firmy „Philips” w wykonaniu ork. p. Mieczysława Paszkietta.

Stacja krótkofalowa, pas fal 33.7 — 27.3 m: transmituje doświadczalnie audycje programu wyżej podanego od **12.20 — 14.00** i od **17.50 — 02.00**.

Warszawa (1385,7 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; **godz. 13.00** komunikat meteorologiczny, komunikaty przygodne; **godzina 15.40** komunikat gospodarczy; **godz. 16.15** „Kącik artystyczny” L. S. G.; **godz. 16.30** koncert gramofonowy; **godz. 18.00** słuchowisko dla dzieci (Warszawa); **godzina 19.25** komunikaty: rolniczy i meteor.; **godz. 20.05** „Co nowego na wybrzeżu” (dział „Krajoznawstwo”) — wygl. p. Józef Kołodziejczyk; **godz. 20.30** koncert wieczorny z Doliny Szwajcarskiej w wyk. ork. Filharm. Warszawskiej pod dyr. Andrzeja Bromke oraz solistów; **godz. 22.00** komunikaty; **godzina 22.45** muzyka taneczna.

Katowice (416 m) godz. 16.20 koncert gramofonowy; **godz. 18.00** transmisja z Warszawy. Słuchowisko dla dzieci; **godz. 19.20** „Idzie żołnierz borem lasem” Obrazy bohaterstwa polskiego w Epopiei Napoleońskiej (Literatury Polskiej fragmenty wybrane); **godz. 20.00** odczyt p. t. „Fizyka a radjo — o falach elektrycznych”; **godzina 20.30** koncert wieczorny z Doliny Szwajcarskiej w Warszawie; **godz. 22.00** komunikat meteorologiczny i PAT z Warszawy; **godz. 22.45** transmisja muzyki tanecznej z Warszawy.

Niedziela, dnia 25 sierpnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Katedry poznańskiej. Chór śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego; **godz. 11.45** komunikaty P. W. K.; **godzina 12.00** sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; **godz. 17.00** koncert gramofonowy; **godz. 17.50** audycja dla dzieci w wykonaniu p. Zygmunta Noskowskiego; **godz. 18.20** biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej p. t. „Przyszły zawód młodej Polki”; **godzina 18.35** nadprogram; **godz. 19.00** koncert art. op. poznańskiej. Wykonawcy: Marja Kisielewska (sopran); prof. Tadeusz Szule (skrzypce), akomp. p. prof. Łukasiewicz; **godz. 19.45** „Silva rerum”; **godz. 20.05** słuchowisko pogodne (dwa sketche w oprac. p. Zygmunta Noskowskiego, art. Teatru Polskiego wyk. p. Bronisława Wojciechowska); **godz. 20.30** transmisja koncertu wieczornego z Krakowa; **godz. 22.00** sygnał czasu — komunikaty sportowe; **godz. 22.15** transmisja rewji „Jazda na Wystawę” z teatru Rewja w brow. Huggera na P. W. K.

Warszawa (1385,7 m) godz. 15.00 koncert gramofonowy; **godz. 16.00** pogadanka dla gospodyń wiejskich (dział Rolnictwo) — wygl. p. Marja Karczewska; **godz. 16.20** „Nawożenie łąk” (dział Rolnictwo) — wygl. inż. dr. Bol. Kuryłowicz; **godz. 16.40** odczyt (dział Rolnictwo); **godz. 17.00** muzyka polska. Wykonawcy: Orkiestra Filharmonji Warszawskiej, pod dyr. Kazimierza Wilkomirskiego, Tola Mankiewiczówna (sopran), Leopold Dworakowski (skrzypce) i Ignacy Rosenbaum (akomp.); **godz. 18.35** „Od Alchemji do Chemji” — wygl. inż. Józef Alchimiowicz; **godz. 20.30** koncert popularny z Doliny Szwajcarskiej w wyk. ork. Filharmonji Warszawskiej pod dyr. Andrzeja Bromke oraz solisty; **godz. 20.00** komunikaty; **godz. 22.45** muzyka taneczna z „Oazy”.

Katowice (416 m) g. 12.10 koncert ork. dętej; **g. 16.00, 16.20 i 16.40** odczyty rolnicze; **godz. 19.25** transmisja z Krakowa. „Rzeczy

wesołe” — p. L. Tomanek; **g. 20.30** transmisja koncertu wieczornego z Krakowa; **godz. 22.00** komunikat meteorologiczny i PAT z Warszawy oraz komunikaty sportowe.

Ruchoma wystawa radjowa w Gnieźnie.

Celem przeprowadzenia propagandy radjofonji przybędzie do naszego miasta w dniu 3 września b. r. Ruchoma Wystawa Radjowa, zorganizowana wspólnie przez „Radjo Poznań” i „Polskie Zakłady Philipsa”, która będzie demonstrowała publicznie odbiór radjowy, komentowany odczytem o znaczeniu społecznym i państwowym radjofonji. Demonstracja odbędzie się najprawdopodobniej w auli Miejskiej Szkoły Handlowo-Przemysłowej w dniu 3 września br. o godz. 20-tej i potrwa około 2 godzin.

Ze względu na aktualność interesującego tematu w obecnej dobie szybkiego rozwoju radja zapowiedz przybycia do Gniezna wystawy radjowej wywoła niezawodnie w szerokiej kołach radjoamatorów wielkie zainteresowanie.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Zjednoczenie Podmistrzów Budowlanych.** Miesięczne zebranie odbędzie się dnia 25 bm. o godz. 11 w lokalu p. Bajrowskiej przy pl. Bernardyńskim.

— **Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej.** Msza św. na intencje towarzystwa odbędzie się dnia 25 bm. o godz. 9.30 w kościele poddominikańskim. Nazajutrz o godz. 9 msza żałobna za zmarłych członków.

— **Polski Związek Krawców i Krawczyń Konieck.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 25 bm. o godz. 11 w lokalu zebrania przy ul. Wronieckiej 6. Na porządku obrad ważne sprawy.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Stolarskiej w Poznaniu.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 25 bm. o godz. 11 w salce O.O. Franciszkańców. Z powodu ważnych spraw, obecność wszystkich członków konieczna.

— **Zebranie Podmistrzów i Czeladzi Murarskich na Wielkopolskę** odbędzie się dnia 25 bm. o godz. 11,00 u p. Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej 6.

— **Bractwo św. Stanisława par. archikatedralnej.** Zebranie odbędzie się dnia 25 bm. o godz. 17 w Domu Katolickim na Śródcie. O liczny udział członków prosi Zarząd.

— **Tow. Przemysłowców Jeżyce** zwiędza gremjalnie P. W. K. dnia 25 bm. Zbiórka punktualnie o godz. 8 przy pomniku Kościuszki. Bilety wstępu na miejscu. — O jak najliczniejszy udział prosi Zarząd.

— **Sekcja St. Asystentów, Asystentów i Elewów Kolej.** przy Z. Z. K. Ogólne zebranie odbędzie się dnia 25 bm. o godz. 11 w sali Kasyna Obywatelskiego, przy ul. Marszałka Focha 81. Na powyższe zebranie zaprasza się wszystkich kolegów bez względu na przynależność związkową.

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dolku podsercowym (gdzie schodzą się zebra) Pobołowania w watrobie. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony Gorzyc i niesmak w ustach. Odbywanie Wzdecha: burczenie w kiszce. Bóle i zawroty głowy. Podczerwowanie. Uryna ciemna i meina. Są to początkowe objawy choroby watroby. Wstępne objawy kamieni żółciowych. Podczas ataków w dolku i watrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej w pasie, krzyżu i sięga aż pod łopatkę. Wzdecie brzucha rozszadanie żeber parcie na kiszce stolowa. Niekiedy wymioty żółcia. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Kuracja ziołami Cholekinazą uwani od tej ciężkiej dokuczliwej choroby Zioła Cholekinaza są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Przy kupnie żądać przepisu zycia (wedł Dr. Niemcewskiego). Wyrób Laboratorium fizj. chemiczne „Cholekinaza” Sp. z o. o. Warszawa. Nowy świat 5. Generalna reprezentacja na Stany Zjedn. Ameryki Północ. i Kanadę „IMICO” Box 63 Stevens Point. Wis. U. S. A. Pw 3971-62.311

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych		dw 1755
Za pośredn. X. Pralata	Niesio-	-50
lowskiego z Pleszewa:	M. Kowalski	2.-
X. Pral. Niesiołowski	M. Wróblewski	10.-
100.-	K. Kozłowski	1.-
A. Suchocka	J. Skibicki	-50
Fr. Jezierski	P. Woźniak	1.-
Wilczkówna	K. Kucharska	-60
Ag. Lemańska	M. Rejek	2.-
Flaczyńska	H. Biniekowa	2.-
Grzegorzczak	I. Zdunek	1.-
J. Gulczyński	K. Andrzejewski	10.-
Sandek	J. Peziakowa	-50
Kulińska	L. Szuszczyński	-50
J. Spychałowicz	St. Śniegulowa	5.-
Karwasiński	A. Stecki	1.-
Borucińska	H. Michalska	-50
Bielawska	A. Kuliński	1.-
W. Michałowiczowa	Fr. Kwieciński	1.-
Tilgnerowa	M. Gronowska	1.-
Puciatowa	W. Maćkowiak	2.-
N. N.	Fr. Karkowski	1.-
N. N.	J. Bączkowi	10.-
M. Stragierowiczówna	Z. Straburzyńska	1.-
L. Metelska	E. Kujawa	5.-
St. Radomski	Z. Minke	1.-
P. Borucińska	J. Burchardtowa	1.-
Wolffówna	Biernacki	2.-
Kuśnierzkówna	Fr. Grajowa	1.-
Wenzel	A. Wróblewska	1.-
Komorski	M. Nowicka	1.-
A. Poschłod	J. Cierniakowa	2.-
L. Dąbkiewicz	J. Radomska	1.-
Fr. Krzyżaniak	J. Rozwadowska	1.50
W. Straburzyński	Skopiński	1.-
Fr. Owczarek	St. Zelno	1.-
P. Straburzyński	K. Bendoszowa	1.-
Bociański	Rastok	-50
J. Dąbkiewicz	K. Leśniak	-50
St. Dąbkiewicz	K. Kowalska	-50
J. Rzeźniczak	St. Wisniewska	1.-
F. Konieczny	F. Benblowa	-50
Fr. Szymoniak	M. Urban	-50
M. Stanisławski	J. Jenerowiczówna	1.-
L. Kosmalowa	Fr. Kwaśniewski	1.-
M. Gierzowa	A. Sokółowski	10.-
St. Graja	A. Czapka	5.-
T. Staraburzyńska		
	J. Kwaśniewska	2.-
	T. Czajka	10.-
	W. Kubiak	1.-
	J. Roszyk	-50
	M. Matoszyk	-60
	Fr. Czajka	1.-
	K. Kaczorowska	2.-
	J. Czajka	2.-
	R. Tomiak	1.-
	L. Rudka	1.-
	Fr. Kranz	5.-
	Fr. Adamkiewicz	1.-
	J. Orzechowski	-50
	J. Michałowiczowa	3.-
	A. Skubiszak	1.-
	A. Rosińska	1.-
	W. Garstka	-50
	St. Karoszak	-50
	Piaszczyńska	2.-
	H. Binkowa	1.-
	J. Straburzyńska	1.-
	M. Wawrocki	-50
	St. Wawrocki	-50
	M. Wawrocka	1.-
	Sz. Zieliakówna	1.-
	J. Jedraszczak	1.50
	J. Marecki	2.-
	M. Pamiłowa	2.-
	M. Kozłowska	2.-
	Wojtusiak	1.-
	Wl. Radomski	5.-
	B. Sarnecki	5.-
	T. Rynowicka	2.-
	A. Celińska	3.-
	Wojcieszak	1.-
	Garstkowa	1.-
	Eckertowa	1.-
	M. Bigusiowa	1.-
	M. Grzybikowska	1.-
	A. Szczepańska	-50
	Schuster	1.-
	G. Staszakowa	2.-
	Piatkowska	10.-
	M. Zdziebkowska	1.-

We wtorek, dnia 20 sierpnia r. b., zmarł w Rückers na kuracji, zaopatrzony św. Sakramentami, ś. p. dw 1774

ks. Leopold Nowak

proboszcz w Turkowach

kochany nasz konfrater, długoletni proboszcz turkowski, który położył wielkie zasługi na polu duszpasterstwa parafjalnego i dekanalnego.

Czcigodnych Konfratów prosimy o nabożneemento i udział w pogrzebie.

W imieniu dekanatu bralińskiego

ks. dziekan Polednia.

Eksportacja do kościoła w Turkowach, w piątek, 23 b. m., o godz. 17, pogrzeb nazajutrz, o godz. 10.

We wtorek, dnia 20 sierpnia 1929 r., zmarł nagle w Rückers na kuracji, zaopatrzony św. Sakramentami, ś. p. dw 1775

ks. Leopold Nowak

proboszcz w Turkowach.

Śmierć naszego czcigodnego duszpasterza napelnia nas wszystkich niewypowiedzianym bólem, a pamięć o tej świątobliwej postaci nigdy wśród nas nie wygaśnie.

W imieniu Rady Parafjalnej

ks. Brandt.

Pogrzeb odbędzie się w Turkowach, w sobotę, o godz. 10.

W niedzielę, dnia 18 sierpnia 1929 o godz. 9-tej rano oddała Bogu ducha, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., w 90 roku życia, ś. p.

Marja z Błociszewskich Sewerynowa Mielecka

Złożenie zwłok do grobu rodzinnego odbyło się w Kaliszu. O modlitwę za spokój duszy drogiej Zmarłej proszą w głębokim smutku pogrążone

zw 18381

Pniewy, Poznań, Buszewo.

dzieci i wnuki.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Wielce Czcigodnym Weteranom z r. 1863. Krewnym, Znajomym, za laskawy udział w ceremonjach pogrzebowych przy sprowadzeniu z obczyzny zwłok, ś. p. ukochanego ojca naszego

Damazego Pobóg Trzcńskiego

a także Dostojnej Władzy Wojskowej miasta Poznania za przysłaną asystę wojskową i orkiestrę dla uczczenia pamięci drogiego Zmarłego, a piękną grą przyczyniającą się wielce do upiększenia uroczystości żałobnej, za ofiarowanie wieńców oraz za wszelkie dowody życzliwości jak i udział w drugim pogrzebie równocześnie sprowadzonych zwłok ukochanej mamy, ś. p. zw 19 387

Serafinowej Jastrzębiec Ulatowskiej

składa w imieniu obojgu rodzin z głębi serca pochodzące, najszczerze

podziękowanie

z Trzcńskich

D-ra med. Tadeuszowa Marja Ulatowska.

Poznań - Łazarz, 23 sierpnia 1929 r.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak”, pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

W środę, 21 sierpnia 1929, o godz. 1 w południe, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz drogi i troskliwy ojciec, syn, teść i dziadek, ś. p. zw 18 385

Józef Janiszczak

przeżywszy lat 51. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 24 b. m., o godz. 5 po poł., z domu żałoby przy ul. Wenecjańskiej 11/12, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

dzieci i rodzina.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”, Poznań, Towarowa 25, tel. 31-80.

Dnia 22 sierpnia 1929 r., zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, brat i szwagier, ś. p. zw 18 386

Jan Różalski

adwokat w Inowrocławiu

przeżywszy lat 49. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 25 b. m. po poł., o godz. 5, z kaplicy szpitala miejskiego na cmentarz Farny w Poznaniu, o czym donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

żona, dzieci i rodzina.

Inowrocław, Poznań, Kraków, 23. 8. 1929.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak” pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

Wielebnemu Duchowieństwu, wszystkim Krewnym i Znajomym za dowody serdecznego współczucia, liczne wieńce oraz za oddanie ostatniej przysługi naszej najdroższej matce, ś. p.

Agnieszce Kujath

składamy najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Mąż i rodzina.

Poznań, dnia 22. 8. 1929.

zw 18 364

Podziękowanie!

Przewielebnemu Duchowieństwu, Szanownym Stowarzyszeniom, wszystkim Krewnym i Znajomym za szczerze dowody serdecznego współczucia, wieńce, i oddanie ostatniej przysługi naszemu nigdy nieodżałowanemu mężowi i ojcu, ś. p. zw 18 361

Janowi Górnemu

składamy na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Żona z dziećmi.

Parzęczewo, 22 sierpnia 1929 r.

Oryginały

Juljusza Kossaka,

okazyjnie do nabycia.

Informacje:

Odskok 3.

14 1695

Dentysta-asystent

samodzielny w operatywie, poszukiwany zaraz. Zgłoszenia Kurjer zw 18278

Technika

dentystycznego

poszukuję zaraz lub później. zw 18384

MAŁECKI,

dentysta Żłina.

W sobotę, dnia 24 b. m., o godz. 10 rano, w pierwszej bolesnej rocznicy śmierci, ś. p. dw 1768

Franciszka Jarmuł Mlickiego

odbędzie się

nabożeństwo żałobne

za spokój Jego duszy, w kościele parafjalnym w Chomiąży.

W długą bolesną rocznicę śmierci mej najdroższej żony i mamusi, ś. p.

z Kroczyńskich

Stefanji Wieczorkowej

odbędzie się

msza św.

w sobotę, 24, o godz. 9, w kościele św. Marcina, o czym zawiadamia wszystkich Krewnych i Znajomych

zw 18333

mąż z synkiem.

Dnia 22 sierpnia 1929 r., zmarł po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy syn, brat i wuj, ś. p. zw 18 379

Józef Brózdziński

przeżywszy lat 21. Pogrzeb odbędzie się dnia 25 sierpnia, o godzinie 15,30, z kościoła parafjalnego w Osiecznie, o czym donosi

w ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Osieczna, Warszawa, Rakoniewice.

Wróciłem

Wł. Zygmanski

dentysta

zw 2422/3

Poznań, ul. Prusa 20

przyjmuje od 9-1 i 3-6.

Telefon 75-20.

Powrociłem

lekarz-dentysta **Dr. Baraniecki** zastępca

zw 18371

lekarza-dentysty **A. Perlińskiego** św. Marcin 18, I. Telef. 1313.

PUCH MOTOCYKLE „PUCH“

model 220

Prawdziwy motocykl turowy, siła koni 4,5
poleca na dogodnych warunkach, długoterminowy kredyt.
CENY ZNACZNIE OBNIŻONE. CENY ZNACZNIE OBNIŻONE.

Gen. Reprezentacja:

TOWARZYSTWO BUDOWY i SPRZEDAŻY SAMOCHODÓW S. A.
(dawniej Austro-Daimler).

Centrala: Warszawa, ul. Wierzbowa 6.

Oddział w Poznaniu: ul. Dąbrowskiego 7.

Tel. 7558 — 7665.

Pw 4620-34,179

W Lecznicy dla płucno-chorych pod Obornikami
jest do objęcia posada

administratora

Kandydaci, którzy nie przekroczyli 40 roku życia i posiadają odpowiednie przygotowanie do kierowniczego stanowiska winni zgłoszenia swoje wraz z życiorysem i odpisem świadectw skierować do podpisanego Zarządu w terminie do 15 września r. b. Dla kandydata przewiduje się pobory według grupy VIII szczebel „a“ urzędników państwowych oraz 15% dodatek samorządowy.

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu

Pw 4800-34,105

(—) Wybieralski.

Stenotypistka

Mięta maszynistka i stenograf. w polskim i niemieckim, znająca expedite biurowość, może się zgłosić zaraz. Kw 756
ST. JURACKI — UL. 27 GRUDNIA 7.

POSZUKUJEMY ZARAZ

dzielnego ekspedjenta

wolnego od służby wojskowej. Piśmienne zgłoszenia z podaniem warunków, przyjmuję po południu, pomiędzy godz. 4—6, firma zw 18 380
„DENTAL“ — SZRAMA I KAPCZYŃSKI — POZNAŃ
Skarbowa 11 — Skład przyborów dentystycznych.

Uczennicy

poszukuje biuro handlowe możliwie zaraz.

Panienki inteligentne, z dobrem wykształceniem, władające językami polskim i niemieckim w mowie i piśmie, zechcą nadesłać zgłoszenia do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 18 315

Biegłej

maszynistki

poszukuje Pw 4590-34,108

Ubezpieczalnia Krajowa
w Poznaniu, ul. Mickiewicza 2.

Nadmłynarz

do kaszarni jęczmiennej w mieście wojewódzkim do natychmiastowego wstąpienia poszukiwany. Wymagane pierwszorzędne kwalifikacje. Zgłoszenia pod „Krupy jęczmienne“, do biura ogłoszeń „PRASA“, Kraków, Karmelicka 16.
aw 2876

Poszukuję posady

nauczycielskiej

w gimnazjum lub zamożnym domu. Zgłoszenia przyjmuje pod zw 18209

Lekarz na Pomorzu poszukuje

zastępcy

na 4 do 6 tygodni zaraz, lub później. Znajomość języka niemieckiego potrzebna. Oferty przesać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 1767

Na raty

miesięcznie
18 zł.

Pierwsza wpłata 36,00 zł

Kromczyński

Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5.
opw 521/22

Cech Kuchmistrzów, Pocztowa 30 poleca

kucharzy

na posady samotnych i na deputat. zw 18475

Leśne jagody

w łubiankach z Przeworska a to:
gogodze (bruśnice)
czarne jagody (borówki)
tochnie (pijanice)
jeżyny (ezernice)
w ilościach od 100 kg poezynając w zwyż wysła
Franciszek Anuszkiewicz
Przeworsk.
zw 18157

Serwety i Narzuty

K. Kuźaj
27 Grudnia 9

K.K.
P.

Pw 6500/90-0-6547 - 6550

**Najtaniej
kupujesz**

Bieliznę
męską, damską
i dziecięcą

podczas

**Tanich
Dni**

w Pozn. Fabr. Biel.

Jan Ebertowski

ul. Nowa 10.

**Stołowiznę,
kołdry**

na wacie, wełnie
i puchu

**Firany,
kompletne
wyprawy**

kupuj tylko z składu
fabrycznego

Pozn. Fabr. Biel.

J. Ebertowski

ul. Nowa 10.

**Pończochy,
Pyjamy,
Krawaty**

**Łóżka
metalowe**

**Własna
fabrykacja
najtaniej sprzedaje**

**Poznańska
Fabryka
Bielizny**

Jan Ebertowski

ul. Nowa 10.

Pw 4598-34,98

PAROWOZY

FABRYKATU: KRAUSS & Co.
Juliusz Weiss / Lwów.
Koleje Polne, Leśne i fabryczne.

Przedstawicielstwa:

Warszawa
Wacław Rejs,
Boduena 3

Kraków
Polhan,
Florjańska 4

Sosnowiec
Gabryel
Luftspringer

Do czytelników doskonale prowadzonej poszukiwany

wspólnik lub wspólniczka

z kapitałem 10 — 12 000 złotych. Oferty do „PAR“,
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 34,45
Pw 4680-34,47

Agronom

z akademickim wykształceniem i długoletnią praktyką w intensywnych majątkach. Oferty na poważnych referencjach, poszukuje od 1 października r. b. ewtl. zaraz odpowiedzialnego stanowiska. Łaskawe zgłosz. proszę kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18 346

Do Winiarni MARTIN LAUTENBACHER, Gdańsk
Jopengasse 3 — potrzeba zaraz kilku zdolnych

POMOCNIKÓW GASTR.

obeznanych z pierwszorzędą usługą restauracyjną i z językami. Reflektantów upraszam o szczegółowe oferty z fotografią, wprost pod wskazany adres. zw 18 378

Poważne przedsiębiorstwo samochodowe w Warszawie
poszukuje

udziałowca

z kapitałem do 150 tysięcy złotych. Łaskawe zgłoszenia
„PAR“ Al. Marcinkowskiego 11, pod 34,115 Pw 4609-34,115

**Precz z winami szampańskimi za-
granicznymi! Pijmy nasze owocowe
musujące krajowe —** dw 1759

litr 5 złotych

Propagandowa Probiernia
M. Trippenbach i Syn
P. W. K. Pawilon 50 - Bazarowy.

Inteligentnych panów

poszukuje się za pensją i prowizją, jako akwizytorów ogłoszeń do poważnych wydawnictw. Oferty kierować należy do firmy „Par“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 34,204 Pw 4680-34,204

NIE OMIJAJ KROCZĄCEGO KU TOBIE SZCZĘŚCIA!

Skorzystaj z okazji i nadeślij do kolektury Loterii Państwowej nr. 757 w Warszawie, Marszałkowska 56 swoje imię, rok i miesiąc urodzenia, a otrzymasz los po cenie nominalnej do 5-ej klasy 19-ej Polskiej Państwowej Loterii wybrany zupełnie bezinteresownie przez słynnego astrologa Szyllera - Szkolnika na zasadzie obliczeń kabalistycznych i astrologii.

Upřednio należy wpłacić na nasze konto do PKO za nr. 18 807 należność za cały los 200,— zł, pół losu 100,— zł, ćwierć losu 50,— zł oraz na koszty pocztowe 75 groszy. Pw 4178-62,594

Losy wysyłamy natychmiast po otrzymaniu gotówki.

GŁOWNA 750 000 złotych
Wygrana 750 000 złotych

Co drugi los wygrywa.

Ciągnięcie 5-ej klasy już od 7 września do 9 października 1929 roku.

O każdej wygranej i stawkach zawiadamiamy natychmiast.

UWAGA! Do każdego losu kolektura dołącza własnoręczne potwierdzenie p. Szyllera-Szkolnika wybranego przezeń numeru.

Wróciłem

Dr. med. i med. dent. L. Lakner
Lekarz specjalista w chorobach i chirurgii jamy ustnej i zębów. Protetyka lek. dent.
św. Marcin 16/17 zw 18817
tel. 28-14 godz. przyjęć 10-12 i 4-6 p. p.

Powróciłem

Dr. med. R. E. Matuszewski
W. Garbary 40. Tel. 14-80. zw 18895

Używane SAMOCHODY

okazyjnie, tanio, na dogodnych warunkach na sprzedaż:
otwarty PICCOLO Praga — 3 osob.
otwarty PICCOLO Praga — 4 osob.
karetka PICCOLO Praga — 4 osob.
karetka DION BOUTON — 6 osob.
karetka PEUGEOT — 4 osob.
otwarty PEUGEOT — 4 osob.
otwarty FORD — 4 osob.
otwarty PIAT 9/34 HP — 6 osob.
„PRAGA“ AUTOMOBILE, Poznań,
Plac Wolności 11, tel. 5538.
Pw 1899-34-207

1565 Ubrań

Sprzedajemy od 23. 8. do 7. 9. z powodu braku miejsca po cenach niżej zakupu.

Warszawska Konfekcja męska
Wrocławska 13. zw 18270

Do zasiewu jesiennego 1929

Zyto F. v. Lochowa - Petkus I. ods.
„Sturm“ III, oryginał Weibulla pszenica „Standard“, oryg.
„Jari“, oryginał Weibulla
„W. Ks. Saski, oryg.
„W. Ks. Saski, I. ods.
po cenie franko wagon Kotowiecko włącznie nowego jute-worka o pojemności 100 kg
żyto 36.— zł
pszenica 60.— zł
Handlarzom udzielimy rabatu. Odstawa nastąpi po dług warunków sprzedaży z roku 1927.
Warunki zapłaty: Poprzednie złożenie należności w Banku Polskim w Ostrowie Wlkp., zaliczenie kolejowe lub inkaso. dw 1618

Hodowla nasion LEKOW
T. z o. p.
Kotowiecko (Wlkp.)
Stacja kol. Ociąż-Kotowiecko.

Dla lekarza na klinikę, lub dla reprezentacji!

Dom (pałacyk)

marmurowe schody, klatka schodowa z świetlicą, piękny ogródek, centrum Poznania, jednakże przy spokojnej ulicy, z wolnym 7-pokojowym reprezentacyjnym mieszkaniem, na I. piętrze, sprzedam za 26 000 dolarów przy wpłacie 16 000 dolarów. Prócz komfortu i wszelkich wygod jest pałacyk tani w utrzymaniu, przynosi jeszcze kilkaset złotych miesięcznie. Oferty do Biura Ogłoszeń „PAR“ w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 34,160 Pw 4617-34,161

Młocarnia Wolffa

60-calowa, fabrycznie nowa, bardzo tanio na sprzedaż. Oferty upraszam pod zw 18369 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

SKŁAD

z małym mieszkaniem (2 pokoje i kuchnia), przy przynajmniej ulicy miasta Wągrowca, natychmiast do wydzierżawienia. Dotychczas prowadzono handel szkła, porcelany i emalii z jak najlepszym powodzeniem. nw 3337
M. WIŚNIEWSKI — WĄGROWIEC, SZEROKA 7

W sprawie spadku

po śp. Józefie hr. Kwileckim, Ordynacie na Wróblewie zwołuje się wszystkich wierzycieli na poniedziałek, dnia 26 b. m., o godz. 3 po południu celem omówienia sprawy, do Restauracji Zamkowej (tylna sala), Poznań, św. Marcin 40.
Ponieważ Heytacja spadku ma się odbyć dnia 31 b. m., porozumienie jest konieczne. Pw 4625-53,466

WAGI DO ZBOŻA

Deszczomierze
Barometry
Gęstościomierze
Lupy do czytania
Termometry do kopców
Okulary samochodowe

Lupy do nasion
Hygrometry
Tłuszczomierze
Miary do kartofli
Okulary ochronne
Termometry
Minima — Maxima

Aerometry dla gorzelnii — mączkarń — mleczarń.

SIERPIEŃ i WRZESIEŃ

najodpowiedniejsze miesiące do zaopatrzenia się w Futro, kilkadziesiąt blamów i szlachetnych skór, jak opsy — wydry — karakuty zakupione gotówkowo z pierwszych źródeł umożliwiają najniższą kalkulację i cała korzyść przypada li tylko w udziale Szanownym odbiorcom. Pw 3267-30,60
Futro wykonane na miarę, spód oposin, kołnierz opos tas mański najlepsze poszycie trwałe i piękne, cena zł 800
Futro gotowe ze składu prima czarne poszycie, spód oryginalne skunksy, kołnierz naturalna wydra tylko zł 800
To są futra, które każdy nosić może lat kilkanaście, spody na dziesiątki lat. Naturalnie mamy na składzie także futra w niższych gatunkach, sportowe oraz spacerowe czarne poszycie, czarny spód, kołnierz elektra seal, cena tylko 175.— zł. — Fachowe poszycia — przeróbki i modernizacja futer, wykonanie sumienne, ceny najniższe.

EDMUND RYCHTER - Poznań

ul. Fr. Ratajczaka 2, tel. 26-07, 54-25, 21-71, 54-15
ul. Wrocławska 14 i 15. — Przy ul. Wrocławskiej zwać dokładnie na imienną firmę.

Kawiarnię - Śniadalnię

z wyszynkiem wódek w centrum miasta Poznania oddam zaraz dzielnemu fachowcowi w dzierżawę. Do objęcia potrzeba 15 do 20 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 18376

Rakarnia Powiatowa

nowowbudowana w 20 r. natychmiast za 30 000 zł do sprzedania. Oferty do Kurj. Poznańskiego pod dw 1763

Ogrodnictwo Handlowe wyprzedaje:

silne, zdrowe chryzantemy
nowe gatunki,
piękne cyklameny bliskie kwiatu
i późniejsze.
Odpowiedzialnym kupcom udzieli się częściowego kredytu przy odbiorze większej ilości. Zgłoszenia przyjmuje Kurjer Poznański zw 18324

W większym mieście garnizonowym na Pomorzu, około 50 000 mieszkańców, jest staro zaprowadzone z urzędami i klientelą prywatną pracujące

przedsiębiorstwo malarskie

z powodu choroby zaraz na sprzedaż. Przedsiębiorstwo nadaje się bardzo dla 2 zdolnych i pracowitych pomocników. Sprzedający gotów jest pomóc w przedsiębiorstwie, aż kupujący się wpracuje, ewentl. przystąpi jako cichy wspólnik. Materjału i rusztowań drabinowych jest pod dostatkiem. Reflektuję wyłącznie na kupców mogących wpłacić 4 — 5 000 zł. Reflektant musi władać polskim i niemieckim językiem. (Wykonuje się także prace godziłe szklanych i lakierowanie wozów). Oferty upraszam skierować pod zw 18 345 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

80 - 120 000 złotych

poszukuję na pierwszą hipotekę, na obiekt wartości przeszło 2 miliony zł, z dochodem na 120 000 rocznie. Łaskawe oferty uprasza się do Biura Ogłoszeń „IRO“ Łydgoszcz, pod „Obiekt 2-miljonowy“. nw 3348

Dla dobrze orientującego i prędko decydującego sprzedam dobrze prosperujący

skład kolonialny

detal i hurt, wyszynk, fabrykę wód mineralnych, rozlewnię piwa, wytłocznice soków z całym urządzeniem i towaram jak i konia, wozy, w mieście powiatowym bardzo ładnie położonym, za 15 tysięcy złotych, z powodu choroby męża. Mieszkanie jest natychmiast do objęcia. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18 368

Kupno okazjone!

Z powodu zmiany gospodarstwa mam okazjone na sprzedaż fabrycznie nową

Uniwersalną czyszczalnię do zboża siewnego „Sparsaat“

wykonaną przez znaną firmę Kalker Trieurfabrik. Wydajność na godzinę ca. 10 ctr. Maszyna jest urządzoną dla siły i zapędu ręcznego. Bez zmiany cylindra tryjera dla żyta, pszenicy, jęczmienia i owsa stosowną. Łatwa obsługa. Największa działalność i doskonała sortacja zboża podług wagi. Nadzwyczaj niska cena. Obejrzeć można na mojej składowicy w Poznaniu. nw 2900

HUGO CHODAN, dawn. Paul Seler, POZNAŃ
ul. Przemysłowa 23.

Przedsiębiorstwo

blacharskie, dekarskie, budowlane oraz zakładanie wodociągów i kanalizacji zw 18 383

Kazimierz Chmielewski — mistrz blacharski
Żupańskiego 4 — Telefon 78-46.

W Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Gniewna, wakuje zaraz posada dw 1766

KIEROWNIKA

z poborami wedle umowy. Posada na razie kontraktowa, lecz nie jest wykluczona późniejsza stabilizacja. Reflektuje się tylko na sile fachową z kilkuletnią praktyką w dziedzinie kasowości komunalnej wzgl. bankowej. Zgłoszenia kandydatów z własnoręcznie napisanym życiorysem oraz uwierzytelnionymi odpisami świadectw przyjmuje najdalej do 2 września r. b.
Naczelnik Kom. Kasy Oszczędności m. Gniewna
(—) Gołnik, burmistrz.

OGŁOSZENIE

Dnia 28 b. m., o godz. 3 po poł., odbędzie się w sołectwie w Lusówku

WYDZIERŻAWIENIE POŁOWANIA

na przeciąg 6 lat. Połowanie położone jest nad jeziorem i lasem w bardzo pięknej okolicy. Bliższych informacji udziela sołectwo w Lusówku. zw 18 366/7
Balcerek, przewodniczący polowania.

Magistrat miasta Budzyna zamierza wydać drogą przetargu piśmiennego przebudowę dwóch odcinków ulicy Dworcowej o jezani brukowanej na długości ca. 1 000 mb. i budowy drogi Budzyna — Presna o jezani brukowanej na długości 2 125 mb. z dostawą brukowca.

Bezplatne kosztorysy w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na przebudowę i budowę dróg“ należy przedłożyć do 3 września r. b. dw 1769
Plany i przekroje ulic są wyłożone do przejrzania w biurze Magistratu nr. 2; tu można również otrzymać ślepe kosztorysy za odpowiednim wynagrodzeniem.

Magistrat zastrzega sobie prawo uwzględnienia wzgl. odrzucenia ofert bez podania powodów, stąd nie mogą sobie rościć oferenci żadnych pretensyj do Magistratu tutejszego.
Piłula, burmistrz.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 26 sierpnia 1929 r., o godz. 10, przy ul. Wierzbicice 34, sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą: nw 3347

25 skrzyń z 51 szklankami musztardy, 10 beczek a 25 kg. musztardy, 13 wiader a 10 kg. musztardy, 12 kubłów a 12,5 kg. marmelady, 8 saków powideł sliwkowych a 20 kg., 16 skrzynek a 10 kg. marmelady, 10 skrzynek a 5 kg. marmelady, 3 skrzynie z 314 szklankami marmelady Jam.
Obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.
Krawczyk, kom. sąd., Dąbrówki 14.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Dereń
do smarzenia nalewki 12 zł, miód lipcowy kuracyjny 20 zł, melony, gruski 11 zł, wysyłam pięciokilogramowe opakowanie franko zaliczką S. Wenkert, Zaleszczyki, dw 1724

Dereń
12 zł, miód pszczołowy kuracyjny 20 zł, pięciokilowe opakowania franco zaliczką S. Horowitz, Zaleszczyki, dw 171

Sztucer
do tarczy okazynie na sprzedaż. Gadomski, Poznań, ul. Strzelecka 9, zdw 39 876

Sprzedaz — zamiana
młyn parowy przemiatu 400 ctr., okolica bogata sprzedam, zamienie na dom Poznań lub gospodarstwo, cena 200.000 zł. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29, zdw 40 083

Restauracja
dobrze prosperująca do sprzedania z powodu wyjazdu. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 40 021

Sypialnię
mahoniową i jadalnię sprzeda korzystnie stolarnia, Szyperka 3, zdw 40 163

Maszyna
do cięcia papieru, zupełnie nowa, szerokość 75, okazynie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 40 104

Różne samochody
używane, kryte i otwarte. Zamiany, dogodnie warunki poleca „Komna”. Sp. z o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83-85. Tel. 77-87 i 54-78, nw 3 134

Nowe
walce młynskie form. 600x300, nowy elewator oraz fabryczny nowy pas do walcy zaraz do sprzedania. Cena 4.500 zł. Zgłoszenia Administracja Nadgoplanina, — Strzelna (Wlkp) nw 2941

Formy do wyrobur betonowych
każdego wymiaru, okrągłe, owalne jajowe, studienne itp. Dostawa szybka, wykonanie pierwszorzędne. 18 W 99 Juljusz Weiss, koleje polne, leśne i fabryczne we Lwowie, nw 3231

Poznański
skład dywanów właściciel Piotr Jakubiak, ul. Wrocławska 20, przy Placu Świętokrzyskim, poleca dywany, chodniki, linoleum po znanych niskich cenach, zdw 37 362

Meble
po znacznie niższych cenach na dogodnych warunkach poleca Pluciński, Wodna 7, zamieszko-cym odbiorcom wysyła się tylko samochodem, zdw 58 805

Piekarnia
w dużym powiatowym mieście na sprzedaż Zgł. ul. Półwiejska 36, Piekarnia, zdw 38 899

Dom
blisko Poznania przy dworcu i lesie sprzedam. Potrzeba 15.000 zł. Poważne zgłoszenia Kurjer zdw 39 637

Meble
tanie i na spłaty poleca Kałkus, Wrocławska 19, przy Placu Świętokrzyskim zdpw 38 814

Wagi
precyzyjne i handlowe przyjmuje do naprawy „Apana” Nowy Rynek 2, Tel. 20-64. Firma koncesjonowana przez Główny Urząd Miar w Warszawie, Pw 3938-55-370

Tanio
się ubierzysz, umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcina 75a Pw 3073

Aparat
fotograficzny 1. x 18 przybory podwodny wyciąg tanio sprzeda Wrocławska 1, IV, rw 6 489

Sprzedam
kilka dwuzłotówek z odwróconym orłem Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 40 264

Fortepian
tanie sprzedam, Wały Jana III, 9 I., Gulski, zdw 40 261

Radjoamatorzy pamiętajcie
najkorzystniejsze źródło zakupu dla Was nawet ratami to Elektrovox, Półwiejska 30, zdw 40 256

Konia
wóz półkryty na gumach sprzedam, Kowalski, ul. Bukowska 9, zdw 40 250

Skrzypce
wygrane, w dobrym stanie sprzedam, Emil Bobke, ul. Jeżycka 50, zdw 40 284

Interes dobry
w powiatowym mieście, rynek, duży skład obuwia z towarami, maszynami wartości 10.000, sprzedam za 7.500, mieszkanie 3 pokojowe, kuchnia razem 150 zł, dzierżawa miesięczna, natychmiast do objęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 368

Skład

kolonialny delikatesów, z mieszkaniami, dobrze zaprowadzony, z urzędzeniem i towarem w Poznaniu przy ruchliwej ulicy sprzedam zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 40 196

Obrączki
ślubne zegarki najtaniej Matysiak św. Marcina 9, bpw 1159

Poszukuje
postaw walcowych w dobrym stanie 600x200—800x300. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 40 306

Sprzedam
Hotel w pełnym biegu, cena 33.000. Bydgoszcz, Gdańska 60, Gordon, zdw 39 984

Sprzedam
160 mórg ziemi pszennej, budynki maszynowe przy mieście, 6 koni, 14 bydła 80.000. Gdańska 60, Bydgoszcz, Gordon, zdw 39 985

Skład rzeźniczy
3 pok. kuchnia przy bardzo ruchliwej ulicy od zaraz z powodu choroby. Adres Kurjer zdw 40 198

Smalcu
wieprzowego pod gwarancją, kilka centarów ma do oddania. Czwojdziesiątka, Górna Wilda 116, zdw 40 209

Ślubne
obrazki złote od 16 do 100 zł, zegarki szwajcarskie od 20 do 100 zł oraz wybór podarków w biżuterii poleca Chwiłkowski, św. Marcina 40, zdw 40 249

Korzystnie
5-lampowa „Neutrodyna” wraz głośnikami akumulatorem i baterią anodowa „Tudor” 120 volt do sprzedania. Tanaś, Stawna 12, zdw 40 356

Skład
mieszkanie, nadający się na drogerię lub kolonialkę 4.000 sprzedam. Adres Kurjer zdw 40 351

Gospodarstwo
150 morgowe, pełne żniwa, kompletne inwentarze, cena 70 tys. sprzedam. Zeh, Kamionka, pow. Międzychód, zdw 40 818

Dom
w Puszczykowie, blisko dworca, 6 pokoi, weranda, korytarz, dostateczne przynależności, chlewy, światło elektryczne i duży ogród na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 40 320

Składnice
węgli zaprowadzona sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 40 386

Sprzedam
sprzet ca 7 mórg kartofli 3 morgi warzywniaka (pomidor, kalafior, katysta i inne kwaciarnstwo, chrząstamy, astry, byliny i inne, oranżeria), 18 okien inspektowych w okolicy niedaleko Poznania (20 km). Do objęcia potrzeba 6.000 zł połowa gotówką, reszta po sprzecie pod pewną gwarancją. Adres wskaże Kurjer zdw 40 827

Skład
obuwiu z mieszkaniami, dobrze zaprowadzony przy rynku do objęcia. Klein, Koronowo, Sienkiewicza 3, zdw 40 369

2 parcele
po 740 m² Łazarz przy kościele za 13 oraz 10.000 sprzeda. Dudek, Wielkie Garbary 34, zdw 40 393

Warsztat
elektrotechniczny z pokojem, — śródmieście za 2.500 sprzeda Dudek, Wielkie Garbary 34, zdw 40 394

Rower
damski tanio sprzedam ul. Marszałka Focha 153, w podwórzu, zdw 40 395

Welny
włóczki do pończoch, skarpet, swetrów, robót ręcznych, kilimów hurt i detal. Najtańsze źródło dla odprzedażających. Przemysł Welniany Poznań, św. Marcina 56, I. piętro, telefon 20-31, Pw 4286-34,60

Meble
w wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanikowski, Woźna 12 (Butelska), bpw 550

Gramofon
tanie sprzedam 16 płyt najnowszych szlagierów. Grobla 20, I. lewo, zdw 40 403

Skład
przy ul. Wodnej 4.200. Małecki, Poznań, Rybaki 20 a, zdw 40 541

Okazyjnie
na sprzedaż, dobrze zaprowadzone warsztaty na dobrym miejscu zaraz do nabycia. Adres wskaże Kurjer zdw 40 538

Skład
konfekcji męskiej z eleganckim urzędzeniem przy Starym Ryнку wskaże „Informator”, Ratajczaka 15, zdw 40 544

Motocykl
F. N. 5 HP, na balonach nowy sprzedam korzystnie. Poznań, — Aleje Marcinkowskiego 8, fotografja, zdw 40 556

„Falbot” 4 cyl. 10 CV. 4 osobowy, otwarty o pięknej modnej linii, jak nowy sprzedam tania K-a „Polimpex”. Fr. Ratajczaka 27, telefon 32-14, zdw 40 540

Sprzedam
parę koni. Dolna Wilda 12, budowniczy Budzyński, dw 1764

Gospodarstwo
100 mórg buraczanej, obszerne, masywne zabudowania, 3 sadu, 4 laki, 4 konie, 13 krów, żniwo, kompletna maszyna, czysto prywatne, cena 72.000, wpłaty 45.000 pod Poznaniem sprzedam Bartkowiak, Dopiewo, stacja Dopiewo, pow. Poznań, zdw 40 519

Piekarnia
dobrze prosperująca, w dobrym miejscu, korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 40 500

Rower
dobrze utrzymany sprzedam korzystnie. Św. Wojciech 24, p. lewo, zdw 40 508

Sprzedam
skład bławatów i tow. krótkich w bardzo dobrym punkcie, w mieście z powodu przejścia innego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 40 429-30

Dom
spichrzem, chlewami, w mniejszym mieście, w którym się znajduje skład kolonialny i handel ziemniaków, zaraz do sprzedania, nadaje się także na handel bydła. Oferty Kurjer zdw 40 565

Wózek
sportowy na pasach sprzeda. Wodna 10, II. prawo, zdw 40 444-5

Meble
sprzedaje ratami stolarnia Wielkie Garbary 41, zdw 40 399-400

Kino
luksusowo urządzone 400 miejsc, czynsz dwuletni 30.000. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 523

Majątek
850 mórg pszenno-buraczanej, inwentarze, zabudowania pierwszorzędne, dwóch 9 pokoi, 500.000, zaliczki 300.000 lub wydzierżawie 10 lat, objęcie 150.000. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 527

Psa
ostrego na szczyry sprzedam. — Wiadomość: Półwiejska 34, skład kolonialny, zdw 40 482

2 maszyny
kryta damska i krawiecka Singera i 2 rowery męskie tanio sprzeda Warsztat Mechaniczny Kraszewskiego 5, zdw 40 413-4

Hurtownia piw
fabryka wód mineralnych, dobrze prosperująca, z powodu wyjazdu do Ameryki sprzedam za połowę normalnej ceny, wyjątkowa okazja, zapewniona egzystencja. — Oferty Kurjer zdw 40 478

Skład
bławatów 2 pokoje, kuchnia, blisko Poznania powodu stosunków rodzinnych sprzedam. Adres Kurjer zdw 40 502

Kossaka Juljusza
oryginalna akwarela z r. 1884 okazynie do sprzedania. Tel. 32-00, zdw 40 525

Gościniec
z stałymi koncesjami, 18 morgami pszennej ziemi do tego 15 mrg dzierżawy, żywy i martwy inwentarz, budynki masywne z salą w dużej wsi kościelnej, odległość od miasta Wagrowca 11 km, do stacji kolej 2 km, sprzedam natychmiast. Cena podług umowy. Agencja wykluczeni. Jadwiga Jakubowska, Podlaski Wysokie, poczta Popowo kośc., pow. Wagrowiec, nw 3336

Gospodarstwo
rentowe 60 mórg ziemi w dobrej kulturze, inwentarz żywy i martwy kompletny, cena 55.000. Jakób Szwab, Brzeźna Stare, p. Lękno, powiat Wagrowiec, nw 3335

Samochód
Fiat 501 w dobrym stanie na nowych oponach sprzedam. Warsztaty, ul. Skarbowska 5, telefon 25-15, zdw 40 498

Auto
zł 5.000, nowy typ limuzyny Forda w biegu 14.000 km — okazynie do nabycia. Objęcie można w firmie Kaczmarek, materiały budowlane Łazarska 5, w godzinach 11—12 i 17—18, Pw 4622-58,464

Dom
pięciopokojowy, skład, czteromorgowy ogród, 7.000, wpłaty 4.000. „Spółdzielnia Rolnicza”, Poznań, św. Marcina 15, I, zdw 40 447-8

Karete
(budę) sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 40 442

Zarybek
i kroczki karpia, lina i karasia mam większą ilość do oddania K. Paczyński, Międzychód, zdw 40 423

Parcele
w Dębcu przy ul. Świerczewskiej sprzedam. Kramarska 8, skład, rw 6499

Wózek
sportowy na sprzedaż. Pawlak, Działyskich 2, podwórze, na lewo, I. piętro, zdw 40 418

5 KUPNA

Fortepian-pianino
lub fisharm., nadające się do lokalu celem kupna poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 132

Parcele
kupię pod wille, Bukowska, Grunwaldzka Oferty Kurjer zdw 39 578

Parcele
w Dębcu kupię. Oferty Kurjer zdw 39 579

Poszukuje
kupna mniejszej willy z ogrodem blisko Poznania. Hoffmann, Poznań, Warszawska 2, zdw 39 901

Kupię
piec westfalski. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 046

Poszukuje
się składnicy węgla i drzewa celem kupna zaraz. Zgłoszenia Jaroniak, Poznań, ul. Mostowa 24 zdw 40 041

Dom
murowany, twarde kryty 4-6 mórg dobrej ziemi, wpłaty do 8 tysięcy zaraz kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 40 133

Fortepian
pianino w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 260

Pianino
kupię gotówką. Oferty Kurjer zdw 40 262

Drylownik
używany 3 metrowy kupię. J. Dekowski, Środa, zdw 40 819

Poszukuje
kupna składu z mieszkaniami w dobrym położeniu lub zamienie 8 pokojowe mieszkanie na skład z mieszkaniami. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 40 344

Kupię
domek 2-3 pokoi, kuchnia, możliwe przedmieściach Poznania Spieszne oferty Kurjer zdw 40 382

Inwalida
woj. poszukuje miejsca do postawienia kiosku towarowego na ruchliwej ulicy możliwie z ogrodkiem. Oferty Kurjer zdw 40 401

Parcele
na budowę wille 800 do 1.000 qm w Poznaniu lub przedmieściu kupię za gotówkę. Oferty do Kurjera, Stary Rynek rw 6497

Fortepian
nowy lub w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer, Stary Rynek rw 6502

Kupię
kuchenkę westfalską. Kolański, Poznań, Dolna Wilda 69, II, zdw 40 505-6

Dla
poważnych reflektantów poszukuje się majatków od 300—5 tys. mórg. Pankiewicz, Wielkie Garbary 42, zdw 40 477

Szukam
domów, gospodarstw, majątków, mieszkań, pokoi na kupno i dzierżawę także kilka składów na sprzedaż Pankiewicz, Wielkie Garbary 42, zdw 40 476

Kupię
warsztat i narzędzia kolodziejskie używane. Oferty Kurjer jw 2417-8

Poszukuje
kupna mniejszej willy z ogrodem blisko Poznania. Adres wskaże Kurjer zdw 39 901

6 KAMIENICE

Dom
czynszowy kupię przy wpłacie 50 tys. Szczygłowe oferty tylko od właściciela uprasza się do Kurjera na 2887

Kamienice
III. piętrowa, 3 składy, mieszkanie 3, 2 pokojowe sprzedam przy wpłacie 90.000 zł, reszta hipoteką pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 181

Kamienica
przy ul. Dąbrowskiego, 15 lokatorów, dwa składy, wjazd, czynsz obecny 13.200 zł rocznie, wolne 4 pokoje kuchnia, cena 110.000 zł, wpłaty 35.000 zł, reszta do 4 lat. Spieszne zgłoszenia „Pawilon” ul. Marszałka Focha 15, tel. 62-80, zdw 40 233

Dom
najchętniej w Poznaniu przy wpłacie 50.000 zł kupię. Zgłoszenia z podaniem ilości mieszkań i dochodu proszę przesłać do Kurjera Pozn. pod zdw 40 425

Kamienica
centrum Poznania, dochód roczny 6.500 zł, cena 53.000, wpłaty 80.000 sprzeda „Krakus”, Poczto-wa 30, zdw 40 215

7 PIENIĄDZ

Wspólnika
gotówka 2.500—3.000 złotych poszukuje dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo. Kurjer zdw 40 497

Poszukuje

wspólnika do eksploatacji wypróbowanego terenu naftowego Zagłębia Boryslawskiego. Dyoni-zy Hozosowski, Drohobycz, ul. Sienkiewicza 8, dw 1737

Kelner
poszukuje bufet na rachunek. Kaucja do 3.000 zł. Oferty do Kurjera zdw 40 003

30—35.000 zł
poszukuje na hipotekę większego majątku ziemskiego. Dam wysoki procent i dobrą posadę (warunek samotny). Oferty piśmienne „Par” Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 58,461 Pw 4601-58,461

20.000 zł
wypożycze na I. hipotekę. Oferty Kurjer zdw 40 116

Poszukuje
2—3.000 zł, dam dobry zastaw, wysoki procent. Kurjer zdw 40 169

Po 15%
5—10.000 dolarów dam na I. hipotekę kamienicy. Oferty Kurjer zdp 39 666

Wspólnika
z gotówką do 3.000 tys. poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 405

Wspólnika
cichego lub czynnego poszukuje zaraz solidna fabryka branży metalowej pożądanym artykułom z gotówką do 20.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 531

Wspólniczkę
z gotówką 3 tys. do kupna restauracji lub składu kolonialnego. — Oferty Kurjer zdw 40 550

5.000
wypożycze właśc. domu, oddanie pokoju, kuchnia. Oferty Kurjer zdw 40 537

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
7 pokojowe, kuchnia, 2 balkony, duży hol, pierwsze piętro, w wili w ogrodzie, nadające się dla weterynarza etc., w mieście 3 tysiące mieszkańców do wynajęcia. Komunikacja dogodna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 40 004

Mieszkanie
4 pokojowe Matejki, komfort, całkowite urządzenie z powodu wyjazdu natychmiast sprzedam. Oferty Kurjer zdw 40 301

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia odstąpię. Zgłoszenia „Organizacja”, Górna Wilda 10, zdw 40 347

Mieszkanie
słoneczne, rynku, 4 pokojowe pod Poznaniem, dogodna komunikacja. Oferty Kurjer zdw 40 366

Odstąpię
ładne dwa pokojowe mieszkanie z meblami, łazienka i balkonem za gotówkę 7.000 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 40 404. Pośrednicy wykluczeni.

Mieszkania
3 i 2 pokojowe w nowym domu wprost od gospodarza za czynszem zgóry. Focha 121, zdw 40 419

1 pokój
z kuchnią z meblami wprost od gospodarza do wydzierżawienia za 1.800 zł, w tem rok policzona dzierżawa. Winiary, ul. Św. Stanisława 12, jw 2416

Odstąpię
zgoda gospodarza 4 ewetl. 5 pok. wygody piętrowe IV od 15, 9, wgl. 1. 10. okolicach Górnej Wildy. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 40 496

Mieszkanie
1 i 2 pokoje kuchnia bliżej Zamku za czynszem rocznym wynajm. „Pawilon” Marszałka Focha 15, zdw 40 2767

Mieszkanie
1—2 pokoi otrzyma za zagwarant. pożyczkę 1.000 zł (eksmisja). Oferty Kurjer zdw 40 330/1

Skład
z pokojem i kuchnią nowo wybudowany do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 481

3 pokoje
i kuchnia z meblami do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 480

Mieszkania
1, 2, 3, 4, 6, 8 pokojowe wskaże „Wera”, Sew Mielżyńskiego 4, II zdw 40 490

Mieszkanie
2 pokojowe kuchnia 3.200 policzona 2/4 lata dzierżawa Jażyce — Świercz, Zupańskiego 18, zdw 40 551

9 SZUKA MAESZK

Poszukuje
pokoju z kuchenką w Poznaniu, lub okolicy za wynagrodzeniem. Cieszkowskiego 9, II, zdw 40 281

Pokój
dobrze umeblowany wynajme. Poplińskich 12a II. pr., prawo
zdzw 40 353

Frontowy
pokój 2 lub 1 solidnemu panu
wynajme. Wielka 18. IV., lewo
zdzw 40 340

Młodzież
szkół zawodowych gimnazjastów,
uczni kupieckich przyjmie. Stacja
Wrocławska 19. II., prawo.
zdzw 40 323

Umeblowany
pokój zaraz do wynajęcia. Wielkie
Garbary 4, w podw. prawo.
I. p., od 2-5. zdzw 40 370

Pokój
na 2 osoby. Spokojna 27. I.
zdzw 40 368

Pokój
poważnemu panu lepszym domu.
Wesołowska Górna Wilda 3.
zdzw 40 333

Gimnazjastów
panełki przyjme. Focha 32. II.
lewo. zdzw 40 408

Elegancki
panom. Focha 32. II. lewo.
zdzw 40 409

Niekrepujący
pokój umeblowany na 2 osoby.
wejście osobne, wynajme. Kościelna
17. II., lewo. jw 2420

Pokój
ładnie umeblowany, frontowy,
elektryczność, centralne ogrzewanie,
osobne wejście z klatki schodowej,
bez pościeli, dla poważnego,
cichego pana wynajme od 1. 9. Słowackiego 42. I.,
pr., prawo. jw 2419

2 pokoje
umeblowane (dwiulokowe) słoneczne,
świetło elektryczne z utrzymaniem
lub bez do wynajęcia zaraz lub później.
Śniadeckich 17. III. pr., lewo. zdzw 40 440

Pokój
umeblowany światło elektr. z utrzymaniem
wynajme. Matuszak, ul. Mickiewicza 15. pr.,
zdzw 40 439

Pokój
umeblowany oraz wspólny dla pani z własną
pościelą wolny. Wielkie Garbary 50. front. III.
pr., prawo. zdzw 40 486

Pokój
zaraz wynajme. Klasztorna 13. parter.
rw 6503

Małżeństwu
wynajme pokój, używanie kuchni. „Fragat”.
Kozia 21. zdzw 40 471

Pokój
skromny, niekrepujący wynajme. Św. Marcin 68, dom ogrodowy,
III., lewo. zdzw 40 469

W komfortowym
eleg. domu 1-2 pokoje wykintnem
utrzymaniem, telefonem, dla 2 dobrze
sytuowanych osób z towarzysztwami
wolne. Matejki 61, parter, prawo.
zdzw 39 325

Pokój
umeblowany 1-2 panów Słowackiego 20. I.
pr., prawo. zdzw 40 427

Pokój
wynajme, utrzymaniem 140 zł. —
Tiesowska Rybaki 16. I. zdzw 40 522

Pokoje
dni tygodnie. Słowackiego 34. I.
lewo, 5 minut od Wystawy. zdzw 40 514

Pokój
duży 2-3 osób. Szamarzewskiego 19. I.
lewo. zdzw 40 520

Umeblowany
pokój. Ogrodowa 15. IV. piętro, lewo.
zdzw 40 577

Pokój
na 2 osoby od 1. Wierzbicice 37a
Tonder. zdzw 40 554

Pokój
dla jednego pana intellg. wynajme,
Kupczykowa Wierzbicice 30
zdzw 40 548

„Informator”
poleca pokoje umeblowane od 30
złoty miesięcznie. Dla przyjeżdżających
złoty 3-5 dziennie. Ratajczaka 15. (Pasaż
Apollo). zdzw 40 545

12 SZUKA POKOJU

2-3 pokoi
umeblowanych z kuchnią poszukuje
natchymiasz lub później. „Cerampol”.
Św. Marcin 48. I. zdzw 40 213

Student
na 4 roku rolnictwa poszukuje pokoju
na Solacu od 1. 9. Zgłoszenia z podaniem
ceny do Kurjera zdzw 40 257

Pokoju
z elektrycznością parter, lub I. piętro
w pobliżu Kwiatowej poszukuje. Zgłoszenia
Kurjer zdzw 40 255

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje pokoju z
używaniami kuchni. Oferty Kurjer
zdzw 40 252

Pokoju
z kuchnią lub pokoju bez mebli
wprost od gospodarza poszukuje. Oferty
do Kurjera zdzw 48 310

Małżeństwo
z dzieckiem poszukuje pokoju
próżnego lub skromnie umeblowanego.
3 miesięcznie zgóry. Oferty Kurjer
zdzw 40 350

Poszukuję
umeblowanego pokoju. Okolica Stary
Rynek. Chwaliszewo. Adres Most
Chrobrego. Standard Nobel, stacja
Benzynowa, dla P. zdzw 40 247

Próżnego
pokoju z elektr. poszukuje urzędnika
bankowa. Zgłoszenia Kurjer Ponn. zdzw
40 354

Pokoju
dla dwóch osób elegancko umeblowanego
niekrepującego poszukuje. Oferty Kurjer
dw 1753

Inteligentna
skromna pani poszukuje sympatycznego
pokoju z pościelą. Oferty z ceną Kurjer
zdzw 40 398

Samotny
pan szuka pokoju, dzierżawa nie
ponad 40 zł. Oferty Kurjer zdzw 40 396

Panna
skromna poszukuje pokoju wspólnego
z całym utrzymaniem lub bez w pobliżu
ul. Kanatowej. Zgłoszenia ul. Matejki 61.
II. piętro, lewo. jw 2421

Pani
szuka skromnego pokoju, okolica
Wielkie Garbary. Oferty Kurjer Stary
Rynek rw 6501

Pokoju
jednego lub dwóch na biuro z telefonem,
centrum Poznania. I. lub II. piętro,
poszukuje. Oferty Kurjer zdzw 40 460

Ziemianie
przyjmie dwie uczennice, dobre
utrzymanie, pomoc w naukach. Poznań,
Św. Wojciech 14/15. II. front. lewo.
zdzw 39 296

Skromnie
umeblowanego pokoju poszukują
dwie siostry. Oferty Kurjer zdzw 40 534

Małżeństwo
bezdzielne szuka skromnie umeblowanego
pokoju od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer
zdzw 40 575

Pan
szuka umeblowanego pokoju najchętniej
na Łazarzu. Zgłoszenia Kurjer zdzw 40 553

Poszukujemy
umeblowanych pokoi dla stałych, także
przyjeżdżających. Zgłoszenia bezpłatne.
„Informator”. Ratajczaka 15. (Pasaż
Apollo). zdzw 40 547

13 LOKALE

Ubikacyj
do mebli w okolicy placu Świętokrzyskiego
poszukuje Kalkus, Wrocławska 19
zdzw 39 938

Poszukuje
składu cukierków wzgl. ubikacji nadającej
się na te branże. Oferty Kurjer zdzw 40 083

Poszukuje
ubikacji w dnej i suchej, nadającej się
na składnice. Zgłoszenia do Kurjera
zdzw 40 338

Skład
okolica obojetna potrzebny zaraz
Zgłoszenia z podaniem warunków do
Kurjera zdzw 40 528

Biura
ubikacje poleca, także poszukuje „Informator”.
Ratajczaka 15. zdzw 40 546

Ważne dla kupców przemysłowców!
Mam sklep z ładną wystawą i suterena
w Warszawie, 3 domy od Marszałkowskiej
na Żórawiej, przyjmie przedstawicielstwo.
Oferty: Chwaliszewo 70, Gulczyński,
dla Janusza. zdzw 40 582

14 DZIERŻAWY

Poszukuje
dzierżawy albo kupna majątku ca 300-500
mórg przy wpłacie 90-100 tys. zł.
Warunek: dobra ziemia i dogodna komunikacja.
Zgłoszenia Kurjer zdzw 39 966

Wydzierżawie
zaraz dwa składy z mieszkaniami w
miejscie powiatowym przy najruchliwszej
ulicy, centrum miasta. Zgłoszenia Rawicz,
Plac Wolności 543. nw 2895

Piekarnia - rzeźnictwo gościniec
na który uzyska uprzywilejowana osoba
koncesję w dużej wsi kościelnej, bez
konkurencji do wydzierżawienia. Stacja
kolejowa, szkoła na miejscu, 6 km
szosa do miasta powiatowego. Linia
autobusów. Do objęcia z urządzeniem
z inwentarzem lub bez. Zgłoszenia do
Kurjera zdzw 39 147

11 LETNISKA

Jaszczurówka Zakopane
Willa „Tatrzańska” nowowbudowana,
pierwszorzędny pensjonat, poleca pokoje
wraz z utrzymaniem na sezon letni
po cenie 11 do 13 zł. nw 2918

Morminówko
stacja, poczta Ostróbrzy, telefon 5,
urocze letnisko wśród lasów nad
jeziorem Nowy Zarząd. Pokoje z
utrzymaniem od 7 zł. Prospekty
wysyłamy. dw 1550

Zakopane - Bystre
willa „Piotrkowianka”, poleca pokoje
słoneczne, balkony, elektr., utrzymanie
„smaczne” i obfite, wrzesień
zł 8,50. dw 1762

Letniska
poszukuje w lesie na 4 tygodnie
pokoju z utrzymaniem, z podaniem
ceny, zgłoszenia do Agencji Kurjera
Poznańskiego w Swarzędzu. nw 3346

16 OSOBISTE

Panią
w czerwonej sukience jadącą z
Paczkowa do Swarzędza koleją 17
km wieczorem o godz. 8.39 3
klasa, która rozmawiała z kolejarzem
proszę nadesłać adres do Kurjera
zdzw 40 209

Ed. Z.
list na pocztę, proszę odebrać. Z. B.
zdzw 40 348

Za
długi Marijana Jasińskiego nie
odpowiadamy. Maria, Antoni
Wojtkiewiczowie. Wierzbicice 65.
zdzw 40 341

Za
długi mojej żony Heleny Klepackiej z
d. Kładzińskiej, nie odpowiadamy.
Stanisław Klepacki, ul. Kilińskiego 4
zdzw 40 488

Pepe
proszę adres Ks. D. Marja. zdzw 40 540

21 ZGUBY

Unieważniam
książeczkę wojskową na nazwisko
Zygmunt Zalas, Sosnowiec, wystawioną
przez P. K. U. zdzw 40 119-20

Pies
wilczyca przybłąkał się. Odebrać
Braun, Wierzbicice 40. zdzw 40 289

Zgubiłem
książkę wojskową, wystawioną przez
P. K. U. Inowrocław, Franciszek
Waraksa, ul. Św. Wojciecha 26/7.
zdzw 40 346

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy
wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie
tania firma F. Terkowska, plac
Wolności 13. Pw 1726-052.36

Najładniej
najszybciej szyć Salon Mód „Zofia”.
Bukowska 1. II. pr., Nowy Gmach
P. K. O. zdzw 39 501

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych.
Jankowska, Stary Rynek 48. II. bpw 534

Projekty
kosztorysy i obliczenia statyczne
budowli wykonuje szybko i tanio.
Bystrzyński, Górna Wilda 38 u
Nowakowskich. zdzw 39 573

Do
pięknej miejscowości letniskowej przy
Poznaniu poszukiwana zarówno pani
do towarzysztwa renowalencyjnego
z własnym utrzymaniem. Zgłoszenia
„Par”. Aleje Marcinkowskiego 11.
pod nr. 34.114. Pw 4610-34.114

Pracownia
eleganckiej bielizny damskiej, męskiej,
pościelowej według najnowszych
żurnali. Wykonanie pierwszorzędne.
Wielkie Garbary 18, wejście
Wozna II. prawo. bpw 515

Zakład kąpielowy
ul. Wozna 18, przy Starym Ryнку
poleca kąpiele wankowe, parowe i
wszelkie inne rodzaje. zdzw 37 865

Horoskopy
życia według stanu słońca podam.
Nadesłać datę urodzenia i 50 groszy
znaczkę. Kurjer zdzw 38 937

Przepisywania
maszyną i powielania załatwia
Biuro, Piekary 6. zdzw 38 938

Malarskie
prace wykonuje czysto i tanio.
Przybyłki, Małe Garbary 5, dom
tylny. zdzw 39 529

Stawy karpkowe
nowo założone gotowe, całego obszaru
590 ha do sprzedania. Cena 430.000
zł z tego na hipotecę 100 tys. zł.
Roczny dochód 100-200 tysięcy złotych,
gwarantuje biuro techniczne
zakładania stawów. — Oferty pod
„Ichtolog” do pióra ogłoszeń „Par”,
Lwów Akademicka 14. Pw 4492-72.38

Fryzjerka
przyjdzie w dom, Łaskawe oferty
Kurjer zdzw 40 845

Witold Leworski, Wrocławska 36
najkorzystnie, i najtaniej obrazy i
oprawa obrazów. bpw 523-4

Poszukuje
dzierżawy restauracji lub kawiarni
względnie przystąpię jako wspólnik.
Dokładne oferty Kurjer Poznański
pod dw 1761

Introligatornia
Bracia Nitecy, ślusarska 7, wykonuje
wszelkie prace predko, solidnie i
nie drogo. Pw 4624-34.135

Biuro Obrony Prawnej Św. Wojciech 26, II. pr.
załatwia wszelkie choćby najtrudniejsze
sprawy sądowe, karne, spadkowe
eksmisyjne itd. Stawia wnioski do
wszelkich instancji sumiennie i
tanie. zdzw 40 388/0

Bezplatnie
udziela wszelkich porad prawnych
biuro procesowe, ul. Kozia 21.
Przeprowadza wszelkie wywiady.
zd 40 211

23 OZENKI

Dzielny
kupiec wesołego usposobienia, bez
nałogów pragnący się usamodzielnić
szuka stosownej panny lub wdówki,
tylko dobrego charakteru, której
faktycznie zależy na szczęśliwej
przyszłości. Cel matrymonialny.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer dw 1746

Wyższy
urzędnik państwowy na kierowniczym
stanowisku, wdowiec bezdzietny,
szuka żony, panny lub wdowy
bezdzielnej w wieku 30-40 lat
inteligentnej, religijnej, gospodarnej.
Majątek niekonieczny. Pośrednictwo
krewnych mile widziane. Oferty z
fotografią, którą się zwraca, uprasza
się do Kurjera. zdzw 40 288

Który
szlachetny, inteligentny pan w wieku
średnim zamierza się wesele
panienki znajdującej się w przykrej
sytuacji. Cel matrymonialny. Zgłoszenia
do Kurjera zdzw 40 298

Dia
brata mego lat 34 z inteligencją,
przystojnego właściciela poważnej
firmy handlowej z dochodami do
3.000 zł miesięcznie, poszukuje
odpowiedniej żony. Zgłoszenia ze
szczegółowym podaniem stosunków
osobistych i majątkowych do ekspedycji
Kurjera pod zdzw 40 293

Panna
w średnim wieku, samodzielna krawcowa
szuka odpowiedniej partii. Panowie
od lat 40-55 na dobrem stanowisku
zechcą się zgłosić do Kurjera zdzw 40 334

Przystojna
wdowa po lekarzu, z własnym mieszkaniem,
późna inteligentna panna w średnim
wieku, cel matrymonialny. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Pozn zdzw 40 243

Dla mej siostry
brunetki, lat 22, o dobrym charakterze,
mającej otrzymać realność z przedsiębiorstwem
lub ewentualnie posag w pieniądzu,
poszukuje się meża. Panowie kupcy
lub urzędnicy na stałe, dobrej
posady, religijni, z dobrej rodziny,
zechcą złożyć oferty wraz z
fotografią do Kurjera zdzw 40 423

Krawcowa
blondynka lat 28, dobrze wychowana
późna, najchętniej bruneta w celu
matrymonialnym. Oferty Kurjer
zdzw 40 495

Dwie blondynki
lat 21 i 25 religijne, z wyprawą
poszukują panów najchętniej urzędników,
celem ożenku. Oferty do Kurjera
zdzw 40 489

Ożenię się
z panią, która pomoże mi materialnie
w ukończeniu studiów. Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera pod zdzw 40 510

Dla
krewnej, lat 40, panny gospodarnej,
posiadającej 10 000 gotówki, wyprawę,
szukam meża. Panowie dobrego
charakteru, posiadający gospodarstwo,
restaurację wzgl. urzędnicy, lat 40-45
zechcą się zgłosić. Robacki, Poznań,
Małeckiego 28. zdzw 40 516

24 NAUKA

Szoferem
może zostać każdy, kto ukończył
Kursy Kierowców Samochodowych
J. Piatkowskiego, Jeżyca 52,
telefon 80-09. zdzw 40 043

Panna
inteligentna z znajomością języka
polskiego i niemieckiego poszukuje
posady 1. 9. do młodszych dzieci i do
wyręczenia pani domu. Zgłoszenia
Kurjer rw 6 484

Angielka
rodowita udziela lekcji konwersacji.
Zgłoszenia Kurjer zdzw 40 287

Kursy
handlowe rozpoczynam 2 września
Ogrodowa 16. zdzw 40 412

Kursy stenografij
i pisania na maszynach, Kanta-
ka I. II. bpw 536-7

25 MUZYKA

Pierwszorzędny duet lub trio
wolny od 1. 9. 29. lub 15. 9. Zgłoszenia
Kurjer zdzw 40 355

Pianista
rutynowany potrzebny od 1. 9. do
kabaretu. Zgłoszenia Kurjer zdzw 40 360

Duet
wolny. Oferty Kurjer Poznański
nw 3383

Pianista
z dobrym repertuarem zaraz potrzebny.
Restauracja pod 6-ka, ul. Wroniecka 6.
rw 6406

Lekcyj
fortepianu udzieli nauczycielka,
cena przystępna. Ratajczaka 10. I.
zdzw 40 512

Lekcyj
fortepianu udzieli nauczycielka,
cena przystępna. Ratajczaka 10. I.
zdzw 40 512

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących
posady w tej rubryce obliczamy po
jednej trzeciej cenie dr bnych

2 kilimiarci
rutynowani poszukują posady. Zgłoszenia
Kurjer zdzw 40 334

Ogrodnik

starszy, żonaty z małą rodziną, z
długoletnią praktyką i dobrymi
świadectwami, znający się dokładnie
na centralnym ogrzewaniu i szklarstwie
poszukuje posady zaraz lub później,
event. portjerstwa lub stróżostwa. Łaskawe
oferty do Kurjera zdzw 35 596

Inteligentna
panienka poszukuje miejsca w
kwaciarni celem dalszego wydoskonalenia
się. Zgłoszenia do Kurjera pod
zdzw 30 340

Mleczarz
długoletni fachowiec wyrabiający
proszek i cukier z mleka, kazeiny
śmietanki i różne sery poszukuje
zaraz lub 15. stalej posady. Adres
wszaka ekspedycja Kurjera dw 1497a

Młody
biuralista z kilkuletnią praktyką
władający językiem polskim i
niemieckim poszukuje posady. —
Oferty Kurjeri zdzw 39 801

Książkowa
z dłuższą praktyką, w większych
przedsiębiorstwach handlowych,
biegła w języku polskim i niemieckim,
szuka posady w Poznaniu, ewent.
na prowincji lub majątku. Oferty Kurjer
zdzw 39 817

Ekspedjentka
działa z branży papierniczej poszukuje
posady. Łaskawe zgłoszenia proszę
skierować do Kurjera zdzw 39 616

Kowal
kawaler lat 26, z praktyką ślusarską
poszukuje posady Leon Błaszczak
Wiktorowo, poczta Kostrzyn. pow. Środa.
zdzw 39 565

Ekspedjentka
bufetowa znająca ekspres do kawy
poszukuje posady od 1. 9. 29. Oferty
Zboralska, ul. Malopolska 7. zdzw 39 532

Stanowisko
buchaltera lub kierownika przedsiębiorstwa
handlowego, poszukuje młody energiczny
handlowiec z praktyką 10-letnią. Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera zdzw 39 617

Ekspedjentka
działa z branży spożywczej poszukuje
posady. Łaskawe zgłoszenia proszę
skierować do Kurjera zdzw 39 615

Kucharka
rzetelna i uczciwa poszukuje posady
1. 9. Oferty do Kurjera zdzw 39 624

Osoba
w średnim wieku, znająca kuchnię i
wszelką pracę domową przyjmie
natchymiasz posadę u lepszych
państwa, najchętniej bezdzietnych.
Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer
zdzw 39 717

Emeryt.
posterunkowy P. P. uczywy i sumienny
w sile wieku szuka posady
woźnego, portjera, stróża kamienicy
lub w przedsiębiorstwie, ewtl. jako
robotnik w poważniejszym zakładzie.
Zgłoszenia proszę do Kurjera. zdzw
39 720

Sierota
uczciwa poszukuje posady do wszelkich
prac domowych u lepszych państwa
od 1 września. Łask. oferty upraszam
do Kurjera Pozn. zdzw 39 948

Młodzieniec
z ukończoną szkołą handlową, mający
2 letnią praktykę w biurze adwokackim
oraz pisze biegle na maszynie
poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera
zdzw 39 938

Osoba
wiejska 25 lat szuka miejsca u
starszych państw. Jankowska, Poznań,
Słowackiego 36. zdzw 40 037

Ogrodnik
kawaler lat 40, zarazem dobry rolnik,
handlowiec, dzielny we wszystkich
galeziach ogrodniczych poszukuje
posady od 1. 10. lub później. Oferty
Kurjer zdzw 39 937

WP. Właściciel
fabryk i instytucji prosi inwalidę z
liczną rodziną o zaofiarowanie posady
portjera, woźnego lub inkasenta. Oferty
Kurjer zdzw 39 927

Szofer
monter poszukuje posady od 1. 9. lub
później Oferty Kurjer zdzw 39 906

Ekspedjentka
bufetowa, znająca ekspres do kawy

Poszukuje
posady do jednej lub dwóch osób, znam dobrą krawieczyznę i wszelkie prace. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 378

Młodsza
wiejsza dziewczyna z dobrej rodziny szuka posady do lepszych prac domowych. Oferty Kurjer zdw 40 365

Maszynistka
początkująca poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 385

Książkowa
bilansistka pisze także biegle na maszynie, polska - niemiecka, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 402

Inteligentna
panienka z praktyką poszukuje posady ekspedientki lub kasjerki. Oferty Kurjer zdw 40 411

Do
pracy za utrzymanie w gospodarstwie domowym lub do innego zajęcia poszukuje inteligentna osoba, lat 30 lubiąca prace. Oferty do Kurjera zdw 38 912

Dziewczyna
uczniwa poszukuje posady lub do dzieci na 8-9 godz. dziennie. Oferty Kurjer zdw 40 379/80

Do oddania:
mała prasa ceglarska do wyrobu rur drenarskich i dachówek, nw 3318

linowe wciągi do gliny
walce gładkie 400 mm średnicy.
Lask. oferty do Biura ogłoszeń **Kosmos, Poznań, Zwierzyniecka 6 pod nr. 1334.**

Wykwalifikowana
osoba do odchowania niemowlęcia lub zarządu domu od 1. 10. 29. sumiennie polecić może. Koczowska, Poznań, Matejki 49. zdw 40 574

Kelner
s kaucją - poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer pod jpw 2424

Nauczycielka
z chlubnymi rekomendacjami szuka odpowiedniej posady. Kurjer Poznański pod zdw 37 282

Freblanka
młoda, inteligentna, muzykalna poszukuje posady. Kujawińska, Michorzewko, Michorzewo, Nowy Tomysl. zdw 40 424

Kucharka
początkująca, uczciwa poszukuje posady od 1. 9. do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 449

Bona - freblanka
z dobrymi poleceniami poszukuje stałej posady od 1. 9. 29 r. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków upraszamy nadesłać do Kurjera zdw 40 443

Służąca
do wszystkiego szuka posady do lepszemu domu, świadectwa dobre. Oferty Kurjer zdw 40 435

Krawcowe
na płaszcze wszelką garderobę poleca się poza dom. Oferty Kurjer zdw 40 441

Kucharka
początkująca, uczciwa poszukuje posady od 1. 9. do lepszego państwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 494

Kupiec
branży kolonialno-restauracyjnej poszukuje posady jako magazynier, ekspedient, może dać gwarancję. Adres Kurjer zdw 40 501

Ślusarz
starszy, solidny przyjmie miejsce stróża domowego. Oferty Kurjer zdw 40 474

Młodsza
maszynistka wzgl. biuralistka poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 509

Gospośia
bardzo religijna solidna, posiadająca świadectwa, polecenia, poszukuje posady w okolicy Poznania, może złożyć kaucję. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 513

Młody
malarz dekoracyjny prosi o prace w swym zawodzie lub jakiegokolwiek. Łaskawe oferty Kurjer zdw 40 499

Techniczka - dentystka
obeznana w złocie i kauczku, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 40 576

Młoda
inteligentna panna z prowincji przyjmie posadę w składzie piekarskim, albo inna od 15. 9. lub później, wolnej chwili zajmie się szyciem, pracą domową. (Miejscowość obojętna). Oferty Kurjer zdw 40 573

Chłopiec
syn uczciwej wdowy poszukuje praktyki u lakiernika lub blacharza. Oferty Kurjer zdw 40 555

28 WOLNE MIEJSCA

2 uczni
mogą się zaraz zgłosić. Alojzy Chmielnik, mistrz piekarski, św. Wojciech 25. zdw 39 602

Bony-freblanki
poszukuje od 1. 9. rb. do 10-letniej dziewczynki na po południe do pomocy w lekcjach szkolnych i muzyce. Zgłoszenia Gajowa 4, parter, lewo. zdw 39 632

Służący
samotny, lat 25-35, średniego wzrostu (ca. 1,72) znający usługę palacową, władający językiem polskim i niemieckim potrzebny na wieś. Odpisy świadectw i referencje z podaniem wymaganego wynagrodzenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 39 723

Ogrodnik
samotny, około lat 30, wolny od wojska, władający językiem polskim i niemieckim potrzebny na wieś. Odpisy świadectw i referencje z podaniem wynagrodzenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 39 722

Służąca
potrzebna zaraz. Chwałiszewo 57, restauracja. zdw 39 932

Uczeń
może się zgłosić. Piekarnia Gonia, Maleckiego 12. zdw 39 925

Uczeń
zdolny do kupiectwa biegle w polskim i niemieckim od 1. września potrzebny. Piotr Wisniewski, Kcynia skład tow. kolonialnych i żelaza. zdw 39 919

Apteka
pod Aniołem w Bydgoszczy szuka zaraz zastępcę ewtl. na stałe. Język niem. potrzebny. Refer. i warunki. dw 1739

Służąca
młodsza do wszystkiego potrzebna od 1. 9. Ul. Przecznicza 1, skład kolonialny. zdw 39 950

Stelmach
na dominium potrzebny zaraz, kawaler nie niżej lat 25. Zgłoszenia do Kurjera zdw 39 900

Książkową bilansistkę
rutynowaną poszukuje poważne przedsiębiorstwo samochodowe. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Biura Pracy, Plac Wolności 9, pod „Książkowa”. bpw 549

2 pracznki
prasowaczki, tylko pierwszorzędne, potrzebne. - Nowa Pralnia, Matejki 48, w podwórzu, 7-8 wieczorem. zdw 40 110

Krawcowa
do reperatury bielizny potrzebna. Nowa Pralnia, Matejki 48, w podwórzu, 7-8 wieczorem. zdw 40 109

Samodzielny pomocnik
malarski zaraz potrzebny - J. Szczepaniak, Miedzichód, telefon 5. nw 3321

Akwizytor
na druki powielane poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 939

Samodzielny pomocnik
malarski zaraz potrzebny - J. Szczepaniak, Miedzichód, telefon 5. nw 3321

Akwizytor
na druki powielane poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 939

Gospodyni
młodszej z dobrem gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje kawaler od 1. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 533

Potrzebna natychmiast
książkowa - korespondentka, warunek: dokładna znajomość języka polskiego i niemieckiego i pisania na maszynie. Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 40 532

Operator Filmowy
zaraz może się zgłosić. „Fotobrom”, Marszałka Focha 72, III, piętro, rano 8-9. zdw 40 322

Biegly
pomocnik fryzjerski potrzebny od 1. 9. 1929. Stan. Robaczyk, Koźmin, Klasztorna 16. dw 1751

Apteka
w Skarszewach, Pomorze, poszukuje od 1. 10. 29. asystenta (ki) z język. niemieckim lub rutynowanej siły pomocn. dw 1736

Palacz
ślusarz lub kowal samotny potrzebny zaraz. Młyn Parowy, Polajewo, pow. Oborniki. zdw 40 376

Masaż
metody prof. Mezger Zabłudowski elektryczne, ręczne, wibracyjne przeciw złej cyrkulacji krwi, blednicy, skrze powi. nabrzmienu ciała, reumatyzmowi i t.d. Dyplomowana specjalistka masażu J. Giernatowska, ul. Wrocławska 19, przy placu św. Krzyszka, dawniej Romana Szymańskiego Pw 9797-18,350

Krojeznki dzlelna
potrzebna na konfekcję dziecięcą. Józef Fischer, Magazyn Konfekcji dziecięcej. Stary Rynek 91. rw 6457

Dziewczyna
wiejska, skromna, umiejąca gotować również i do wszelkich prac potrzebna zaraz. Dajka, Gniezno. Willa Konikowie, dw 1752

Służąca
umiejąca gotować do wszystkiego potrzebna. Kraszewskiego 12, III, lewo. zdw 40 294

Zapomnicie szybko
o tych chwilach tak rozkosznie razem spędzonych!

Nie wyjeżdżajcie
łodzią, nie zabrawszy ze sobą aparatu fotograficznego!

NIC STRACONEGO jeszcze! Możecie aparat szybko otrzymać z największej tego rodzaju firmy w Polsce:

KAZIMIERZ GREGER
Poznaniu przy ul. 27 Grudnia nr. 20 nadesłaniu 100 lub 150 zł na kupno dobrego aparatu. Za dobroć aparatu gwarantujemy!

Pw 4595-84,77

Wspólnika
do przedsiębiorstwa fabrycznego od kilku lat istniejącego. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 6446

Kierownik
drukarni, obeznany możliwie z księgarstwem, poszukiwany zaraz. Pierwszeństwo mają panowie samotni. Zgłoszenia do administracji „Przełęcz Graficznego” w Poznaniu, Stary Rynek 4. rw 6462

Księgarza młodego
lub pani która ma kilka lat praktyki księgarskiej poszukujemy natychmiast. Posada stała i samodzielna. Zgłoszenia z referencjami i podaniem żądanej pensji przy wolnym utrzymaniu, upraszamy do Kurjera Poznańskiego rw 6466

Kucharka
tylko z Kongresówki do wszystkiego bez prania, akuratywnie w pracy, z dobrymi świadectwami do lepszemu domu potrzebna od 1 września. Matejki 60, parter lewo. Zgłaszać się od 9-10 i 5-6. zdw 40 297

Krawcowa
w dom potrzebna, ul. Staszica 23, part., lewo. zdw 40 288

Kartoniarki
przyjmie Wielkopolski Kartonaz Dąbrowskiego 79. zdw 38 971

Bona
z kursem ochraniarskim i szyciem potrzebna od 1. 9. do pieciorga dzieci od lat 4-11. Uwzględnia się siły polecane i z dobrymi świadectwami. Rada-jewska ul. Warszawska przy stacji kolei średzkiej, firma Este-Ra zdw 40 305

Bona
wychowawczyni inteligentna tylko dobrze polecona, z dłuższą praktyką potrzebna do 2 1/2 letniego chłopczyka. Zgłoszenia piśmienne z odpisami świadectw i podaniem warunków upraszamy do Kurjera Pozn. zdw 40 260

Uczniwa
potrzebna. Pracownia półczech. Wierzbicice 49, parter, lewo. zdw 40 373

KINO „ODEON“, ul. 27 Grudnia 14.
Od dziś
„Człowiek Śmiechu“
W roli głównej niezrównany tragic **Conrad Veidt** i uroczą **Mary Philbin** oraz **Olga Baklanowa.**
Pw 4287-84,196

Dziewczyna
starsza, lepsza, uczciwa, pracowni z dobrem samodzielnym gotowaniem do wszelkiej pracy domowej potrzebna zaraz lub od 1. 9. Zgłoszenia Kostrzyn, Poznańska 16. Lorenzowa. zdw 40 275

Gospodyni
młodszej z dobrem gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje kawaler od 1. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 533

Potrzebna natychmiast
książkowa - korespondentka, warunek: dokładna znajomość języka polskiego i niemieckiego i pisania na maszynie. Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 40 532

Operator Filmowy
zaraz może się zgłosić. „Fotobrom”, Marszałka Focha 72, III, piętro, rano 8-9. zdw 40 322

Biegly
pomocnik fryzjerski potrzebny od 1. 9. 1929. Stan. Robaczyk, Koźmin, Klasztorna 16. dw 1751

Apteka
w Skarszewach, Pomorze, poszukuje od 1. 10. 29. asystenta (ki) z język. niemieckim lub rutynowanej siły pomocn. dw 1736

Palacz
ślusarz lub kowal samotny potrzebny zaraz. Młyn Parowy, Polajewo, pow. Oborniki. zdw 40 376

Dziewczyna
uczniwa do wszystkiego potrzebna od 1. 9. 29. do wszelkiej pracy. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 40 533

Poszukuje
z dniem 1. 10 dośw starszej służącej do gotowania i do wszelkiej pracy domowej z językiem polskim i niemieckim. Oferty z podaniem pretensji Bazar. Piątek Gdynia. dw 1770

Dobra okazja!
Dam 2 pokoje kuchnie wasnym domu, posadę inkasenta do autobusu za wypożyczeniem 2000 zł, lub przyjmie spółnika do nowego autobusu, wpłaty 3000 zł. Spieszne zgłoszenia Smieszek, Baranów, poczta Kępno. dw 1765

Dzielnny
i sumienny książkowy z branży maszyn rolniczych, obeznany dokładnie z sprawami wekslowymi, który książkowość samodzielnie prowadzić umie, potrzebny zaraz. Tylko siły fachowe zechcą złożyć oferty pod zdw 40 426

Pomocnik
gastronomiczny może się zgłosić. Wielka 17. zdw 40 473

Kucharka
działa w zimnej kuchni, w średnim wieku do pierwszorzędnej restauracji w Poznaniu potrzebna. Zgłoszenia piśmienne „Par”, 27 Grudnia 18 pod 58.463 Pw 4621-58.463

Ekspedjentki
z branży potrzebne od 1. 9. 29. Rozmarynowicz, skład obuwia, Stary Rynek 93. rw 6504

Dziewczyna
uczniwa i czysta do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna zaraz lub od 1. 9. 29. Prusa 20, I, piętro, lewo. jw 2426

Potrzebna
kucharka z dobrem gotowaniem, uczniwa od 1. 9. 29. do wszelkiej pracy. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 40 533

Poszukuje
z dniem 1. 10 dośw starszej służącej do gotowania i do wszelkiej pracy domowej z językiem polskim i niemieckim. Oferty z podaniem pretensji Bazar. Piątek Gdynia. dw 1770

Dobra okazja!
Dam 2 pokoje kuchnie wasnym domu, posadę inkasenta do autobusu za wypożyczeniem 2000 zł, lub przyjmie spółnika do nowego autobusu, wpłaty 3000 zł. Spieszne zgłoszenia Smieszek, Baranów, poczta Kępno. dw 1765

Dzielnny
i sumienny książkowy z branży maszyn rolniczych, obeznany dokładnie z sprawami wekslowymi, który książkowość samodzielnie prowadzić umie, potrzebny zaraz. Tylko siły fachowe zechcą złożyć oferty pod zdw 40 426

Pomocnik
gastronomiczny może się zgłosić. Wielka 17. zdw 40 473

Kucharka
działa w zimnej kuchni, w średnim wieku do pierwszorzędnej restauracji w Poznaniu potrzebna. Zgłoszenia piśmienne „Par”, 27 Grudnia 18 pod 58.463 Pw 4621-58.463

Ekspedjentki
z branży potrzebne od 1. 9. 29. Rozmarynowicz, skład obuwia, Stary Rynek 93. rw 6504

Dziewczyna
uczniwa i czysta do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna zaraz lub od 1. 9. 29. Prusa 20, I, piętro, lewo. jw 2426

MASAŻE
metody prof. Mezger Zabłudowski elektryczne, ręczne, wibracyjne przeciw złej cyrkulacji krwi, blednicy, skrze powi. nabrzmienu ciała, reumatyzmowi i t.d. Dyplomowana specjalistka masażu J. Giernatowska, ul. Wrocławska 19, przy placu św. Krzyszka, dawniej Romana Szymańskiego Pw 9797-18,350

Pot nóg i pach
oraz niemita woń usuwa puder i maść **Sudoral Chemergon**

Od
1 września b. r. lub później przyjmie sumiennego, młodszego pomocnika Jan Czajkowski, dawn. R. Klessa, Barcin. Telefon 12. Żelazo, materiały budowlane, towary kolonialne i dyz-szynk. zdw 40 427

Sily
biurowej, piszącej biegle na maszynie, ze znajomością niemieckiego poszukuje zaraz „Przełęcz Zegarmistrzowski i Złotniczy”, Poznań, Fredry 2. zdw 40 470

Blacharski
czeladnik zaraz potrzebny. Zwierzycy, Szamotyły Dworcowa 43. nw 3339

Uczeń handlowy
do składu maszyn i rowerów, ze znajomością języka polskiego i niemieckiego w mowie i piśmie, może się natychmiast zgłosić. Zgłoszenia do Kurjera rw 6500

30 gancarzy - zdunów
poszukuje natychmiast na dłuższy czas pracy Franciszek Szymański, Poznań ul. Przemysłowa 71 Pw 4623-55.487

Fryzjer
damski potrzebny 1. 9. 29. Gołębek i S-ka. Aleje Marcinkowskie-go 5. zdw 40 524

Uczniwa
lub wolontariuszka zaraz do składu obuwia. Górna Wilda 50. zdw 40 521

Służąca
do wszelkich prac domowych z praniem potrzebna zaraz. Braun Poczta Kasa Oszczędnościowa Dąbrowskiego 6. zdw 40 504

Maszyniarki
na spodnie tylko wprawne, praca stała płać od sztuki, mogą się zgłosić. Nowy Rynek 6. zdw 40 507

Fryzjerskich
pomocników 2 przyjmie zaraz — Górna Wilda 52 zdw 40 461

Szofer
na takse potrzebny zaraz. Matejki 37, Blichewicz. zdw 40 485

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Sołacz. — Aleja Malopolska 8. zdw 40 493

„Polfazam“
Dąbrowskiego 81, poszukuje to-karza. zdw 40 529

Panienska
z praktyką do dwójga dzieci potrzebna. Zgłoszenia z świadectwami przy ul. Działyńskich 6, III, lewo. zdw 40 532

Potrzebne
zaraz kilka li tylko dobrych krawcowych na maska bielizne i prasowaczka. Zgłoszenia Zd. Andersohnowa. Stary Rynek 46/47 zdw 40 535

Zdolnej
marszantki poszukuje. Oferty Kurjer zdw 40 571

Potrzebna
kucharka z dobrem gotowaniem, uczniwa od 1. 9. 29. do wszelkiej pracy. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 40 533

Poszukuje
z dniem 1. 10 dośw starszej służącej do gotowania i do wszelkiej pracy domowej z językiem polskim i niemieckim. Oferty z podaniem pretensji Bazar. Piątek Gdynia. dw 1770

Dobra okazja!
Dam 2 pokoje kuchnie wasnym domu, posadę inkasenta do autobusu za wypożyczeniem 2000 zł, lub przyjmie spółnika do nowego autobusu, wpłaty 3000 zł. Spieszne zgłoszenia Smieszek, Baranów, poczta Kępno. dw 1765

Kino Wilsona — Łazarz
narożnik ul. Strusia i Maleckiego dziś i dni następane:
Krzyżowa droga kobiety
Harry Liedtke — Konrad Veldt — Maly Delschaft — Werner Krauss.
Początek seansów: 5.15, 7.15, 9.15. Dla młodzieży wstęp policyjnie wzbroniony.
Niedziela 3.50 przedstawienie dla dzieci. dw 1773

Dziewczyna
do nauczyciela na wieś potrzebna. Zgłoszenia Ratuszowa 31 restauracja. zdw 40 572

Dziewczyna
do wszystkiego na prowincję potrzebna od 1 września. Dąbrowskiego 47, I, lewo. zdw 40 511

Potrzebuję
agentów zbierania fotografii, kobiety również, zarobek 350 zł. Łosik, Poznań, Sapieżyński 8. zdw 40 581

Agentów
poszukuje do sprzedaży nowego wynalazku niezbędnego w każdym domostwie. Kto widzi kupuje. Okaz po nadesłaniu 2 zł franko. Oddaje zastępstwa na poszczególne powiaty Alfons Paluszak, Szamocin. dw 1772

Nuczycielka
z francuskim językiem do trojga dzieci (4 klasista gimn., dziewczynka w I. kl. gimn. oraz dziewczynka 6 letnia) potrzebna od 1. 9. 1929. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków proszę pod O. Chmurzyńska, Chelmno. dw 1771

Potrzebna
od 1. 9. na wieś do dworu kucharka z dobrem gotowaniem, pieczeniem zaprawa konserw i znająca się na chowie drobiu. Janiszewska. Sekowo. p. Podrze-wie. zdw 40 542

Służąca
uczniwa z gotowaniem i praniem może się zgłosić od 1. 9. 29. Plucińska, Wielkie Garbary 14, I, ptr. zdw 40 566

Biuralistka
umiejąca pisać biegle na maszynie i stnografować potrzebna od 1. 9. 29. Oferty z życiorysem i podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego zdw 40 569

Chłopiec
starszy, uczciwy, do posyłek oraz wszelkich robót potrzebny zaraz lub od 1 września. Zgłoszenia „Filma” 27. Grudnia 19. zdw 40 324

Dziewczyna
młodsza do lekkich prac domowych potrzebna. Adamkiewicz, Wierzbicice 13. zdw 40 299

Stolarz
meblowy tylko samodzielny i akuratywny w robocie do zrobienia mebli do pokoju męskiego, materiał i warsztat do dyspozycji. Oferty Oredownik zdw 40 304

Uczniwa
do składu papieru potrzebna zaraz. Zgłoszenia osobiste „Helios” ul. Marsz. Focha 61. zdw 40 311

Bieliżniarka
zarazem krojeznicy potrzebna. Oferty Kurjer zdw 40 258

Uczeń
piekarski może się zgłosić. Stypiański Poznań, Górna Wilda. 44. zdw 40 280

Poszukuje mieszkania
do 6-ciu pokoi wraz z przynależnościami ile możliwości nie wyżej 1-szego piętra. Oferty Kurjer z 18351

Humor zagraniczny

Twierdzi pan, że mnie kocha... Chce mnie pan ztem poślubić?
— Proszę nie zmieniać tematu rozmowy.
(London Opinion) S. F.

Przedpłata
na wrzesień 1929 r. za oba wydania razem tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe”: w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86, kwartalnie zł 14.58, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskód w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami pocztowymi 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skompi-kowane oraz z zastrzeżeniem miejsca/20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 w stróża; do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąteczne do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tysiąc) 30 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstaje/wskutek matrycowania. wydawnictwo nie odpowiada.

Humor zagraniczny

Twierdzi pan, że mnie kocha... Chce mnie pan ztem poślubić?
— Proszę nie zmieniać tematu rozmowy.
(London Opinion) S. F.

Przedpłata
na wrzesień 1929 r. za oba wydania razem tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe”: w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86, kwartalnie zł 14.58, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskód w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami pocztowymi 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skompi-kowane oraz z zastrzeżeniem miejsca/20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 w stróża; do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąteczne do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tysiąc) 30 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstaje/wskutek matrycowania. wydawnictwo nie odpowiada.

Humor zagraniczny

Twierdzi pan, że mnie kocha... Chce mnie pan ztem poślubić?
— Proszę nie zmieniać tematu rozmowy.
(London Opinion) S. F.